

70-488

لِقَاءُ الْكِتَابِ مِنْ هُبُولِ الْمُرْسَلِينَ

مِنْ حَافَّةِ كَالْعَنْدِ شَمَائِلِ الْمُنْذَرِ

عدد : ٥٣

رِبْيَةُ مُصْدِّقِ الْحَبَّانِ

مؤلف

ربيلباش جرس

مترجم

مصطفى شبيب

تأليف وترجمة مبتداجه قبول ايدلشدو.

استانبول — مطبعة عاصمه

١٣٣٩ - ١٣٤٢

ص . ج

٢٠

لَقَدْ كُنْتَ حِنْدَنَ

مَعْلَفَةً لِلَّذِي نَهَى لِلَّذِي

عدد : ٥٣

تَرْبِيَةٌ مُصْلِحَةٌ لِلْجَهْنَمِ

مؤلف

رباطاً من جنس

مترجم

مصطفى شكب

تأليف وترجمة هيئات معه قبول ايدلشدر.

• • • •

استانبول — مطبعة عاصمه

١٣٤٢ — ١٣٣٩

مدخل

هر صنعت کی تربیه صنعتی ده عمل احتیاجندن دو غمشدرو . تجربه کورمش ، یتیشمش نسللر کندی مکتبات و تجربه‌لرینی یکی کلن نسله نقل ایمک ضرورت‌نده‌درلر . بوضرورت عائله‌دن باشلایه‌رق جمعیته قادر لزومنی دائمًا حس ایتدیرمشدر . « بیلمیورم » ویا « خطایدمدرم » قورقوسیله قوللرینی بالغایوب عاطل دورمق هیچ کیسه‌نک آئنده دکلدر . باخصوص سوق طبیعی دیدیکمز درونی سائقه‌منز دها دوغدیغمز آئنده بزی معین بروطاقیم فعالیتاره جبر ایدر . چو جو قلغغمز دولدیران بوفعالیتاره‌عنوی ، روحی تکاملمزک اولوش و کورونو شلریدر . تربیه صنعتی بو تکامل سزوپ اداره ایمک ایسه تربیه علمی بو صنعتک مجرد و مجموع شعورینی تدوین ایتمکدر . ایلک مرینینک آنه او لدیفنه حکم ایمک ایچون دلیله مراجعت لازم دکلدر ظن ایدیورم . آنه ایله او لاد آره‌سنده کی مادی ، معنوی رابطه‌لرک قوت و ضرورتنه باقیلیرسه تربیه دهاسیله آنه حدسی توأم او له‌قدر . تربیه صنعتک ایلک مشعله‌سی نور و حرارتی آنه حدس و قلبندن آلدقدن صوکرا اجتماعی حیاتک تکامل و مضليتی نسبتنده باشقه الگرهده کچمک ضرورتلرینه معروض قالمشدر . بوراده آرتق حاکمیت بالکنز حسدده قالمایوب تجربه واراده‌لرده ایشه مداخله ایمکه باشلامشدر . تربیه‌نک کیردیکی بو صفحات بشریتک ماضیسی قادر او زوندر . قبل التاریخ تربیه‌نک ناصیل او لدیفنه هیچ بیلمیورز . تاریخک ضبط ایتدیکی وقوعات آراسنده تربیه تفکر وحده‌لرینکده قید و مشاهده‌لرینه آنحق متکامل و شعورلی

مدنيتله رده تصادف ايدیورز. تربیه نک بو عملی فعالیتی ياننده ينه متكامل و شعورلی مدنیتلرده برده نظری فعالیتی کوریورز که « پداغوژی » دیدکلری شی ایشته بود. « نظری تربیه » دیه بیله جکمز | بو تفکرک اثیوکسک انمودجلری فیلسوفلرده کورولور. هیچ برفیلسوف یوقدر که مسلک فلسفیستنک نهایتنده تربیه مسئله‌لری اوزرنده دوشونمک بجبوریتنه قلاماسین. بونی دوغرودن دوغرو ویه یاپماسه‌ده دولاییسیله بهمه حال یاپمشدر. چونکه هر فیلسوفک روحنده بشریتک تعالیسنه ایشاعق و بونک امکانلرینی تلقین آیله‌مک احتراصی واردر. بالخاصه بويوك فیلسوفلر کندیلریله برابر دنیا یه تازه برحله و یکی برکوروش کتیر دیکلرینه نظرآ تربیه حقند. کی نظر و ملاحظه‌لرینک ده آیری کوزللکلری و مستشنا حاللری اولاجقدر. بناءً علیه هانکی منوردر که بونزلره علاقه‌دار اولمک شوتفی دویاسین و بوندی اوقدقدن صوکرا درین بر سرور ایجنه قلاماسین؟ ينه هانکی منوردر که روحنه بومسر تارله ییقامق ایسته‌مه‌سین؟

ایشته « تربیه مصاحب‌لری » بو سرور لردن برى اولسوون اميدیله لسانگره نقل ایدلشدرا. سوزی مؤلفه بر افازدن اول کندیسني تقدیم لازمدر. يالکنز بو تقدیم بر آزار او زون سوره‌جکدر [۱]. چونکه على العاده بر انسان‌لله دکل بويوك بر شخصیت داها دوغرو وی فکرلری جهانه ایشیتیدیرمش بر فیلسوفله قارشیلاشیورز. بونعمتی کافته بمله برابر نقادار قاتلانیزه کز اوقدار استفاده ایده جکنز.

[۱] بو مقدمه‌یی یازمق ایجوند اک کریزل رهمبر (امیل بو رو) نک فیلسوف جهیس حقنده‌کی قیمتی اثری اوشندر .

(جهیمس) ک حیات و شخصیتی:

(ویلیام جهیمس) آمریقا فیلسو فلنندندر (۱۸۴۲) ده «نیویورق» ده دو غمshedر. عائله سنک بویوک اوغلیدر. پدری «هەنزی جهیمس» الھیات منتبی و محتردی. اسوه چک بویوک عالمزندن (سوهدمنبورغ) موالید حیوانیه یی تدقیقندن صوکرا ذهنیت ایله مادیت؛ روحیت ایله طبیعت آراسنده ثابت بر تأثیر متقابله اولدیغنه قانع اولمشدی. بو قناعتدن صوکرا کتب مقدسه نک مطالعه سی کندیسنسی داها زیاده علاقه دار ایتش و نتیجه ده عالملاهوت ایله عالم ناسوت آراسنده ادیانک ویردکلری کی برمی باست اولماسی امکاننده قرار قیلمشدر. [۰]

اون سکنی خجی عصر ایجنه (فانت) کی بیله شدته علاقه دار ایدن بوسی فلسفه (هازی جهیمس) کی بالخاصه چوق مشغول ایتشدی. ایشته (ویلیام جهیمس) ک عائله او جاغنده پدرندن آلدینی تعلیمات دینیه نک الشؤثر انطباعلری بومركزده ایدی. بوسایده شایان دقت بر صور تده تحملیل روح ایمک استعدادی خی فازاندیغی کی (سوهدمنبورغ) ک رو حنده ده کای برطرزده حلول ایده رک بو بیوک میستیک مذهب فلسفیسنه قارشی بوتون حیاتنده کیزی برمیل و توجه محافظه ایتدی.

(ویلیام جهیمس) تحصیلی منتظمآ تعقیب ایده مددی. پدری برمدت آوروپاده یاشامق مجبوریتنده قالدیغندن (ویلیام جهیمس) ده بوندن استفاده ایده رک دها کنجکن آوروپا لسان و حرثیلریه انسیت پیدا ایتدی. لوندره و پارسده خصوصی درسلر آلدی. اون درت یاشنده بر فرانسز قولله زنده برسنه بولندی. اون یدی یاشنده جنوره

۱۰) محمد امین بک (فانتک فلسفه می) نامندگی اثرینک (صحیفه ۲:۳) ده مراجعت ایدنلر بو بایدہ بر آز دها تفصیلات آلیلر.

دارالفنوننه کيره رك برسنه ده بوراده قالدي. بالآخره آمر يقايه عودت
ايده رك برسنه ياغلى بويار سمه جاليشدي.

مع مافقه کون چند كجه علم محبتی هر تمايلته حاکم اولمغه باشليوردي.
بوسائلهده ايکي سنه کيميا و تشریح تحصيل ايتدی. يکرمی بر ياشنده
(هاروارد) طبیه سنت طبله لرنز اولمشدي. يکرمی اوچ ياشنده
کندisi اوزرينه الا چوق علمي تأثير اجرا ايدن خواجهسي (لوئی
آگاسیز) ايله برهزيلیاده تدقیقات علمیه یه کيتدی. يکرمی بش
ياشنده برلين دارالفنوننده برسنه ده فيزيولوژی تحصيلندن صوکرا
ينه خواجهسيه (هاروارد) لک مقایسه لی حیوانات موزه سنده چاليشدي.
او تو ز ياشنها قادر بوراده کندی ذوق و آرزو سنه کوره تبعانده بولندی.
رسمی بروظیفه در عهده ایمه سنه بطریفدن صحتی، بطریفدن دویمق
بیلمهین تجسس علمیسی و بردہ رسمی ايشلره قارشی انسیاق بر
نفرتی مانع اولمشدي .

نهایت کندی مزاج واستعدادي نه بالنسبه الا ملامیم کاه جلت
مسلسلک (۱۸۷۲) ده بولدي . هاروارد دارالفنوننده فيزيولوژی
علمی اولدي . بالآخره تشریحی ده در عهده ايده رك درت سنه بو
معلمکلکلرده دوام ايتدی . (۱۸۷۵) ده دارالفنون در سلرينه حیقه رق
فيزيولوژی ايله روحیات آراسنده کی مناسبتره دائر درسلر ويرمک
باشладی . بو اشاده آمر يقاوه ايلک روحیات دارالمساعيسی
آچه رق طبیه لری تجربی روحیاتله علاقه دار ايتدی . (۱۸۷۹) ده
تم معناسیله فلسفی اولان ايلک درسی ويرمک . « تکاملک فلسفه سی »
موضوعی تشكیل ایدن بو درس بر سنه دوام ايندی . آرتق بر دها
تشریح وفيزيولوژی او قوتمنادي .

(۱۸۸۰) ده فلسفه مدرسی معاونی اولدی . (۱۸۸۴) ده « آمریقا تحریات روحیه جمعیتی » نی تأسیس ایتدی . (۱۸۸۵) ده فلسفه مدرسی اولدی . درت سنه صوکرا روحیات کرسیسی اشغال ایتدی .

بشن سنه صوکرا ایکی بویوک جلددن عبارت « روحیاتک مبدأ روی : Principles of Psychology » نامنده کی اثربنی نشر ایتدی . بو اثر کندیسی در حال جهانه طایتیدی . چونکه زماننک فلسفه حرکت‌لرک تاریخنده ایلک موقعی اشغال ایده‌بیله‌جک بر اثر ویرمشدی . ایکی سنه صوکرا بونک خلاصه‌سنی پایپدی . بو اثر بوتون آمریقان قولله‌ژلری ایچون بر مکتب کتابی اولدی [۱] .

پالا آخره (۱۸۹۲) لا بورا تو ارکاداره‌سنی ترک‌ایله روحیات مدرسلکنی فلسفه مدرسلکنیه مبادله ایتدی . و بوراده آرتق حیاتنک صوکنه قدار قالدی . بو اشناه ، « اینانق اراده‌سنی : La volonté de croire » نامنده کی اثربنی نشر ایتدکن صوکرا (۱۸۹۶) او قویه جنگکنیز بو اثری مکتب معلم‌لرینه مصاحبه‌لر حالنده ویردی (۱۸۹۹) . آرتق کیتیکجه نفوذ و شهرتی آرتیوردی . فقط ذاتاً مختل اولان سختی تام بو صیره‌لرده چوق بوزولغه باشладی . او غردادی‌نی فرط تعب و ضعف قلب کندیسی ایکی سنه (۱۸۹۹ - ۱۹۰۱) دارالفنوندن او زاقلاشمغه مجبور ایتدی .

بو سنه‌لردن وفاتنے قدار چکن دور خسته‌لغنه رغمًا مسلکنک اک مشمر وبارلاق برصفحه‌سنی تشکیل ایتدی . (۱۹۰۱) و (۱۹۰۲) [۱] فرانززجه‌یه ترجمه ایدیلن بو اثری آرقداشم مصطفی رحمی بک تورکجه‌یه ترجمه ایتدیکنی معارف وکالتی کلیاتنده بیلدریبور .

سنەلری آراسىنده «أديبورغ» ده، «دىنى تىجرى بېنك تنواعلىرى»
حقىقىدە ويردىكى قونفراانسلر دىنى روحيات ساھىسىنە يىكى و شايغان
دقت بىر حرکت فكىرىيە اشارت اولدى.

(۱۹۰۶) و (۱۹۰۷) سنەلرنىدە نيوپورقۇ قولومىيادارالفنونىنندە
«پراغماتىزم» داڭىز [۱] ويردىكى درسلىرىنە هە طرفە عىكسلىر يابىدى.
خستە لەقىنگىت كىيدە آرتدىغىنى كورن فيلسوف كىندىسىنى قونسولتە
ايتدىرمىك اىچون آوروپا يە بر اىكىنچى سياحت يايىغە مجبور اولدى.
معمافيه بو ائشالىردا بىلە ذكاسىنڭ مشغۇلەسى و قىلىنگ آتشى يانمۇقدە
دوام اىتدى.

آمرىقا يە عودت ايدىر ايمىز صيفىيەدە كى كوشكىنە چىكىلىدى و آرتق
قلېنىن مادە بىر خىر قالماشىدى. سكز كون اىچىنە آلتىش سكز
ياشىنە اولدىغى حالىدە بىر آغستوس كونىنە تۈرك حىيات اىتدى.

مدرس (ويليام جەيمس) لە حىاتى باشىن آشاغى تدقىق، تىجرىبە،
مشاهىدە، مطالعە، تفکىر، تحرى، تعلم، مصاحبه، تشويق و تحرىر لە
چۈمىشىدى. جانلى تىجىسىنە انضام ايدىن قوتلى حافظەسى، لسان
آشىنانى، كتابلەرە محبىتى، هە مملكت متفكىرلىلە اولان مناسباتى
دولايىسىلە چوق شى بىللىوردى. بوندر آراسىنە اڭ زىيادە قىمت
ويردىكى معلومات، شائىتلەك دوغۇ دون دوغۇرۇيە مشاهىدە ايلەلا يىقطۇع
قونتۇل ايدىلەن بىللىكىلىرىدى. تىجرىبەلەر اويمىايان فكىرلە دستورلار
نظرىنە اڭ شايغان اهالى معلومات اوپوردى. « دوغۇ دون دوغۇرۇيە
مشاهىدە » تىعېرى آغىزىنەن ھېيچ دوشىمەين بىر كەله اولىشىدى.

[۱] يىكى نشر ايتدىكىم «برغسون» نامىندەكى ئىرتك «حقىقىت و شائىنەت»
بىختىدە بىر فلسفە حقىقىدە أڭ واضح بىر فكىر آلا بىللىرى سكز:

درسلرینه قوششان طلبه آراسنده بر چو قلری بالحاصه امتحان ایچون لازم اولان معلوماتی بکلیورلردی . حال بوكه (ولیام جهیمس) ک استعدادی بونلری تطمین ایده جک کی دکلداری . اک او مولاز حاده هر فارشیستنده اویانان قریحه و جانلیغفیله یاشایان بومدرس دارالفنون ک رسمی بر پروغرامی اولدیفی اونو تهرق سامعلرینی دائماً کندی احتراص فلسفیسی بسلهین مسئله هر او زرنده کی تحریيات و ملاحظات شخصیه سیله علاقه دار ایمکدن منع نفس ایده مزدی . حتی بو یوزدن کونک برنده سامعین صیرملرندن « بر دفعه اولسون جدی او لیکز » دین بر سس بیله ایشیدیلیور !

مهارت و فصاحتیله تمیز ایدن بو مدرس منکن اولدیفی قادر آز درس ویردی . چونکه رسمی تدریساتک قاعده هرینه بر درلو اتفیاد ایده میوردی . سوزلرینه دائماً چالیشان دماغنک تفکرلرینی ، آتشین قلبنک حرارتلرینی والحاصل بوتون موجودیتی عکس ایتدیرمه دن یا پامازدی . بو حال درسلرندن ، قونفرانسلرندن ، دوستلریله اولان خصوصی مصاحبہ لرندن بیله دائماً عینی ایدی . بوتون سوزلری ایچندن ، روحنک حرکتلرندن کلدیکی ایچون پک سحار اولوردی . کلمه لرندن معنا و تلقین طاشار ، اعتباری ، مجرد وغير شخصی افاده نه دریلهمزدی . بودرجه جانلی و شخصیتیله مشبوع بر آدام باشقا درلو ناصیل او لا بیلیردی ؟ قلیله ایصیتوب ده دماغندهن چیقاردینی فکر لرهیج بکله نیلمه دلک تعیرلر بولور ، ظریف و اکنجه لی نکته هر یارادیر . بونلری دیکلهین قارئلر بلا اختیار متیر ، مسخور و تفکر لاه مشبوع اولوردی . پاسقالک دیدیکی کی باشقه لرینی نقل ایدن بر مؤلف بکلر کن دوشونن و دوشوندیکنی سویلهین بر انسانه تصادف ایکت البه سحار اولاً جقدر .

جه یمس ، ناصل سویلرسه اویله یازاردی . بونک ایچون کتابلرینی
اوقویانلر کندیسنى دیکله مش کبی اولورلاردى . أىل ایله طوتولا جق در جهه قابا
دلائل هندسيي يه ھيچيغ التفات ایتمزدى ؛ فکر لريينك ترىيىنده قىبك اينجە، سربىست
وجانلى نوطەسى حاڭما لووردى . معارض بولۇندىنىي فکر لره اولان ھېملىرى
وبىبايدە كى ادله و بىرھانلىرى عىنى جانلىقىدە ايدى . تفکر لرينىي إدارە
ايىن ھيچجان و حملەلدە علم ، يقىن ، تقوىذ نظر ، قوت ، طبىعىت
وفراجتىلە يوکىك بر ئظرافت شايابن حىرت بىرصورتىدە امتزاج ايدى .
او درجه كە بو درىن و متىن متفکر بلا شىبه آمرىيقا فلسەفە و ادبىاتنىك
شرفلرنىن بىرى صايىلە جق بىرمحىر و صنعتكارىدر . بوتون بو مزىيتلىرى
آراسىنده كتابلرینك اوقوئىش اولمەسى آيرىجە بىرمىزىت تشكىيل ايدر .
چونكە بوموققىت نادر متفکر لره نصىب اولىش بىرمظھرىيتدە .
درس ويازىلرینك دوغىرۇدىن دوغىرويە افادە ايتدىكى حىيات ، اعظمى
برسادەلەك ایچىنده امثاللىرىز بىرثروت اخلاقاتىدە .

(ويليام جه یمس) ك نظرىنده فکر لرلەن قىيمى باشلى باشلىرىنە اولىا يوب
احتويا يتىدكارى حىاتىتىلە قاڭىدر . بونک ایچون ذهننىك بوتون فعالىتى
مملكتىلە بشرىتىك ياشايابن ھيچجان ، مسامىي و وظيفەلرینە صىمىمى بى
اشتراك اولىشىدر . اصوللرلەن وعلمك معناسى ، تربىيە ، اضطراب ، جدال
و خربك قىمتى ، حىات بشرىنەن مفکورووی شىكلى كى فلسەفي مسئلەلەرە
يالكىز ذكرا و منطقىلە ئاس ايمە يوب عىنى زمانىدە ایچىنده ياشاتىقدەن
صوکرا بوتون موجودىتىلە حل ايمە كە چالىشىر . ايشتە آداسىنده كى
شخصىت و سوزىلرنىدە كى صىجا قلق بورادن كىكىدە در . مخاطبىلرلە
روحلزىنەدە آنجق بوسايىدە كېرىلە بىلىر .

بو مزىيتلىرنىن باشقە حىيات مسئلەلرینە امثالى پىك نادر بىرار كىكىلە

یوکسک برباقیش کتیردی. چونکه وقور و مرد بر روحی واردی. بوقارک استنادکاهی اخلاقک امرلریله دینک عالیجناب حمله‌لرینه قارشی تغیز براعتماددی. اراده‌ی چلیکلشدیرەن و مفکوره‌یه صدافت قهرمانلەنی ویردیرن حب غیر، محبت، فداکارلەق، فراغت کې خصلتلەرک ذوقنە صاحبىدی. سرت، فقط آحیق اولمۇنىڭ شاشكىرىسىملىكلەر ترجىح ايدىردى. بىلەيکىنى سوپەلەمك، سوپەلەدېيکىنى يامقىدن باشقە بىرى طانىمايان (وليلام جەيمىس) دە توکىنمز برايىلەك و محبت منبىعى واردى. دوستلىرىنە قارشى فوق العادە دقتلى و نازكىدى. فلسوفك عائلەسى حرىمندە كوكىلەن كلن بىرمساپرپورلەك، ذكاء ئظرافت، آحیق قىلىلىك، صەممىيەت، ناموسكارلەق، جىدىت و سرور هواسى هىچچ ئاسىك اولمازدى. او توردىيى كىنىش و سادە كوشكىت پلاتنىڭ كىندىسى چىزمش، اطرافى يىشىلاڭ و آغا جىلەر صارمشدى.

تسلیم روح ايتدىكى بومتنوى كوشكىدەكى صولىدقىقەلرینى دوقتۇر اولمق حسىپىلە دېكىلە بىلە جلت بىر حالدە ياشار و كوندن كونە صولاركىن بىلە نەخويينە، نەروختك جانلىقلەنە، نەدە علاقاھلرینە بىرتحول عارض اولاماشدر. هىچ شېھىيوق كە بواشنادەدە روختنك، عضویتى تخرىب ايدىن ئامىللەرن دها قوتلى اولدىيغە ايانىيور، و حسن نىت صاحبلىرىنە ئولوم بىلە ئىي اولمقىدن باشقە بىرى يامپامىيە جىنى دوشۇنيوردى. اك قورقۇنجۇ ئىللەر حتى ئولومك صىرسىز دعو تلىرى بىلە بىتكىننە اولانلىك آغىزندە نەبرسوز، نەبرشكایت، نەدە برجسارتىزلىك قوپارامىيور. دنيا و آخرتە اخلاقى، روحانى، قوتلىك محافظە و تزىيىدینە شخصاً چالىشىق جەهدىنى ياشايىان و بوندە حصە معاونتىز اولاچىغە ايانان و بو خصوصىدە هىچ

برحدود وامکان‌زائق قبول اینه‌یعن بو حکیم صوک‌نفسنه قادر تفکر،
ایمان و عنمنی غائب اینه‌دن ۹ولدی.

(جه‌یمس) ک روحياتي

«پراغماتیزم» فلسفه‌سیله تمیز ایدن (ویلیام جه‌یمس) ک روحياتده کی خصوصی کوروش و تحلیل‌لرینی ده عرض اینک لازم‌در. تا که بونله استناد ایدن تربیه مصاحبه‌لرینک طرز تفکری ایله قارئلر آراسنده بربابانجیلق قالماسین.

تدریساته تشریح و فیزیولوژی معلمکلریله باشلايان (ویلیام جه‌یمس) ک روحياتی ده، هیچ شبهه یوق، بوایلک مساعدین بعض اساسلر والهاملر آمش اولا‌قدر. شائینتلره دوغرودن دوغرویه تماسی بوتون دیکر و سائط معرفته ترجیح ایدن بوفیلسوفک‌هرشیدن چوق تجربه‌یه قیمت ویره‌جکی آشکاردر. يالکز (جه‌یمس) ک وبالخاصه انکلیز لسانک «تجربه» کله‌سندن قصد ایندیکی معنا يالکز فیزیک یعنی جسمانی تجربه او‌لایوب الاینجه، الک روحی و روحانی و ادیده کی تجربه‌ارد بومفهومک حدودینه داخلدر. نیته کیم تجربه‌نک بوکنیش معناسیدرکه (جه‌یمس) ای تشریح و فیزیولوژی ساحه‌سنده برآقایوب روحياته و حتی دینی حادثه‌لرک اولیالر، زاهدلر، عابدلر طرفندن یاشانیله‌ش تجربه‌لرینه قادر چیقارتمشدر. ایشه (ویلیام جه‌یمس) ای روحيات و فلسفه عالنده اشتخار ایندیره بوجیقیشلرده کوستردیکی قدرت وابداعیا کدر. بو نقطه‌لره کلزدن اول فیزیولوژیدن نه صورتله آری‌لایدیغنى و نه کی بر احتیاج وقاعتله روحياته پچیدیگنی کوسترمک لازم‌در.

ذوی الحیاتدن صادر اولان افعالی بر غریزیاتجی (فیزیولوژیست) کوزیله تدقیق ایدرکن بونلر خارجدن کلشن تنبیهله دوغزیدن دوغزوه جواب تشکیل ایدن میخانیکی و ذات الحركه عکس العمل عصیلر کبی ملاحظه ایدلديکی تقدیرده چوغنک منوینتبخش بر صورتده ایضاح ایدلکلرینی پاڭ اعلا قبول ایتشدر . وفي الحقيقة بوافعال نماشل تنبیهله قارشیسندە محسوس برصورتده عینى اولقىدەدرلر . فقط ينه ذوی الحیاتده اویله برتاقم حرکتلر کورولیورک میخانیکی حرکتلردن چوق آیر . یلیورلر . واقعا بورکتلرده دیکرلری کبی عمومىتلە نفسى قورومنە معطوف اویلورلرسەدە اولنەن کشف اولنەماياجق صورتده تنوع و تخلاف ایدیورلر .

مثلا مراکز علویەسى يعنى نصف کریوات دماغیەسى چیقاریلان برقوربغە خارجى تنبیهلهه قارشى برماكىنە کبی حرکت ایتدىكى حالدە بومرکزلە صاحب اولان قوربغە عینى برتقىبە قارشى متتنوع ومتخالف طرزىلرده عکس العمللرده بولنور . شوحالدە بورک العمللرک سېبى نەدر و زەددەدر ؟ . . .

شىمدى بورکنچى نوع حرکتلرده دیکرلری کبی میخانیكىمى دىيەجىز ؟

بویله برمىدا هىزلى دليلىن طارى عندى برفريضىه اولا بىلەر . چونكى بونوع حرکتلرە ظاهردە وخارجىدە محسوس اولان ھىچ بىسبى يوق . حقىقى سوپىلەمك لازم كلىرسە حياتى قورومنى استهداف ایدن خاصە يە مالكىتى اعتبارىلەڭ بىسيط برعکس العملك بىلە تاماً میخانىكىتە قابىل ارجاع اوlobe اولاما يەجىنى يقىنا بىلمىورز . نزدە قالدى كەيۆكىك ، مەھىل عکس العمللرک سېيلری ياللىزجە بىسيط برتقىبە خارجىدىن عبارت اولسون .

بونل آراسنده عینیت اولدینی دعواوی شبهه‌ی محکمه‌ر، اثبات او لنه‌مایان متفاوتیک فرضیه‌لینه استناد ایدیره‌ر کو تکدنسه دوغرودن دوغر ویه تجربه‌یه مراجعت ایچک مرجح دکلیدر؛ باخصوص بو حرکتل ایچیمزدن، شعور مزدن صادر اولیولر؛ وزده بونله دوغرودن دوغر ویه مطع اوله بیله جک بر حالده‌یز؛ یعنی تجربه‌یه نفسه مقتدرز. بو تجربه‌یه مراجعت ایدیکمز زمان معضل، یوکسک عکس العمل‌لر ک بالخاشه انسانده «فکر» ک مداخله‌سیله یعنی تنبیه خارجی ایله عکس العمل آراسنده کیرن و فکر دیدیکمز درونی قوتله قابل ایضاح او لا بیله جکلر نی بداهه تسلیم ایده‌ر.

علم یا پمپ تجربه زمینندن چیقمه مق دکلی؟ پک اعلا. ینه‌عنی زمینده قالمق اوزره بالکز بسیط، سفلی عکس العمل‌لر ایضاح ایتمکه کاف اولان اعصاب نظریه‌سی یاننده معضل و یوکسک افعالی ایضاح ایچون برده فکر نظریه‌سی بالتجربه یا پیلامازمی؟ بالکز بسیط حرکت عضویه‌لره قابل ایضاح اولان عکس العمل‌لردن باشقة برده آنچق بر فکرک مداخله‌سیله حصوله کلکلکری ایچون روحیات نظریه ایضاح او لنه بیله جک فعللر اولدینی کوسترمک علمی بر مسامی دکلیدر؟ مسئله بورایه دایاتجه فیزیولوژی علمنه یکی بر فصل آچق لازم کلیورمی؟

معلوم بیا، علم شائینتلره کوره یا پیلیر؛ یعنی هر علم شائینتلره کوره قالپلره کیرمکه محبوردر. فیزیولوژی علمی فکر شائینتلرینک قالینه کیره میورسه خاطری ایچون بو شائینتلر انکار و یا تحریف ایدلز آ.. بو دار اولان علمزمی کنیشتلستمک امکانی وارکن فکر شائینتلرینک باشنى کوزینی یاره‌رق فیزیولوژی یه طیقمق جائزیدر؟ مدام که فکر

دیدیکمز بوشائینتلر برسور طرفندن محسوس و مشهود او لیور. آرتق بونلرک علمنی پامق واپساحنی تأمین ایمک بو خصوصده تماماً کور او لان فیزیولوژی یه بر اقیله بیلیرمی؟ او فیزیولوژی که شورک نه مشاهده. سنی، نهده کندیسنسی قبول ایدیبور. يالکز صاف و بسیط حیانی کوره بیله جک اصوللاری قبول ایتاش او لان فیزیولوژی فکر حادثه لرینی البتہ مشاهده ایده من. بونلرک مشاهده سی ایچون لازم کلن اصول و تجربه طبعتیله باشقة او لا جقدر. تفحص درونی، یعنی شورک کندی کندی مشاهده سندن عبارت او لان بو اصول صرف روحیاته خاصدر، و بونسز روحیات باشلاياما ز.

بو اصول قبول ایدلکله یا په جغمز درونی مشاهده لردم کی آکلا. بیشتر من، آلیشمش اولدیغمز فیزیک علملرینک کوروش و آکلا بیشندن متاثر او لایه جقلرمی؟ ماده عالمنده جزء فرد و آتموم تحلیللرینه آلیشمش او لان ذهنیتمز بوراده ده فکر آتمولری کورمک اعتیاددن قور تو لا جقمی؟ روحیاتک تاریخنی بو اعتیاددن قور تو لا بیمش اولدیغمزی کوسته بیور. نیته کیم ایلک مشاهده لر شور مرزی احساسات آتمولرندن مرکب بر خلیطه ظن ایتاش و بوتون شور حادثه لرینی متجانس عناصر دن مرکب بو کمیت عالنه قلب و ارجاعه او غراشم شدر. ایشته ایلک انکلیزرو روحیات جیلرینک (نیوتون) دن ملهم او لارق کور دکلری شور بویله او لشیدی. روحک بو کوروشنده طوبلانانلره « تداعیجیلر : associationistes » دینیبور. شور عالنک حادثه لری آراسنده کی مناسبتلری ماده عالمنده کی میخانیکی مناسبتلره بکزه تن بو ابتدائی کوروشك بالآخره ینه انکلتزه ده و فرانسده معارضلری چیقمه باشладی. چونکه بکوروش و آکلا بیشنده (نیوتون) لک جاذبه نظریه سنی شوره ادخال ایمک غیرتندن فضله

برشی یوقدی. بوقولای ایصالح حقیقت حالده روحی واقعه‌لرک بتون
خصوصیتی کورمک مانع اولاچق سطحی برفرضیدن عبارتدی.
ایشته خصلاری آراسنده تداعیجیله اک شانلی و مظفر ضربه‌یی
ایندیرن (ویلیام جهیمس) اولدی. [۱]

تفحص درونی تخبر به سیله شاهد اولدینی شعور عالمنده بربورلرندن
تماماً آیری و یکدیگرینه غیرقابل حلول آتمولر دکل اساساً معضل، سیال،
فردی موجودیتلر محسوس اولدینی مهادیاً سویله‌مک وایصالح ایتمک
(جهیمس) اک طاتلی برذوق ایدی. اونجه شعور نوعی شخصنه
منحصر یکی و شخصی بر عالمدر.

تداعیجیله کی رد ایتمک محبوریتنده قلان (ویلیام جهیمس) عجیباً
اسکی سپریتو آلیستلرک بر جوهر متعال عد ایتدکری روح صرفه
فلسفه‌سنه‌یی عودت ایده جک؟ معلومدرکه بوفلسفة‌یه کوره متعال
برجوهر شعور منک ناظمیدر و بونک ترکیباتندن تماماً آیری برموجوددر.
(جهیمس) ایچون بوصورت حلده کفایتسزدر. چونکه بوده
تداعیجیله فرضیه‌یی کی تخبر بمنک دکل عقلک مخصوصیدر. سپریتو.
لیستلرک هر کسده عینی ماهیتده موجود، غیر متحول و متجلانس
اولارق تصور ایتدکریخی روح ایله حقیقتده شاهد اولدینی مهند
و تجدده‌ره مستعد اولان روح آراسنی تألف ایده جک برایصالح بولمق
پک کوج.

(ویلیام جهیمس) نه وادیده اولورسه اولسون ماضی‌یه عودت
ایدیله میه جکنی بیلمیه جک برآدام دکلدر. اونجه تفحص درونی اصولی

[۱] بوضربه‌یی عینی شدله ایندیرن و فضله اولهرق روحک بویکی کورو.
شندن قوجه برفلسفه یاپان برد «برغسون» وارددر.

تداعی‌جیلرده بسیط برنتیجه ویردیسه قباحت اصوله دکل بونی استعمال
ایدنلردهدر . ماده عالنک مقانیزمه‌سنی روح عالنده کورمک ذهنک
بر عکس العملی صایلاً مازمی؟ با خصوص که عضویت‌گی ذهن‌زدہ اعتیادلره
مستعددر . یکی بر موضوع قارشیستنده بولنان ذکامزک ایلک حرکتی
اسکی اعتیادلرک بر منعکسه‌سنی اولغه متایل دکلیدر ؟ ایشته (جهیس) ک
روحیاتنده کی ایلک موققیتی مفکره‌سنی بو اعتیاددن قورتاروب چوق
دها حقیقی بر تفحص درونی یا پنهانیدر . بوفیلسوف کندینی دیکله دیکی زمان
شعور نده نهایالکز وحدت ، ندهه بالکز کثرت بولیور . شعورک محتوا‌سنی
تشکیل ایدن خیال و خاطره‌لری یکدیگرینه منضم و متفرق بر کثرت حالنده
کورمیور . سپریتو آلیسترک تصویر ایتدکلری طرزده دامنا کندی کندینک
عنی قلان ، یعنی هیچ دیکشمین تک برآناده بولا میور . الحال بـ ، اویله
برحال که ایچنده کی کثرت و وحدت نه مکانده کی کثرته ، ندهه ریاضیده کی
وحدت‌هه بکزیور . بونک بستون کندیسته مخصوص بر کثرت و وحدتی
وار . اویله بر کثرت که بربر لرینه متداول ، بربر لرینی معدل ، آز زمانده
متتحول و مقدارله غیرقابل مقایسه‌در . اراهه ایتدیکی وحدت دخی ریاضی
ومیخانیکی دکل جانلی ، سیال ، متتحول ، فردی ، متغیری در . تشبیه
جاڑزه شعورک حقیقی حالی بر « آفیش » در . فیلسوف کندی لساننک
« The stream of consciousness : آفیشی » دیبور .

شورو له برابر آفه ، او نکله یک وجود اولمک ایشته (جهیس) اک
بسیقولوژیک تجربه دن آکلادینی معنا . شورو، او زرنده وقوطات حک
ایدیلن بر جتله اولمادینی کبی صایی به کله جک عناصر دن مرکب بر قول کسیون ده
دکلدر . شوروی بوصورتله قبول ایدنلر ایچون شعوردنه کی وحدت
تریه مصادری - ۲

وفردیت دخی اصل و اساسی او میان کولکه حاده : *épiphenomène* دن باشقه برشی دکلدر . حال بوكه (ویلیام جهیمس) ، شعوری کثرتی بروحدت ، برکثرت واحده ، اساساً فردی و ذی حیات بروارلق اولادق کورویور . وحدت و فردیت تجربید ایدیله رک بالکز ظاهراتی ملاحظه ایدیلن برشعورک تدقیق روحياتدن باشقة هر شیدر . چونکه شعورده کی وحدت ترکیب طریقیه الله ایدیله بیله جک برکثرت دکلدر . بوراده کی کثرت ، وحدتک برنتیجه سی اولا بیلیر ؟ یوقسه بوکثرت نه وحدتنه قدم ایده بیلیر ، نده اوی حصوله کتیره بیلیر . بوکروشی مهبا امکن تفکر ایله کلمه رک مناسبتنده آ کلامق ممکندر . مثلاً تفکره کلمه رک ترجان اولا بیلیورده بالکز کلمه رکن بر تفکر پایپلامیور .

پسیقولوژیک تجربه نک بو چشیدی (ویلیام جهیمس) جه فیزیک تجربه قادر شائی ، یعنی حقیقدیر . بناءً علیه بو طرزه برجربه ایله تشکل ایده جک بر روحیات فیزیک تجربه بی قول لانان علوم حیاتیه حینیتنده بر علم طبیعی اولق حقنه تام معنایله مالکدر .

شیمی روحیات کندینه خاص اولان بواسوی ناصیل قول لانه حق ؟ تفحص درونینک تمیز ایتدیک حادثات درونیه بی بالکز تصویرله اکتفا ایدوب ایضاً حکمی کیریشمیه جکمی ؟

معلوم در کساده جه تصویر ایتمک علمی بر اثر وجوده کتیره مز . قانون و سبیل آراماده بجه ینه متأفیزیک سپریتو آلیزمنه دوشولور . جهیمس ، بو تهله کی تقدیر ایته مش دکلدر . بالکز تفحص درونینک ده علمی بر اصول اولا بیله جک قبول ایدلاد کدن و روحک بدنه مربوطی موجود اولدقدن صوکرا روحی تجربه بی فیزیک تجربه دن آیرمق صنی بر غیرت اولمازی ؟ هیچ شبهه یوق که شعور تمامآ کندی حالمد و سربست پاشامیور ، بر

چو^ق جهتله ده شعور^ك دماغله مقید و مشروط اولدینی محبرددر . بواعتباره دماغ ایله شعور آراسنده بر نقطه^يه قدار ثابت بمناسبت وحتی موازات اولاًجغنى قبول ایدیسور . وبواسه^ه ده تداعیجیلر^ك نظریه^هلرینه پک اعلا جواز ویریسور .

بوراده (ولیام جهیس) ک روح و بدن موازاتی نه ماهیته^ه قبول ایتدیکنه دقت ایتلیدر . اوبله^ه بونی رد ایدن فیلسوف بوراده قبول ایتمکله بر تضاد یا پمش دکلدر . چونکه روح و بدن موازات^ه ویردیکی معنا آرتق تداعیجیلر^هه ماده^ه جیلر^ك ویردکلاری معنا دکلدر . بوصو^ك نجیلر روحله بدن موازاتی بر مبدأ ، بر پرسنیب کی قبول ایدرلر^کن جهیس بر فرضیه ، بر صنیعه کی قبول ایدیسور ؟ یعنی روحی حادثه^{لر}ی بر نقطه^هه قدار ایضا^ح ایدر کی اولدینی ایچون بر فرضیه حالتنه قبول ایدلسنی عملی بولیسور . ذاتاً پراغماتیزم فلسفه^{سی} اعمال و افعالمزی تسهیل و انکشاف . ایتدیره^ن بتوون فرضیه^{لر}ی حقیقت صایقه^هه برباس کورمیسور . بو فلسفه^{یه} کوره بتوون حقیقلر ذهنیزک عملی غایله^ره کوره یا پدینی مصنوعاتدر . از جمله هیچ بر عملیزه توافق ایمهین بر شیئی تصدیق ایتمکلکمزم ممکن دکلدر . حقیقت دیه قبول ایتدیکمزم شیلر^کندی صنعت^ز اولان فلاں آلات و فلاں مفهوملر^ك شائینتلر^ه مناسبتلر^ه منزد^هه بر چو^ق دفعه^{لر} مشر و نافع اوله سیدر . [۱]

الحاصل (جهیس) ک جانلی و مشخص روحياتنده موازات موضوع^{سی} یکی برعنا آلیسور . چونکه تجربه بزه يالکز بدنک روح او^زرینه تاثیرینی کوسترمیسور ؟ بلکه عینی بدأهته بونک عکسني ده ارائه ایدیسور . ذاتاً طبیعت ، میخانیکی و شعوری حادثه^{لر}ی بزم یا پدیغمز [۱] « برغسون » نامنده^ک اثرمده « حقیقت و شایست « بحثته مراجعت .

درجده آیرمامشد. بوراده میخانیکی حرکتلردن شعوری حرکتلره کچیش هیچ محسوس اولمایه حق بر تدربیجه واقع او لقدهدر . تکامل ، عضویتک بعضی نقطه لرنده شعوری آزالتش ، بعضلرندده چوغالتمشد. متکامل عضویتلرده الیوم منعکسلری اداره ایدن چجره ر برو قتلر شعوری ایدیلر . تکامل ، بونلرک بر قسمی شعور آیوکسلتیش ، و بر قسمی ده آجالتمشد .

ایشته روحیات بوصور تله کندی پرسیپلرینه ، کندی نقطه نظرینه ، کندی موضوعه و اصولرینه صاحب اولدقدن صوکرا لزوم کورد گه حیاتی و مادی علمدک موضوعه و معطالرینه هیچ قورقمه دن مراجعت ایده بیلر . اساساً موجودات یکدیکرندن آیری عالملر اولمادیغنه نظر آ روحیات کندی شخصیتنه صاحب اولق و فیزیک حالمه ارتباطی نسبتنده قملق شرطیله ماده علمنک موضوعه و اصولرندن پک چوق استفاده ایده بیلر . و حتی بو سایده حقیق هویتنی قورتاره رق ماده جیلک ، میخانیکیتیجیلک ، معینیتیجیلک سلطه لرندن قور تولور .

* * *

فیزیولوژیدن روحیاته بوملاحظه لره کچن (ولیام جهیس) اوizon مدت بوصوکنجی علمه وقف حیات ایده رک روحیاتی کندی ماهیتنده و کندیسته موافق اصولرله تدوین ایتدی . بوتون تحریاتنده روحی حادثه لری یالکز دیشاردن ، بر زاویه دن و یا عقلک مستحضر مفهوملرندن کورمه یوب ایچندن دویمه ، بونلرله قارشی قارشی کلمک و ممکن اولدینی قادر بلاواسطه تدقیق ایمکه چالیشدی . بو ساحده وجوده کتیردیکی اثر جانلی شائینتلرله دائمی بر تماسده بولوندینی ایچون علمک تاریخ انکشافنده عصر لرک اونو تدیره مایه جفی درجه ده شایان

دقت و ابداعی بر موقع احراز ایمشد. بو جریان ، تداعی‌جیلک سلطنتندن صوکرا تفیحص درونی روحياتنک یک اساس‌در داژه‌سنه احیا ایدله‌سی اویاشد .

(جهیس) ه کوره روحياتک موضوعی شعورک حیاتید .
شعورک ایکی صفت کاشفه‌سی وارد : ۱ - علت غائیلی برفعایت؛ یعنی برگایه‌نک تحقق ایتدیرمه‌سني استهداف ایدن براتخاب وسائل؛ ۲ - محتوا‌سندن کندیسنسی علاقه‌دار ایدن اقسامک محافظه‌سی ایله دیکرلینک اطرافی .
ایشته شعورک اساسلى ایکی افوله‌سی . (جهیس) ، بولافوله‌لری او لا بحیط مادیسنده، یعنی دماغده آریسور. بونک اچجون دماغك بوتون صفحات و اشکالنى تصویر ایدیسور ؟ فعالیت روحیه‌نک فیزیولوژیک شرط‌لرینى کوستریسور. «روحیاتک مبدأری» عنوانلى اثربه «ملخص روحيات» نک مهم بر قسمی بوجهتلری احتوا ایدیسور . بو اعتبارله اشبو اثرلر کرک شکل و کرک اساس اعتباریله روحياتی تماماً علوم طبیعیه کبی مطالعه‌ده بولونیسور ؟ فقط عینی زمانده روحياتک شخصیت و خصوصیتی ده او نوتیمور. بوجهتده کی درجه‌موقوفیتی ترجمه ایتدیکمز بو اثرک بالخاصه «اعتیاد» و «اراده» بخشنده کوره‌جکسکنر. دینیله بیلرک بونلر مؤلفک مخیله ، قلب ، ذکا و علمیله یازیلماشلردر .

(ویلیام جهیس) لک ابداعی کوروش و بولوشلری آراسنده الک مشهورلرندن بری هیجان نظریه‌سیدر. بونظریه‌یه کوره هیجان، عضوی شرائطک، عضوی تغیرلرک برنتیجه‌سیدر. [۱] فیلسوفه کوره کدرلی

[۰] بونظریه «جهیس - لانکه نظریه‌سی» نامیله معروفدر . جهیس بونظریه‌سني نشرایتدیکی ائناده عینی زمانده دانیمارقه‌لی فیزیولوژیست (لانکه) ده آمریقالی فیلسوفک نظریه‌سندن بی خبر او لارق عینی قناعتی نشر ایمشدی . بونک اچجون نظریه ایکیسینک نامه اضافه ایدلشدر .

اولديغمز ايچون آغلاميورز ، آغلاديغمس ايچون کدرلى اوليمورز .
هيجان ، عن المركز جريان عصيلرلک مولودى او لما يوب ساده جه الى المركز
جريان عصيلرلک بر نتيجه سيدر . هيجانى توليد ايدين برشيشك ادار كله
بوشىئك شعوري آراسنه كىرن تغيرات عضويه نك محسوسىتىدر كەبونلرلک
حس ايسلەسى هيجانى تشکيل ايدر . بوا دعا سنى تأييد ايچون (جه يمس) ك
كۆستىدىكى يكانه دليل ، هيجانه مترافق اولان عكس العمل عضويلر
قالدىرىلنجه هيجاندن برشى قالمه سنك قابل تصور او لمادىغىدر .

(جه يمس) ك بونظريي يياپار و مدافعه ايدر كن ماتريالىزىمە دوشوب
دوشىمىدىكىنى دوشونك بىلە ايستەمدىكى كورولىور . چونكە بورادىدە
يالاز تجربىيە توافق ايده جك برا ياصاح آرىسيور ، باشقە برشى دوشۇنىمور .
معلومدر كە يكى علم ذهنىتى متافيزىك پرسىپلرە باغانلىقىزىن حادىھلىرى
اكياقىن سېيلرلە ايصال ايمك اىستر . اىشته (جه يمس) دە بورادە عينى
دستورە رهایت ايدىسيور .

مع ما فيه (جه يمس) ، بر فيلسوف اولمۇچىتىتىلە نظرىيە سنك توليد
ايده جكى متافيزىك مسائلەن كىلما تغافل ايده منزدى . نە كىم هيجانى
عضوی شرائط مخصوصلى عد ايمكىلە بهمە حال ماتريالىزىمە دوشۇلە جكىنى اصلا
قبول ايتىمور ، و دىيوركە : نظرىيەم ھر نوع هيجانلىرى دككى ، آنچق
قاپا و شديد هيجانلىرى ايصال ايدىمېلىر . بالفرض بدېرى و اخلاقى
هيجانلرلک باشقە بىر طرزىدە حصولە كلىش اولمەلىرى محتملدر . بىرده
(جه يمس) كورە بىر هيجانك قىمتى شرائط حصولنده او لما يوب
كىندىسىنە منىمجىدر . بىر هيجان حد ذاتنە درىن ، تمىز ، اصيل ،
روحانى ايسە شرائط عضويەسى نە اولور سە اولسۇن قىمتى عىنامىحافظه

ایدر. فضله او لارق بر حاده نك ئاظاهرينى اياضاح ايتك، حاده يى افنا ايتك
سايىلماز .

(جەيمس) كوره روحيات فيزيولوژىي آشار و طاشار .
فيزيولوژىست نظرنده بدن هر شى ايكن (جەيمس) ك نظرنده برجۇئدر .
فيزيولوژىستك موازات كى برموضوعىسىنە مقابل روحياتىجىنكە كندى
شائىتلەرنەن چىقان برموضوعىسى واردە . هەر علم كى روحياتىدە كندى
حاده لەرنەن چىقهىق موضعە و فرضىلەرك تکاملىلە آيرىلەيدر .
روحك عضويى طاشىلىقى تىجرىبىسى جانلى و مشخص روحياتە برموضوعە
اولاپىلىر . روحياتىجىنەك وظيفەسى بوموضوعە اوزرنە يوروپەر ك تىجرىاتە
دوام ايتكىدر . شايىد ايلەر دە موضوعە يى ايلەر تىجىك ويا دېكىشىرىتە جىك
مانع و تىجرىبەل ظھور ايدرسە موضوعەدە او كوره تعديل اولنەپىلىر .

(جەيمس) ك پdagوژىسى :
اڭىك مطالعەسندەن اول (جەيمس) ك تربىيە حقىندە كى نقطەن ئظرىنى دە
خلاصە بىلەك چوق فالىدىلى اولور . روحياتىنە فىكىلەر براھىت
مخصوصە ويرەن (جەيمس) ايجون تربىيە ، نظرىيەنە عملىيە كچىك
حاده سىدر . تعبير دېكىلە اشىيايى عملى احتىاج و غايەلەر مزە كوره
تصرف و تعديل ايتدىرىتە جىك فىكىلە انسانك دېكىشىرىلە سىدر . اشيانك
اسىرى اولقى ويا بونلە سادە جە انطباق ايتكەلە اكتفا ايتهن آمىيقالى
روخنه (ويلیام جەيمس) بوتون افكار و فلسفة سىلە ئىكىيوكىك بىر تىجان
اولىشىر . پراگماتيزمك قناعتىنە كوره اعتقاد وارادە بىرىيە تارىخىنە

غیر معین رولر اوینامق استعدادنده در . دنیاده هیچ برشی شکل انتها یعنی آلامشدر . بناءً علیه یاشادیغمز عالم ، بر عالم ضرورت دکل بر عالم امکاندر .

پراغماتیست [۱] فیلسوف کوره تربیه ، نظری علمک بسیط بر تطبیقاتی دکل ، بلکه نظریه نک طبیعی ، منطقی و ابداعی بر مابعدیدر . انسانک کرک کندنده و کرک خارجنده تحقق ایمه‌سی مکن پک جوق امکانلر وارد . بوقناعتی طاشیان بر آدام برو طرفدن قوه حالنده موجود بولنان مذکور امکانلرک نه صورتلره تحقق ایتدیریله بیله جکنی دوشونمک ، بر طرفدن ده غیر معین امکانلردن هانکیلرینک اتخابی و هانک استقاماتده انکش افلرینک تأمین ایدله‌سی لازم کله جکنی بیلمک مجبوریت‌نده در . تا که بوا مکانلری تحقق ایتدیریله بیله جک انسانلره مشمر و مؤثر برو هبرلک ایدله بیلسین . شو حالده تربیه بشریه مسائله‌سی بوا مکانلرک تحقق ایتدیریله سی احتیاجنک برنتیجه طبیعیه سیدر . امکانله تحقق آراسنده کی واسطه‌ده بالخاصه انسان اولا بیلیر .

تربیه ، نه کلیشی کوزل تجربه لرک ، نده نظری علمک ساده‌جه میخانیکی بر تطبیقیله تأمین اوونه بیلیر . واقعاً هر وقت صنعتله علم آیری شیلد در هدیرز . فقط تربیه‌ده بوقناعتله حرکت ایدنلر پک آزدر . تربیه نک بر صنعت اولدینی پرسنیپنک قبول ایدله مسی معارف خیاری داماشا شیر تمشد . تربیه‌یی کاه اداره مصلحته ، کاه صنی قاعده‌لرک جبر و شدته حواله ایدن بو شاشقینلوق هب پرسنیپسز لکدن نشأت ایمکده در . ایشته (ولیام جهیمس) بو پرسنیپی « تربیه مصاحبه لری » نده اثقطی بر قناعتله مدافعه ایدیسور . او نجه صنعت ، علمدن بسبتون باشهه یعنی علمی آشان

[۱] « پراغما » کلمه‌سی اسکی یونانجه‌ده « ایش ، فعل » معناستنده در .

وطاشان بر شیئدر . بوتون نظری معرفتler ، بوتون مفهوملر شائینتک تبدیل شکل ایمش جزئلریدر ؟ حال بوکه صنعتک مخصوصی اولان اثرلر بویله دکلدر . آثار صنعت شائینتله الا یاقین حقیقتلردر . صنعتکار اولمایان بر آدام چوق عالم او لا بیلریده مر بیلک دهاسندن تماماً محروم بولنور . تربیه ، برعلیمه ، بالخاصه روحیاته استناد ایدرسهده علمک ؟ ساده جه بر تطبیقی صایله مازه . مر بیلک علمی ذکا و حریته استعمال ایدن تام معنایله نقیص بر صنعتدر .

::

(جهیس) ، تربیه نک ایلک صفحه سنده انسانی بر ذات الحركه عضویت او لارق طانیبور . بودورهده قلب ایله عقلک استعمالندن ایسه چو جقده کی عضوی الاستیکیتدن بالاستفاده اعتمادلر درج اولونماضی ایستیور . ای و فائدملی اعتمادلر اکتساب ایمش بروجودک حالت روحیه سی ، بدنک روحه او لان تأثیری دولاییسیله ، تربیه نک آتیسنه پک متین بر اساس تشکیل ایدر . عضویت و روحی افعوله لرک محافظه و انکشافنه هائ او لاما لازم کلن ایلک اعتمادلر نه قادر متنوع او لورسه او قادر قوتدرلر . چونکه هر اعتماد یکی بر طبیعت ثانیه در . روحده هر تأثیر بر عکس تأثیر ، هر انطباع برآفاد . ایله تحمل ایتدیکنه نظر آجو جفک عکس العمللر یله افاده لری مطلوب اعتمادلرک در جی ایچون الا طبیعی واسطه لردر . بردہ چو جفه او کرم تیله جک هر شیئک جوابی بر اعتماد و عملی استهداف ایمzsه بو شدر ؟ چونکه تربیه دن اصل مقصود او لان تعديل اهمال ایدلشددر .

بالکز درج ایدیله جک اعتمادلر اکسه من ده بوزا پیشیره جک کی

ظلم و متحكم اولماليدرلر . بالعكس امرليزره آماده مطبع امكانلر و قدرتلر حالنده قلاماليدرلر . مريينك داًما دقت ايده جكى جهت روحده كى الاستيقىت ، انطباق ، تحول ، اكتساب ، جهد قدرتلرى ادامه ايمكدر . ايشه اعتيادلرك كثرت و تنوعلى ده بوجاييه ياردىم ايدر .

* * *

عضويت و فعالتك بوميختانيكى تدريي تربىنك ايلك مرحلهسى او ليور . فقط بوندن صوڭرا نېياپىله حق ؟ « ويلiam جەيمس » ، بورادىدە رهبرلىكى روحى تجربىيە براقيور .

في الحقيقه روح بشرى استهداف ايدن بر تدبير نه تماماً ميخانىكى بر عملدر ، نده اولا بىلير . كىتىدكە اويانمچق اولان چوچق شعوري وظيفيي البتە تسهيل ايده جكدر . چونكە شعور ، احوال و شرائطه انطباق كوزلەين و بونك ايجون انتخاب و اصطفالار يابان بر افعولەدر . بر شى شعورە داخل اولدىنى آندن اعتباراً يكى و فضله بر حىثىت و كييفت قازانىر . آرتق اعتياد و سوق طبىي آتلرى يانتدە نه يابدىغى يىلىن ولازم اولانلىرى سەچن بر آلت دها حاصل اولىشدر : نصوص . و آلت سايەسندە تدريب ايدلش سوق طبيعىلرك ويردىكى حسن نتيجه لىدن استدلالاً نافع و حياتى اولا جق دىكىر افعالى بولۇق مىكتىدر . ايمىدى روح بشرى تصوركى ميخانىكىت فوقىدە بر آلت تصادف ايدن و تجربىنك تلقيناتە مطبع اولان بىرمى بى انسانك ممتازىت وقدرتى آرتدىرمى ايجون بو آلتى عضويت كې دكلى باشقە بى طرزىدە قوللانە جقدر . تصور ، تربىيە ايجون پك مهم اولان شواوج شىئى تأمين ايدىسۈرۈ : ۱ - ماضىنك ايزلىنى مخافظه ايمك ؟ ۲ - هنوز احتمال داڭرىسىنده

بولنان بـرطاقـم حادـهـلـى تـصـور اـيـمـك ؛ ۳ - ماضـينـك بـراـقـديـفـى منـابـى اـحـتمـال دـاـئـرـسـنـدـه تـصـور اـيـتـيـكـمـز تـجـدـلـكـ تـحـقـقـه قـولـلـانـمـقـ .

تصـور بـوـصـورـتـه اـسـكـ اـيـلـهـ يـكـ ، مـحـافـظـه اـيـلـهـ اـبـدـاعـ آـرـاسـنـدـه بـرـ خطـ وـصـلـ اوـلـيـوـرـ . اـنسـانـ دـه بـوـسـاـيـهـ دـه عـضـوـيـنـكـ مـعـيـنـيـتـ وـضـرـورـتـلـيـتـهـ اـسـيرـ اوـلـقـدـنـ قـورـتـوـلـارـقـ رـوـخـنـكـ مـقـاـنـیـمـهـسـنـیـ يـوـکـسـكـ بـرـشـکـلـ حـیـاتـكـ تـحـقـقـهـ اـسـتـعـمـالـ اـيـدـهـبـیـلـیـوـرـ . آـرـقـ بـرـوقـلـرـ اـنـکـلـ صـایـلـانـ عـضـوـیـتـ شـیـمـدـیـ روـحـکـ بـرـآـتـیـ اوـلـشـدـرـ .

کـوـرـوـلـیـوـرـکـ فـیـلـیـوـفـ ؟ عـضـوـیـ وـمـیـخـانـیـکـ بـرـ تـرـبـیـهـ دـنـ صـوـکـرـاـ فـکـرـیـ بـرـتـبـیـهـ پـاـیـلـهـسـنـ اـیـسـتـیـوـرـ ، وـبـوـتـرـبـیـهـ اـنـسـانـ فـیـزـیـکـ وـمـیـخـانـیـکـیـهـ حـاـکـمـیـتـیـ اوـکـرـهـجـکـدـرـ ، دـیـوـرـ . يـالـکـنـ بـوـایـکـنـجـیـ تـرـبـیـهـ دـهـ اوـیـلـهـ اوـلـمـالـیـ کـهـ ذـکـاـرـهـانـکـیـ يـكـ بـرـذـهـنـیـ مـقـاـنـیـمـهـ قـارـشـیـسـنـدـهـ حـرـیـتـنـیـ مـحـافـظـهـ اـیـتـیـنـ . (وـیـلـیـامـ جـیـمـسـ) . کـوـرـهـ ذـکـاـنـکـ کـنـدـیـلـکـدـنـ قـاتـیـلاـشـانـ بـرـ خـسـتـهـلـنـیـ وـارـدـرـکـ بـوـنـکـ اوـکـنـهـ دـهـ تـرـبـیـهـ چـاـغـلـرـنـدـهـ کـچـیـلـمـزـسـهـ مـحـافـظـهـکـارـلـقـ اـیـلـهـ تـرـقـ آـرـاسـنـدـهـ مـؤـثـرـ رـوـلـ اوـینـیـاـبـیـلـهـجـلـکـ بـرـ ذـکـاـدـنـ اـثـرـ قـلـماـزـ .

اشـیـایـ کـوـرـمـکـ وـآـکـلامـقـ خـصـوـصـنـدـهـ بـزـدـنـ اوـلـکـیـلـرـکـ دـوـکـدـکـلـرـیـ . طـاقـمـ مـفـهـومـ قـالـیـلـرـیـ وـارـدـرـکـ دـهـنـیـزـ اـکـثـرـیـاـ بـوـنـلـرـ.لـهـ دـوـلـوـدـرـرـ . حالـبـوـکـ کـنـدـیـزـکـ بـالـذـاتـ مـعـرـوـضـ قـالـاجـفـمـزـ يـكـ شـیـلـرـکـ اـدـرـاـکـنـیـ بـوـ مـفـهـوـمـلـهـ تـأـمـیـنـ اـیـدـهـمـیـزـ .

بـنـاءـ عـلـیـهـ بـوـیـکـ کـوـرـدـکـلـرـمـنـدـنـ يـكـ فـکـرـلـرـ چـیـقاـرـهـبـیـلـمـکـ اـیـچـونـ بـهـمـهـ حـالـ اـسـکـیـ مـفـهـوـمـلـرـمـزـیـ آـیـقـلـامـفـهـ وـکـوـرـدـیـکـمـزـ کـوـرـهـ تـعـدـیـلـ اـیـمـکـ مـجـبـورـزـ . حالـبـوـکـ ذـکـاـسـنـکـ مـفـهـوـمـلـرـیـتـهـ حـاـکـمـیـتـیـ غـائبـ اـیـمـشـ بـرـ آـدـامـ آـرـقـ مـفـوـمـلـیـنـیـ يـوـمـشـاتـمـقـ وـیـکـ اـحـتـیـاجـلـرـ کـوـرـهـ تـعـدـیـلـ اـیـمـکـ

اقدارندن محرومدر . بویهله‌لری هانکی حادثه و شبهه فارشیسنه قالسه بونلری دامّا عینی مفهوملره آکلامق ایسته . بو سیدن یکی بی اسکی بیه قلب ایتمدن ، دها دوغروسی انکار ایتمدن آکلامیماز . ذکانک بو خسته‌لئی اکثریته ظن اولدندینی کی ساده اختیارلرک باشنه کلنز . بالکیز کندیلرینی آکلامیوب کندیلرندن بحث ایدن اختیارلر واقعاً چوقدر . فقط عینی خسته‌لئی هریاشه و هر باشه کله‌بیلیر . کندی قفالرینه چابوچق اویمايان فکرلری بودولو دیکاهیمهین و آکلامایان نیجه کنجلر وارد . ایشته (جهیس) . کوره تربیه فکریه‌نک اساسی «old fogysm» دیدیکی بو خسته‌لئک اوکنه پچمک اولمالیدر . دار فائده‌لی مفهوملره بسله‌غش برقا او نیجه ای بر تربیه فکریه آلمش دکلدر . ممکن اولدینی قدار کنیش فائده‌لی و چوق مفهوملرای بر تربیه فکریه ایچجون اهال ایدیله میه جك بر اساس اولمالیدر . الحاصل ماضینک لفاده‌لری اولان مفهوملری استقبالک سرمایه‌سی اولاً جق یکی حادثه و حقیقتلر . کوره تعديل ایده بیلمک اقداری انسانده هر صورتله باکر و محفوظ قالمالیدر .

* * *

موجود معلومات و حقیقتلری آکلامغه واصل اولدقدن صوکرا ذکای منحصرآ مفکوروی غایله‌لر کوره‌ده حاضرلقلی و مستعد بولوندور مق تربیه‌نک ایکننجی صفحه‌سیدر . امکانلر عالمنده ترق آنچق تصور سایه‌سنه در . ینه آنچق تصویردرکه موجود ایله موجود اولاً بیله جک شی آراسنده برشیرازه وصل اولاً بیلیر .

بوایکننجی صفحه‌ده تربیه بیتمش اولاً بیلیرمی؟ تربیه بوراده بیته بیلمک ایچجون ذکانک ترق ، ایلک ، دوغرولق غایله‌لرندن باشقه بروخط حرکتی

اولا مامسى لازم در . حال بوكه كندى باشنه هېيچ بر غايە و مفکورەمى
اولمايان تصورك باشلى باشنه انتخاب وظيفەسنى يابىما يەجى آشكاردر .
ذك ، اي يى كوتويى ، كوزملى چىركىنى ، عادى يى يو كسى ، دوغرونى
اكرى يى هپ او كره نېيلر . بناء عليه بونلار آراسنە انتخاب يابان
قابليت وقدرتىزى ده تربىيە ايمك لازم دكلىدىر ؟ افعالز آراسنە مختلف
قيمتلىر وبالخاصه انسان او غلونك منجدب اولا بىلەجى يو كسى فعللىر
يو قىدير ؟ وارسه يالكىز دار و محدود فائدهلىرى استهداف ايدن ، يعنى
عمل غايەسنى كوكلاره چىقارتانا بىرتىبە ارادە مفکورە اولا بىليرى ؟
بالذات تربىيە فكرى يەنك بىزى اىصال ايتدىكى بومسئله لرى حل ايدە جك
ينه تجربە نفسىيە در . بو تجربە ايلە بىزدن صادر اولان افعالز ك قىمتلىرىنى
دو يېلىپلۈر ز . بناء عليه ارادە مزى حقيقى قىمتلىرى اولان افعالە دوغرو
سوق ايمك تربىيە بىتىرى يەنك او چىنجى وصوڭ سىھىدىر كه بوكاعملك
تربىيەسى ، ياخود تربىيە اخلاقىقە دىتىلir .

تربىيە اخلاقىقە يەنك نقطە عزىمتى طبع بىشىك ولادى اولان بىنوع
خستە لغۇنى تىشىيە ايمك جەدىدەر : بوخستەلق بروجدانك دىكرو جданە
قارشى صاغىر لغىدەر . اىشتە (ويلیام جەمیس) ك بىتون قلىلە علاقە دار
اولدىنى موضوع بودر . دارالفنون طلبەلىنىه ويردىكى مشهور بى
قونفرانسىدە [۱] بومسئله يى سارى بىرھىجانلە تىرىمچى ايمش و دىمىشدر كە:
نوع بىشىدە وجدان كورلۇكى دىنلىن بىخستەلق واردەر . بىحقيقىتك
بىزدە افادەسى شودر : - كىشى يى ناصىل بىلېرىسى ؟ - كىندم كى . بوسېيدىن
بى باشقەلەنى يالكىز كندىمىز كى كورۇپ يور ، فقط آ كلامىپلۇر ز . بونلار دەكى
[۱] Aux Etudiants « يعنى « دارالفنون طابىلەرىن » نامىلە فرانزىزجە يە
ترجمە ايداشدر .

فعل و حرکتلرک ساڭقىرىنى، حياتى طرز تلقىلىرىنى، مفكوره لرىنى هېك كىندىمىزه كوره تفسير ايدوب دورويورز . على العاده احوالىمكى حرکتلرە، بىكلەت ياشايىشلرلەك عملى ايجابلىرىنە، مودەنک سوروكله دىكى ئواھەرە باقدارق حكمىلەزى ويرىبورزدە قىلىلرک محىم چارپىنتىلىرىنى دويمىورز .

حال بوكە انسان اوغلو كوروندىكىندن چوق دها فانا ويچوق دها أيدىر، اونى كىندىسىنە و كىندى حالىنە كورمك تصورلە تخىن ايدىلەمە يە جىك قادر فائىدلەي و مراقلىدر . باخوصىن حقىقت و خىر دىدىكىمز شىلرلە يالكىز بىركشى طرفىدن قازانىلا مايمىجق قادر بويوك وزنكىن موضۇعىر اولىقلارنى هيچ او نوتامىيەم . آنچق بوسايىدە بىزمىكىلەرن . آيرىلان حس وتلقىلرە حقىق قىمتىر بولا بىلىز . بى نۇعمەز قارشى وظىفە من اولان مسامىحە بىم كېي دوشۇنوب حس اىتەينلە قارشى كۆستىلە جىك بىر اثر نزاكت ويا موقت بىر رخصت دىكىلر . بى دوغىرۇدىن دوغىرو يە بىر ظىفە، بىر ضرورىتىر . حتى بىخوصىصە مسامىحە كەلسى بىلە يېنى بولىش بىر تعبير دىكىلر . بىر مۇزە قارشى مجبورا ولدېمىز مسامىحە يى متقابىل بىر محبت، بىر تجاذب معناىىنە آلمادىقە و جدا نىزك عماپىر دەملەرى قالقىمش صايىلا ماز . مسامىحەنک اصل معناسى بىزه بىكىزەمەين شەخسىتلىرلە قىمتىلىنى طانىق و طاتىقىدر . انسان جمعىتلىرنىدە بىر تېرىيە حصول بولماز سە مفكوره ياشاياماز . چونكە هيچ بىر مفكوره يالكىز بىركشىنىڭ اتىدارىلە مىدا نە كەمە من . بونك اىچون بهمەحال بىر لىنى سوھن و خصوصىتلىرىنى طانىيان بىر چوق انسانلىرلەك مشترىك جەدلەرى اىستر . (ويلیام جەيمس) . كوره انسان كېي بىر چوق خصوصىلەرە عاجز و ناتىص اولان بىر مخلوقك وحدت وجودە قانع اوئىمى غىرىيدىر . اىچىنده بىر چوق فيض و انكشاف ،

قدرت و حرکت و یارانمیق قابلیت‌ترینی فازانمیق صورتیله یاشادی‌غمز کائنات، بر عالم وحدت دکل، بر عالم کثیرتدر. بو عالمده تک بر حقیقت دکل بر جوق حقیقتلر وارددر. و هر فرد بتحقیقلردن بر قسمنه آکاه اولا بیله جک بر قابلیت‌هدر، بناءً علیه حقیقت یالکنز سنده، بنده دکل، هپمزد هدر، و متنو عذر.

بونقطه نظر قبول ایدیلنجه باشقه‌سنک و جداننده آرایه‌جغمز، سووب یار دیم ایده جکمز شیلر نهدر؟ یالکنز کندی‌زمزدن باشقه‌سني ایسته‌مک و سومک تام معنا‌سیله اخلاقی بر آرزو او لا بیلیرمی؟ تعییر دیکره حیات بشره مقبولیت و علویت ویرن بر قیمت اخلاقیه‌ی یقیناً تعین ایمک ممکن‌میدر؟ فعالیتمزه موضوع اولان شیلری یالکنز بر درلو کورمک، هپ عینی طرزده آکلامق دوغرو او لا بیلیرمی؟ بو تقدیرده خط حرکت‌مزک دامها عینی فالی‌پدن چیمه‌سی و یکی هیچ بر خط حرکته مساغ ویرلمه‌سی کبی بر را قبته دوشولزی؟ عمل اخلاقینک اصل وظیفه‌سی وجدانلری او یاندیرمک، بر شکلده طونوب قلامامه‌سنه میدان ویرمه‌مک دکلیدر؟

فعل اخلاقی هوسات و تصادفلرکده اسیری او لاما ز. (جهیمس) ه کوره فعل اخلاقینک ماهیتی شوایکی شرط ایله قابل تعییندر: حیات بشرک و جدان نظرنده اخلاقی بر قیمت اکتساب ایده بیلمه‌سی بو حیاتک او لا جسارت، فراغت، حسن نیت، ثبات و حسن حرکت کبی فضیلت‌لری یاشاماسی؛ ثانیاً مفکوره اطلاقه سزا بر غایه‌نک تعقیبته موقف اولمه‌سی لازم‌در.

بوایکی شرطه بر او چنجیسی ده علاوه ایدله‌لیدر: بو ایکی شرط یکدیکریله یک‌وجود یاشامالیدر. چونکه یالکنز باشلرینه نه بری،

نمده‌ده اوته‌کی بويوك بر حيات وجوده کتيره من . نه فضيلت‌سز بـ مفکوره
قهرمانلـق داعـيه سـنـدـه بـولـنهـ بـيلـير ؟ نـهـدـهـ فـضـيـلـتـلـرـ كـوـسـتـرـنـ بـراـقـبـالـبـرـستـ
بـويـوكـ واـخـلـاقـ بـرـآـدـامـ صـاـيـلـهـ بـيلـيرـ . چـونـكـهـ فـضـيـلـتـ وـفـرـاغـتـ كـوـسـتـرـنـ
يـمـهـ حـيـدـوـ دـشـقـيـلـرـ وـارـدـرـ . حتـىـ بـرمـفـكـورـهـ يـيـالـكـزـ آـكـلامـقـ وـآـكـلامـقـ دـهـ
انـسانـهـ اـصـالـتـ وـيرـهـ منـ . فـكـرـلـرـ رـوـحـزـكـ مـسـافـرـيـ دـكـلـ ، روـحـزـكـ
کـنـديـسـيـ اوـلـدـيـغـيـ کـوـسـتـرـمـكـ اـيـچـونـ حـرـكـتـلـهـ ، فعلـهـ تـظـاهـرـ اـيـمـيلـدـرـ کـهـ
برـقـيمـتـ اـخـلـاقـيـهـ اـكـتسـابـ اـيـدـهـ بـيلـينـلـرـ .

الحاصلـ حـيـاتـهـ اـخـلـاقـ وـانـسـانـيـ بـرـقـيمـتـ وـيرـهـ منـ شـيـ بـويـوكـ بـرـدـعـوانـكـ
خـدمـتـكـارـيـ اوـلـقـ فـضـيـلـتـيـ کـوـسـتـرـمـهـ سـيـلـهـ دـرـ . بـويـوكـ آـدـامـ دـينـيـلـهـ بـيلـهـ جـكـ
انـسانـ کـنـديـسـنـدـنـ يـوـكـسـكـ بـرـشـيـئـكـ تـحـقـقـهـ چـالـيـشـانـ وـبـاوـغـورـهـ وـقـفـ
نفسـ اـيـدـهـ بـيلـنـدـرـ .

بورـادـهـ صـورـولـهـ بـيلـيرـ کـهـ مـفـكـورـوـيـ تـسمـيهـ اـيـدـيـلـنـ بـوـ يـوـكـسـكـ
شـكـلـ حـيـاتـكـ فـضـيـلـتـ تـسمـيهـ اـيـدـيـلـنـ بـوـتـونـ حـرـكـتـلـرـ تـعـيـنـ وـ تـثـيـتـ
اـيـدـيـلـهـ جـكـمـيـ ؟ بـوـ سـؤـالـكـ جـوـابـيـ آـنـجـقـ عـقـلـجـيـ فـيـلـوـفـلـرـ وـيـاـ بـوـکـونـکـ
ابـتـدـائـيـ عـلـومـ حـيـاتـيـهـ مـزـلـهـ هـرـشـيـيـ محلـ اـيـمـكـ دـعـواـسـيـ کـوـدـهـنـ «ـسـيـانـتـيـسـتـ»ـلـ
وـيرـهـ بـيلـيرـ . (ـوـيلـيـامـ جـهـيمـسـ)ـ کـبـيـ تـجـربـهـ وـ عملـ اـسـاسـلـيـتـهـ استـنـادـ
اـيـدـنـ ، حـيـاتـيـ بـرـ عـالمـ اـحـتـلاـتـ کـورـنـ ، وـ جـهـدـلـرـهـ يـيـ حـقـيقـتـلـرـ
يارـاـتـيـلـهـ بـيلـهـ جـكـنـهـ قـانـعـ اوـلـانـ بـرـ فـيـلـوـفـ اـيـچـونـ حـيـاتـ ، دـائـماـ حلـ
اـيـدـيـلـهـ جـكـ نـقـطـهـلـرـيـ بـولـنـانـ بـرـ مـسـنـهـ اوـلـارـقـ قـالـاجـقـدـرـ ؟ بـنـاءـ عـلـيـهـ
اـيـسـتـهـنـلـنـ جـوـابـيـ ، حـيـاتـ کـبـيـ غـيرـمعـيـنـ بـرـصـورـتـهـ مـتـهـادـيـ اوـلـانـ مـتـرـقـ
تجـربـهـلـرـ وـيرـهـ بـيلـهـ جـكـدـرـ .

برنجی مصاحبه

روهیات و تربیه صفتی

صوک زمانلرده کرک مطبوعات و کتاب دارالفنون کر - میرنده استمزاجلر (آنکه تدر) و چوچق روحیاتی رادیسنده ظاهر ایدن فعالیتلر یاوش یاوش مربیلر عالمه ده سرایت ایدرک بوذر آراسنده راحتسز لقلر تولید ایتمکه باشلا دی [۱] صنعتلرند کی تراکن و وظیفه لرنده کی اهمیتی حقیله تقدیر ایدن و بوکا کوره مسلکی تربیه لرنی ایدینک اندیشه سیله متحسیس اولان معاملر تربیه نک آنا خاطرینی کوسته جان ضیا بولوندی ظنیله هب بردن تجربی روحیاته دوکولیدلر. کندیار ندن زیاده روحیاتخیلی میستفید ایدن بو فعالیت قارشیسنده حقیقتی سویا همک و بو لانا ن فکر لره استقامت ویرمک لازمدی . ایشته مصاحبه لرمک منسد و غایبی بو نقطه لردر . اویله امید ایدیبورم که بني دیکاید کدن صوکرا اسکیسندن دها امین بر حضور شکر و قلب ایله مکتبه لر کزده چالیشه جقسکن .

تجربی روحیاته ویردیکنگر اهمیت و با غلادی گنگر امیدلری - ت

[۱] مؤلفک ایما ایتدیکی بو حرکتک باز اقداری آمریقا تربیه جیلر ندن « ستالهی هول » در . بو ذات معظم آنکه تدر آچه رزق چوچق تربیه سنتی بواستمز اجل دن چیمه حق تجربی اساسل او زرینه اماله ایتمک زدی اویاند یوشیغی علاقه معاملری صنعتلرند آیقویه حق درجه ده . : مشترن .

تربیه مصاحبه لری - ۳

کوره جك هر حالده بن دکم . مثبت برو روحیاتك سز لر منه قادر مفيد او لا جفني ده
تقدير ايديورم . يالكز هرشيئي اولديفي کي بيلمك لازمدر . اويانان
اميدلر قارشيسنده مصاحبہ لمک سزده توليد ايده جكى خيرت و سقوط
خيال بني دها شيميدين قورقوتسيور . بونده قباحتى سزده بوليمورم .
اميدلر كرده تماماً حقليسكز . چونكه صوك برقاچ سنه ظرفنده روحیات
تجربىلرى ايجون هيرده آچيلان دارالمساعير ، احداث ايديلن كرسيلر
وهاريل هاريل چيقاريلان بجموعه لر بويوك اميدلر اويانديردى . روحیاتدن
اوقدار بحث ايلدى كه « يكى روحیات » تعبيرى بلا اختيار ذهنلىرى
بولانديردى ؟ و بوندن غريب غريب فدرلر دوغىغىه باشلادى .

ذهنلر ك بولتشوشى قارشيسنده يكى روحیات تعبيرينك توليد ايتدىكى
سوء تفهمك دها فضله توسع ايته سنه آرتق ميدان ويريله مزدى . رأيه
اعتماد ايدرسه كز يكى اطلاقنے شايابن برو روحیات او ماديفنى سوبىلە بىليرم .
بوكونكى روحیات ، تا (لوق) دنبى معلوم اولان روحیاتدر . يكى
اولان قىسلرى فيزيولوژىنك دماغ و حواس حفنه كى بىننده معلوماتىه
تكمال نظرىيە سنك تأمين ايتدىكى آكلا ييشلرو « تفحص درونى » نك
بولديفي بعضى اىنجه لكلدر . بونلر ك چوغى ده هنوز تربىه صنعته كچ .
بيله جلت شيلر دكادر . بكا قالىرسه يكى دەنيلن روحیاتدن مربيلىر مفيد
اولا يىلە جلت ساده جه تلقيات و مفهومات اساسىدەر . حتى بونلر بىلە
- تكمال نظرىيە مىستشا اولق اوزرە - يكى اولقىدن پك او زاقدىرلر .
بوحدىلر مک بر دنبى خوشە كىتمىھ جكى تخمىن ايديورم . يالكز
صاحبہ لمک صوکنە قادر صبر ايدرسه كز دها اى آكلا شە جغمىرى
صانىورم .

مفکريي سوق واداره ايدن قانونلر ك علمى ديمك اولان روحیاتدن

قصه حق بزمان ظرند و على العجله در مخانلرده تطبيق اولنه بيله جك
اصوللر حifar يله بيله جكى ظن ايدنلر چوق آلانىورلر . روحياتك
برعلم ، ترينه نك ايسه برصنت اولديغى اونوتمايم . ينه اونوتمايم كم
علم بالذات دوغرو دوغروه صنت توليد ايده مزلر . صنعت وجوده
كتيردن بسبتون آيري بردھادر . بودها انظام ايتمەد كجه هېچ برعلم
صنعت اولاماز .

كيم ديه بيلير كه دوغرو دوشونك واي برقيا، صاحب اولق منطق
علمك برتىجە سيدر ؟ ينه كيم ادعا ايده بيلير كه حسن حركت صاحبى
اولا يلىمك علم اخلاق ايله مەكىندر؛ علمك ياي بيله جكى شى خطالمرزى
بيليرمك ، يا كايىش سحا كەملەر يولسىز حركتلرە مانع اولقدر . تعير
دىكىرلە آلاندىغىز زمازلر سېلىرىنى كوسترمىت وكندى كىندىمىزى
تىقىد ايده بيله جك برقابىت ويرمكدر . علمك وظيفەسى صنعت قاعده لرىينك
مرعى اولا يلىه جكى حدودلى تىعين ايمك و صنعتكار اىچۈن تجاوز
ايدهمى لازم كلن قانونلى تىبىت ايمكدر . بوجددولر تىعين و عمومى
قانونلر مطاع اولقدن صوکرا مذكور حدودلار آراسىنده كى خط
حركتلر تاماً صنعتكار اولان مربى يه عائىدر . بوراده آرتق علم صوصار ؛
صنعت باشلار . علمك چىزدىكى حدودلار خارجىنە چىقىلماق شرطىيە
هر صنعتكار اصوللرنده مختاردر . بناء عليه اىستىدىكى يولدن ، كشف
ايتدىكى استقامىتنى كىتمكىدە سر بىستدر .

پك نادر اولارقى ، مثلا (هربارت) ده كورولدىكى كې ، ترينه
صنعت ايله روحيات عامللىكى باش باشه كىدە بيلير . فقط هېچ بزمان
عاملك استعدادى سرىيەك صنعتى ويرمیور . بو صنعت آنچق مكتب
محيطه ، چوچق حياته قارشى درين و دويماز بى محبت طاشىيانلرده ،

حویحی حدسیله آ کلايانلرده نجیل اندیور، و اعابر نزیه اصولنک رو حیله هم آهیت اولماسی لازمه شده بو اصوله روحیانه نوافق ابده حل یکانه اصولدر دینه مز . حتی عی میداًدن محتاف و متبان استفاماتلر دتشع ادن اصوللر بیله یک اعلا روحیات فانوذر بنه مطابق کمپیلیر .

حل بوکه روحیات فنوذر بیک حصله یانمه سی اسای بهمه حال ای مرمنی پاماز . بونک اچجون آبری رموهبه ، حصوصی بر فراس لازمدر . حوجو فارستیسده ه سویا به حکمی ، ناصل حرک ابده حکمی سره مه بن بر اسان مریلیدکدن او را ف قاییر . ابسته تریه صنعتک روحی بو استعدادلرده در . بو حصالئل تأمیسی روحیاند بکله مل بھوده در . ریه صنعتی بر حقوق حجه لرده ف حرنی آکدرز . دف ابدیلیرسه بوائی صنع ال ساده وال معین میدلرہ مسنددر . ابی رمحاربک یا به حی باشلیچه سی دو سماتی و حمسه امکان اولما به حق مانعه لی بریره سور و کله مل و صوکرا کسد بجی چکلابور میش کی کوسنر هر لک فائق و نزله بر دنیه اور ربه هخوم اتمکدر . بریه دده عی لعیه ! ابی بر مربی چو حفلینی کندی دو صوع و غایسی اور رنه حکم چک اویله بر نقصه یه کتیر و بوراده او در حه ستدنلی بر علاوه او یاند بر ک آرتق هیچ بر جو حغل باشمه بر سبله مشغول اولما سنه امکان فلامار . ایشته نام بو فرصته مقصد ه فادار مؤثر بر صور نده ایصال ایدیلیرسه موظی ده او در حه محقق ده . بالکر بو موافقی او طرز ده استه اف ابهمی که چو جق یالکز او کره نمل و آ کلام قله فلامابین . بلکه بال آخره کندیسنه او غر اتديره حق بر نجیس ایله درسی نرک ایتسین . بو محکم اساسلر محافظه ایدل دکه معلم صنعدن ، قوماندان محارب دن بهمه حال مظفر اولارق چیفار . حر بده خصوصی طانیق برایکنی اساسدر . بو کار رعایت

ایدله دجه کندی بیلده یکم ره کیده ره هیچ او مداد یعنی از حیات و حرکت نزد
معروض فالمقلع نزد اثما و اردد . نزدیه دده ایکنچی اساس بود .
چو جقلر ک تمايل و ذهنیتلری بینمزر سه مساعیمزله حوعی بوشه کیدر .
محاربده دوسمان روحی به قدار کشتم ، فراری و منحول اول سورسه
حوجق روحی ده بزم طن و تخته نیندر دن او در حه ناتصفه در . بزاردو
قوماندای الحیون خاصم تو ماندالک نه ایسته دیکنی ، نه دوشون دیکنی ، نه لری
بیلوب نه لری بیمه دیکنی تعین اتمک ناصیل قولای دکاسه مرنی
ایچون حوجقلر آ کلام مفده عینی مستکلات وارد . ایشنه بونفصه ده
نه تریه لظریانش ، ناده فن تعیینه نک ا بش کزرمه سی نمکن دکادر .
یکانه سلامت حمسه ددر .

مع معافیه روحیات اساس لریک است . عالمدن بشب او لمقدم ریاده
منی تیجهر حیفیور دیه بوندلر و نده نزد اکمه می حکم ایده حکمر .
خاییر ، بواسسلر اولماسه مساعی و مستکلات حوق دها انصاه او لاحددر .
بوندن باشقه روحیات و قوه نز اولمایخه مختلف اصول لرل هیمنلر بی
اولدن تقدیر ایده مهیر . حل بوکه بعلم سایانده بر جوف معناسر
اصول لردن فورونور ، خطالردن فاحار ، واصل او لنه جن هدفلره ده
یقینی بر صورت ده ایریشه بیلیر . همده بر اصول لظری و عملی بینمه سی
کرک کنیت و کرک باشقه لری ایچون دها موج اعتماددر . بواسبه ده
چو جقه فارسی علاقه نزد زاید و حریت تحکیم ایدلش اولور . لظریانک
تامین ایتدیکی عمومی و مجرد مفهوملر صنعتکار لغت فراس و حدسیله ده
بسله نجه چو جق روحی مشخص بر حله و بوتون خصوصیتلر نده
قاور امش اولور . بناءً علیه هر مرنی چو جقلری هم حدسی ، همده
تحلیلی بر صورت ده طائفه جهد ابدرسه البتہ فنا اولماز .

حد او لسون که چو جه لرک نه شخصیتلری، نده عناصر روحیه لری اویله احـطه او لنه ما یه حق قادر مغضـل دکـلدر. چـوـ بـات و ظـائـفـ روـحـیـهـ سـیـ و بـونـلـرـکـ اـحـتـواـ اـیـتـدـیـکـ عـنـاصـرـ حـفـنـدـهـ هـرـ مـرـیـانـکـ بـیـلـمـهـ سـیـ لـازـمـ کـانـ مـعـلـوـمـاتـ یـکـوـنـ اـعـظـامـ اـیـدـلـدـیـکـ قـادـارـ مـیدـرـ ؟ـ خـایـرـ ،ـ حتـیـ بـوـمـعـلـوـمـاتـ مـخـتـصـرـ وـمـفـیدـ کـلـهـلـرـهـ برـأـلـ آـیـمـسـنـهـ صـیـغـهـشـدـیـرـمـقـ بـیـلـهـ مـکـسـدـرـ .ـ معـ مـافـیـهـ اـیـجـکـزـدـهـ روـحـیـاـتـهـ چـوـقـ مـرـاقـ اـیـدـلـرـ اـیـسـتـهـ دـکـلـرـیـ قـادـارـ درـیـنـلـرـ کـیدـهـ بـیـلـیـلـرـ .ـ بـوـنـیـ یـاـمـقـلـهـ بـهـمـهـ حـالـ اـنـ کـوـتـوـ مـرـیـلـرـ صـیرـهـ سـنـهـ بـکـهـ جـكـ دـکـلـدـلـرـ .ـ فـقـطـ قـورـقـارـمـ کـهـ بـوـ مـرـاقـ سـزـیـ بـزـ روـحـیـاـتـجـیـلـرـدـ کـوـرـولـنـ برـنـفـصـانـ موـازـنـیـهـ کـوـتـورـمـسـینـ !ـ اـیـشـتـهـ بـوـانـدـیـشـهـ اـیـاهـدـرـ کـهـ اـکـثـرـیـتـکـرـ اـنجـوـنـ روـحـیـاـتـهـ عـائـدـ تـحـیـیـحـ وـعـمـوـمـیـ بـرـنـظـرـ کـفـایـتـ اـیدـرـ ،ـ دـیدـمـ .ـ

ذـاتـاـ روـحـیـاـتـهـ خـادـمـ اـولـمـقـ ،ـ اـصـوـلـ دـاـئـرـهـ سـنـدـهـ مشـاهـدـهـ وـتـجـبـهـلـرـدـهـ بـولـنـقـ وـظـیـفـهـ کـزـدـکـلـدـرـ کـهـ بـوـنـرـیـ یـاـمـقـلـهـ مـعـذـبـ اـوـلـاـکـزـ .ـ هـیـجـانـلـیـ بـرـطـافـ چـوـجـقـ روـحـیـاـتـجـیـلـرـیـ سـزـهـ خـیـلـیـ آـغـیرـ بـرـبـارـ تـحـمـیـلـ اـیـتـدـیـلـ .ـ هـیـجـ شـبـهـ یـوـقـ کـهـ بـوـزـمـینـدـهـ کـیـ تـدـقـیـقـاتـکـ تـرـقـ اـیـمـسـیـ وـ چـوـجـقـ روـحـیـاـتـ حـقـنـدـهـ کـیـ تـلـقـیـلـرـمـزـکـ یـکـیـلـشـمـهـ سـیـ پـکـ لـازـمـدـرـ .ـ فـقـطـ اوـیـلـهـ مـعـلـمـلـرـ کـوـرـوـیـوـرـزـکـ چـوـجـقـ روـحـنـهـ عـائـدـ مشـاهـدـهـلـرـیـهـ مـطـبـوعـ دـفـتـرـلـرـ دـولـوـ .ـ روـیـوـرـ ،ـ اـیـسـتـاـتـیـسـتـیـقـلـرـ طـوـپـلـیـوـرـ ،ـ یـوـزـدـهـ حـسـابـلـرـیـهـ اوـغـرـاشـیـوـرـلـرـ .ـ بـوـنـرـیـ یـاـپـانـلـرـ فـکـرـاـ الـبـهـزـنـکـنـیـهـشـیـوـرـ ،ـ چـوـجـقـ تـدـقـیـقـاتـ وـمـقـایـسـهـلـرـنـدـهـ رـسـوـخـ پـیدـاـ اـیدـیـوـرـلـرـ .ـ بـوـکـاـ هـیـجـ شـبـهـ یـوـقـ .ـ بـوـتـونـ بـوـ تـالـیـ فـائـدـهـلـرـهـ رـغـمـاـ مـرـیـلـرـ ،ـ بـنـیـ دـیـکـلـرـسـهـ ،ـ روـحـیـاـتـکـ بـوـتـسـمـدـیـهـ قـارـشـیـ اـکـثـرـیـتـهـ بـرـقـارـهـ وـضـعـیـتـنـدـهـ قـالـسـیـنـلـرـ .ـ وـبـوـ حـرـکـتـلـرـنـدـنـ هـیـجـ بـرـعـذـابـ وـجـدـانـیـ دـوـیـعـهـ لـزـومـ کـوـرـهـ سـیـنـلـرـ .ـ

بنـجـهـ بـرـمـرـیـانـکـ باـشـنـهـ کـلـهـ بـیـلـهـ جـلـکـ اـنـ بـوـیـوـنـ فـلـاـکـ کـنـدـیـسـنـیـ روـحـیـاـتـکـ

تماماً جاهلی ظن ایده رک روحندگی مربیگ استعداد فطريستي شاشير.
مه سيدر . بو کونگى معلم آزمى يورو ليور ، آزمى مشغول او ليور كه
بونلره بردە علمى مساعى تحميل ايدلک ايسته نبور ؟ هر كيم بونلرک
حوله لرينه لزوم سز ولو كه اك خفيف برشى علاوه ايڭىك ايسترسه تربيه يه
دوستلوق دكى دوشانلىق ايدر . تجربى روحيات مساعيسى وبالخاصه
چوچق تدقيقاتى غيرتى نىجه معصوم معلم و جدانلىنى بورغۇلا دىلغى
بىلدىكىم ايمچون سويلىورم : بولزومى قادر يوكانتىش صنعتكارلارك حوله لرىنى
آرتدىرمغە چالىشانلار و جدانلىنى يوقلامىورلار . بىم شوبرقاچ سوزم ھىيج
اولماز سه برقىمكىزى تطمین ايدە بىلدىسى بختيارم . تكرار ايدىسۈرم :
اڭاي بر مربى ، چوچق روحياتى تدقيقلىرندا استعداد سز برو حىاتىجى و بوكا
مقابل اك قوتلى بر رو حىاتىجى ده تربىيە صنعتىندا اهلىتىز بر مربى او لا بىلىر .
بن حقيقى آچىقىجە سوپەتكە وظيفەمى يابىم . قالدى كه بونلر
اۋاتاھ محتاج اولمايە حق قادر بىدېيدىرلار . آرتق ناصىل حرکت ايدلەسى
لازم كله جىكنى سز بىلىرىسكتىز .

ايكىنجى مصاحبه

شعر

شىمدى سوپەمشىدم : مربى ، هەرشىدين اول ذهنك عناصر
عومىمە سىلە و ئاطەنلىقى بىلمە لىدر .

نه اصابت كە روحياتك دوغى دەن دوغى دەن تدقيق ايتدىكى واقعەدە
اڭ عمومى اولانىدر : شعور . ھېمىز اويانىقىكن و حتى چوق كرە
او يقودە بىلە شعور مىز دەن خبردارز . دقت ايدرسەك كورورز كە شعور

دیدیکمز شی آفان بر نهار کبیدر. بوراده حالات روحیه یعنی احساسات، آرزویه، حسدر، فکرلر، تدکر و تأمللر دالغه‌لر کی توالي ایدر. ایشته کندیمزری دیکلر کن کوردیکمز بو منظره، درونی حیاتمزری بشکیل ابدر. شعور نهارینک بو موجودیته کوز، قولاًق کی برواسطه ایله دکل دوغرودن دوعرویه مطلع اولیورز؟ یعنی شعور کندیسنسی ینه کسیدیسی ایله کوربیور. شعورلک سر ماھیته، منبعنے نهود ایمک روحياتک آزادیی باشلیجه موصو علددر. خیلی زمان بالکن شعور حالاتی تصایف و بونلرک متّواع ماھیت‌لری قید، معقاد تواليزی تصویر ایمک صورتیله روحياتک ساده‌ده تصویری ویا تخلیلی رمیننده بولوندق. بونلرک نزهدن و نه سبیدن کاردکاریزی، نه ایچون بو و یا شو ماھیت‌ده اولدقلریزی آراشدیدیغامز زمان روحتاتک ایضاًحی زمینه داخل اولدق.

بو مصاحبه‌رمده ایضاًحی زمینه کیرمیدرک داعماً تصویری ساده‌ده فلاجم. حونکه آجیچه اعتراف ایده‌یم که شعور حالمندکه تواليست نزهدن کاردکاریزی و نه ایچون شو ویا بو ماھیت‌ده اولدقلریزی پلک دریندن بیلیورز. فی الواقع بو حالات، دماغلک بعض حالاتیله مترافق او لیور ویا بونلری تعقیب ایدیبور؛ ماضینک تحریکلری و آلدیغامز تربیه بونلره معین بعض شکللر ویریبور. بالکن دماغلک بونلری ناصبل جمع ایتدیکی کندیمزری صوردیغامز زمان هیچ بر جواب ویره‌میورز. حتی تربیه، دماغی ناصبل یونغورویور دیه صورو لسه ویره‌بیله جکمز جواب آنچق پلک مجرد، پلک عمومی بر طاف تخمینلردن عبارت اولیور. واقعاً «سرستو آلیست» لره کوره بونتیجه‌لری وجوده کتیره‌ن «روح : Ame» مز دیدیکمز اسرار انکیز بر جوه‌در؟

بو جوهر کنده‌یه خاص قدر تدرله حلات دماغیه مز اوزرنده مؤثر او لیور دیسه‌ک بو ایضاح بالکز افکار عامه‌یه مونس کله جلت بر جواب اولاً بیلیر، بو کونک مریبیلری اولان سز لری بهله هفکر طن ایدیکم ایچون بالذات قیمت ویرمديکم بو ایضاحی سز لر لدھ عینی صورله فارشیلا یه جغکزی بیلیورم. حقیقت شود رکه بعض حادثات روحیه حفندہ پاپیلان استمزاجلر (آنکه تدر) ل و عدلرله دلو نظریات مازمه‌ترینی احضار ایمه‌لرینه رعمباً « ناصیل » و « نیخون » سؤالریت جواب‌برینی هنوز بیلمیورم. غابه‌می اولدن تعیین ایتدیکم ایچون بو مسئله‌لره هیچ قراس ایمه‌جلت و مص‌احبه‌یمی شعور اٹ بالکز تصویری علمنه استناد آیا په‌جغم. یکی دیمکه تایان بر روحیاتک هنور موجود اولمادیغئی ایشته بو مطاعه‌لره بناءً سوباه مشده.

سز لرک بیله جککز ایلات عمومی واقعه شودر : نه، شعور‌هال‌لریه صاحبز؛ ایکسنجی واقعه‌ده : بو شعور هال‌لری هفیقتده دائمًا معضله‌ر. بونلر بر طرفدن بدمنزک ، دیکر طرفدن محبی‌طنزده‌کی موجوداتک ویردیکی احساساتی ، چکمش تجربه‌لرک خاطراتی ، ممنونیت و عدم ممنونیت حسلرینی ، هر درلو تأثرلری ، اراده‌مزک کونا کون تقدیرلرینی احتوا ایدر : و عینی زمانده هر درلو امتزاج و تحول‌لره مستعد بولنوزلر .

مشخص شعور حلالر مزک اکثریستنده اشبو درونی واقعه‌لرک مختلف صنفلری هب بر لکده‌اولمک و متخالف نسبتلرده بولونق اوزرمه دائمًا حاضر و موجوددرلر . بو حلالر بالکز احساسات ویا بالکز خاطرات ... والخندن عبارت کبی کورونه بیلیر سه‌ده حقیقت حال بوله

دکلدر . بالکن احساس ، بالکن فکر ، بالکن خاطره ظن ایدیلن حالات شعوریه نک اطرافنده دائماً با بر تفکر ، یا بر اراده و یا بر تأثر محیطی وارد .

شعور حاله رینک همان کافه سند احساسات ایله اشغال ایدلش پک بارز برنو وارد . مثلاً بر خطیبی دیکلرکن قولاقلرکزدن ، کوزلرکزدن دولان احساساتدن باشقة برده تفکر و حسلرکز اولور . بو اشاده شعور کنک نومسی یعنی دقق طسنی احساسات تشکیل ایدرسه تفکرات و تحسسات کنکده بونو نک اطرافنده در ، یعنی بونلر تماماً غائب اولمش دکل ، بالکن آز محسوسدرلر .

شاید دقیکن خطیبک فکر و خیاله رینه متوجه ایسه بوسفر خطیبک اوضاع و اطوار و نقطنده کلن احساسلر محیطه چکیله رک نوء شعور فکر و خیاله اشغال ایدلشدر . بورادمه احساسلر تماماً غائب اولمه مش ، بالکن دها آز مشعور بر حاله نوء شعور ک اطرافه چکیلمشدر .

شعور حاله رینک متوا لی تحوله ایکنیتاه پک تدریجی اولور ؟ و نوء شعور ایله محیط شعور مختلف و متنوع نسبتلرده تحوله ایله او غرار . بعضآ نوء شعورده هیچ بر تبدل اولمازده محیط شعور سرعتله دکیشیر . بعضآ بونک تماماً عکسی اولور . یاخود نوء ایله محیط شعور ببرلرینه یولرینی ویره رک تبدیل محل ایدرلر . کاه اولور که بتوون ساحة شعور بر دنبه دکیشیر ک یرینه بام باشقة بر شعور حالی کلیر . ایشته بونک ایچوندرک شعور ک ثبت اولنه بیله جک تک و تام بر تصویریخ یا پعیق کو چدر . بالکن قطعی اولان بر حقیقت وارسه اوده شعور حالاتدن هر برینک صاحبی ایچون عمومیت اعتبار ایله برنو علی وحدت تشکیل

ایله دیکیدر. ایشته تمامًا عملی اولان بونقطه نظردن باشلا یه رق یکدیگرینه
مثال اولان حالات شعوریه یی برر صنفده طوپلایه بیلیر و بونلره مثلا
هیجان، شاشقیننق، احساسات، مجرد تفکر، اراده والج حاللری
دیه بیلیرز.

اعتراف ایده یم که بنم شعور حقنده کی بو تصویرمده اویله پاک واضح
و قصور سر ز دکلدر. يالکن مبهمیتی تمامًا ازاله ایده مهدمه دمسمه ده هیچ
او لازمه قابل اثبات برخطایه دوشمه مکه چالیشدم. فضاه اولارق ظن
و تخمين و فرضیات خلیطه لریله ذهنلری تشویش اینمه مکه دقت ایتمد.
تصویر لرنده مبهمیدن تمامًا قور تولق ایستین بر طاقم روحبات بحیر
بیلیر سکنر که چوق کسیدرمه یولدن کیتمکله موفق اولدقلرنی ظن
ایتدیلر. بونلره نظرآ هر شعور حالی معین بر طاقم عنصر لردن مرکبدر.
بو عنصرلر یا امتزاج کیمیوی حالتده و یاموزائیق تریبات کی میخانیکی
بر صورتده بر لشمرک مرکب بر وتیره وجوده کتیر مکده درلر. حتی
(سپهنسه) و (تنه) کی فیلسوفلر بیله حالات شعوریه نک روحی
آتوم عنصر لریله قابل ایضاح اولا بیله جکنه ایناندیلر. بو نظریه دها
(لوق) طرفندن بر پارچه مبهم بر صورتده اورتیه آتیلمشدی. بو
فیلسوفه کوره ذهن نزک بناسی احساساتک ویردیک « فکرلر » دن
اورولشدیر. بن بو قبیل نظریه لردن اجتناب ایده جکمی سویله مشدم.
واقعا بو ظن دوغرو و یا یا کلیش اولا بیلرسه ده شیم دیلک ساده جه
بر تخمیندن عبارتدر. بونلره مقابل بنم حالات شعوریه یی نهر دالفلریله
متوا لی ساحة بصریلره تشییه صورتیله تلقیم اویله ظن ایدیسورم که
هم دها آز ادعا کار، هم ده مر بیلرک عملی غایه لرینه الوره جک قادردر.

اوچنجي مصاحبه

پژوهونه مرکشه به عضويت

بورادده ينه تصوير زميننده قالهرق كندى كندىمه صوريوره :
 عجيا شعورك افعول ربني ، تعير ديكاره وظائفى تعين ايمك مكشمي در ؟
 بكافاليرسه شعورك پاك ظاهريي وظيفه سى واردر : (۱) معرفتىز
 تدارك ايمك ؟ (۲) تدارك ايديلن معرفتلى فعال
 و حرڪتلره سوق ايمك .
 بوايىكى و ظيفه دن هانكيسنىڭ دها اساسلى اولدىني عجيا تعين
 ولنه بىلەرىمى ؟

بو نقطىمده اوتمىنلىخانلافلواردر . خلقك قناعتى برنجى و ظيفه دن
 زياده ايكنجى و ظيفه نك اهمىتى اولدىنى مركزى ندەدر . فيلسوفلر ايسە
 كثريته بوفىكىرده دىكلدرلر . بونلاره نظردا آنسانك الذ يوكسک شرقى
 عقلى بر مخلوق اولمىسى ، مطلق ، ابدى ، كلى حقيقى بىلەملەكە مستعد
 بولۇماسىدر . تعير ديكاره ذكانك عملى ايشلرلە استعمالى شعورك
 لى برو ظيفه سىدر . اصلى و ظيفه نظرى حيماتدر . بورا ئىلدەن ھېچ
 رىسى بىم طوتدىيەم يولە يازامازار . شايد نظرى حيات مفكورەسى عىنى
 حيات مفكورەسى ترجىح ايتىمەم ھەدلەو تأثرات ، احتراسات ،
 و مجادله حيادن فارغ اولارق ياشامنى قبول ايمك لازىمدر كە نتيجه دە
 بويىلە بر حيات ھەم قابل عفو ، ھەمدە مەدھە شايىان تلقى ايدىللىك
 لازم كەلەجك ! فضنه اولارق سلح و سکون، تماشا و استغراقة كوتورن
 ھەحيات ، بىشك كالى صايىلە جق ! عىكسى قبول ايدرسەك بوسىرەدە

تماشا و تفکر لره وقت کجین کیمسه نه یاریه انسازه تلق ایدیله جلت !
انسانلغت بوتون سرفی عملی ملکه لردہ طوپلانه حق ! کوزله دورون، اول
ابه طوطولان اک اوافق عملی برظفر، هنوز تأثیری کورولمهین هر هانکی
بر اثر فکری یه فات قات فائق عد ایدیله جلت و نهایت عملی برسجیه
و مرمک تربیه نک یکانه حبیتی و اک بویون شعواری صایله جقدر !

هب بیلیور سکنر که بوکونکی روحیات، (أفلاطون) و (آرسسطو) دن
اعتبار آ قلاسیک فلسفه نک بر عنعنه حالنده تعقب ایتدیکی کبی بالکن
وظائف عقلیه نک تدقیفیله شغول او لمابوب عصر لردنبی مهمل بر اقبلمش
او لان عملی فعالیت روحیه لرلده سدتله علاقه دارد . فیلسوف
و روحیاتخیلره بویکی وضعیت آلدبرتان تکامل نظریه سی اولدی .
حیاتک کھریدیکی صفحاتک تدقیقی اسانک تح الیسر اجداددن تسلسل
ابدوب کلیدیکی وبو احدادده عقل صرف دنیان شبیش پاک حزئی
اولدینی کوستردی . حتی عقل صرفی اولدینی قبول ایدله بیله
بونک بر وظیفه حیاتیه حالنده کی تظاهراتک محیطک تأثیراتنه کوره
عکس العمللرده بولنگه متوجه اولدینی آکلاشیدی . بو زمانلرده
وظائف روحیه، بوتون موجودیتیه محیطک تخربیاتندن قورو نعمت مصروف
ایدی . حیات تاریخنے باقیلیسے شعور ، تحفظ ایچون فنڈه لی او لان
عکس العمللری سرعته احضار ایمک اوزره حیاته انصمام ایتش بر
تکمل کی کورونور . و بوندن باشهه بر صورتله شورک ظهوری
ایضاح ایمک فابل اوماز کیدر .

شعورک اک قدیم واصلی او لان بو وظیفه حیاتیه سی هه، سمق
روحنده هیچ ضعیفه مهمش بر حالا ه . ائما موجوددر، هر لدینه مز
احساسات بزی بعض یولره جن . ولهمه یارلدن تبعید، حافظه مزی

ایفاظ ویا تشجیع ، حسلرمنزی تهییج ایدیسور ، دوشونجهل من خلط حرکتلرمنزی اداره ایدیسور ، تا که بو دنیاده او زون مدت معمر و مسعود اولام . متافیزیک عالمه فارشی مستعد اولدیغمز آز چوق قوتلی حدسلره ذوق بدیعیمزک عملی هیچ بر هدفلری اولمادینی ایچون بونله عارضی بر ضمیمه ، معضل بر عضویتک و ظائی آراسنه بالضروره قاریشممش بر محصول کبی باقیه بیلیر .

بو مطالعاتله نظری بر مسئله‌یی حل ایمه‌یی اصلا دوشونمه‌دیکم امین اولکنر . یالکنر شعورک وظیفسی حقنده عرض ایتدیکم بو حیاتی نقطه نظرک مریبلر ایچون چوق فائدملی اولاچنے قائم . ماهیتی نه اولورسه اولسون انسانی هرشیدن اول حرکتده بولنان بر مخلوق کبی قبول ایدرسه کنر وظیفه کنری اکسدیرمه بولدن یا پهجه سکنر ظن ایدیورم . ذکانک دنیا حیاتنه انطباق‌لرمنزده معاونت ایتمک او زرم بزلره ویرلش بر آلت اولدیغئی اول‌ماول قبول ایدرسه کنر تربیه ایچون چوق فائدملی بر اساسه صاحب اولاچنکنر .

فی الواقع حواسمه‌ک « دنیا » حقنده بزه ویردیکی احساسات نکا قالیرسه محيط خارجینک پک جزوی بر قسمیدر . حتی بوقناعت هیچ کیمسده بنده اولدینی قادر محکم دکلدر . بونکله برابر عالم خارجینک حواسمه کیرن قسمی هر درلو معرفتک روزم غیر مفارقیدر . بونلری ایچه قاورار و محافظه ایدرسه کنر بالآخره دها یوکسک منطقه‌لره بلاپروا چیقه بیلیر سکنر .

حیاتیاتک کوستردیکی انسان شعورینک وظیفسنی نیچون اساسی تسمیه ایتدیکمی ایضاح ایده‌یم :

بونقطه نظرک ایلک فائدese‌ی حیوان ایله بشر رو حیاتلری آراسنده کی

اوچورو می قالدیرمه سیدر . واقعاً انسانی بر حیوان کبی قبول ایمک پک جاذب دکاسه ده تماماً طرفدار سر قلمدن ده او زاقدر . ایکنچی فائده سی ده فعالیت روحیه یی فعالیت دماغیه ایله مشروط و موازی قیلمه سیدر . بو تقدیرده دماغ ، و ظاهرندن ده آ کلا دیغزه کوره ، بزی سوق و اداریه مختصدر . نیته کیم کوز و قولاق لرمن دن باشلایان جریان عصیلر هب دماغه داخل اولیور ، و بورادن تکرار عضلات و غده رله احشای داخلیه یه انتشار اندھرک عضویتیزی انطباعاتک کل دیکی محیط خارجی یه انطباق ایتدیرمک خادم اولیور . بو نظریه ، فعالیت دماغیه و ذهنیه یی طرز تصور مزی بالنتیجه ساده لشیدیرمک کبی بر محضات عرض ایدیور ؛ و هر ایکیستنک ده اساساً عینی غاییه مالک اولدقلری خیلی کوستیریور .

اساسی تسمیه ایتمکلکمک اوچنجی سبی ، اخلاقی خولیالرمن ، بدیعی کوروشلرمن ، حیات ابدیه حدسلرمن ، منطقی و خیالی فعالیت ذهنیه لرمن کبی محیط خارجی ایله دوغرو دن دوغرو یه مناسب تبار او لمایان و ظائف ذهنیه نک عملی ایشرلر یا پنجه هیچ بر قابلیتی او لمایان لرده اصلاً تصادف ایدله سیدر . بوده کوستیریور که عملی فعالیتلر و ظائف روحیه نک اک اهمیتی لیری ویا هیچ اولمازه اولین اولانلریدر .

در دنی سبب ده دوغرو دن دوغرو یه عملی هیچ بر فائده لری یوق کبی کورون بولی فعالیت روحیه لر حقیقت حالده کرک خط حرکت لرمن و کرک محیط خارجی یه انطباق لرمن له هر درلو ظن و تخمینک فوقنده مناسب تبار دردر . نه قادر مجرد اولسده هیچ بر حقیقت یوقدر که هر هانکی بر صورتله افعالزه تأثیر ایمده دن قابل ادراک او لا بیلسین . بالکن بوراده کی افعال تعبیری اک کنیش معنایله آ کلا شیلمه لیدر .

لسان ، اسلوب ، تصدیق و انکارلر ، محبت و نفرتلر ، حتی اوzac و باقین تصمیmlر افعالان صاییله بیلیرلر . مثلا بنم بوراده سوز سویله بیشم ، سز ک دیکله مه کن ظاهر آ تمامانظری و نتیجه سز کی کورونور . فقط حقیقتده بولیله میدر ؟ هیچ شبهه ایمیورم که بو مصاحبه لرک نتیجه سنده خط حرکتلر کنزن بر چوقلری دیکیش جکدر . مصاحبه لم طبع ایدیلنجه ده بیریر تقیدلر م عروض قالاجق و نتیجه ده بر طاقم فکر لم قوت قازانه حق ، بر طاقنری ده ضعفه اوغرایه جقلدر در . اک نظری فعالیتلر من بالنتیجه بولیله اولورسه آرتق کندیمزی اساس اعتباریله فعال محلو قدردن عد ایده منزمی یز ؟

بودرت سبی کورد کدن صوکرا نقطه نظر مک قبولی قولی قولایلا مشدر صانیورم . آرتق هر مریینک ایلک و اساسی وظیفه سنک چو جقلری عمل خط حرکتلر نقطه نظر ندن تربیه ایمک اولا حفنه شبهه قالاملیدر . بالکنر بو خط حرکت تعبیر ندن چو جقلرک برماسافر لکده و با بر جمعیته ناصیل او طوروب قالقمه لرینی قصد ایتدیکم آ کلاشیلماسین . مقصدم حیاتک مختلف احوال و ایجاباتنده چو جقلری اک مساعد و مناسب عکس العمللری اتخاذه مستعد قیلمقدر .

بو عکس العمللر بهمه حال مثبت اولا جق دکلدرلر . چوق کره منق ده اولا بیلیرلر . سکون و سکوتک آلتون قادر قیمتلی اولدینی یولر پک چو قدر . مثلا بعضاً منق حرکتلر اک یوکسک وظیفه لر یرینه سکر . ضبط نفس ، صبر ، فراغت کی بويونک جهدلری استلزم ایدن منق عمللر وارد . امین اولکرک بونلرک استلزم ایتدکلری جهد وارد مثبت عمللر کنندن هیچ ده آشاغی دکلدر .

در درجی مصاحبه

نیو ڈھندرک

کچن مصاحب‌لر مده تربیه‌نک ساده بر تعریفی پامشدم . صوک تحمل‌لردن صوکرا بو تعریفی شویله افاده ایده بیلیرز : تربیه ، بشرده کی هقط مرکت اقتصادی‌نک طبیعی را اجتماعی بـ محظمه باشانه پدرمه کی صورته نسبی ده . تربیه کورمه‌مش بر آدام عادیت خارجنده بولنان هر حال و وضعیت قارشیستنده شاشریر . حال بوکه حقیق بر تربیه آلمش اولانلر اوبله هیچ کورم‌دکلری ایشلرک ایچندن تجربه‌لره دلو حافظه‌لری و مجرد تلقیلری سایه‌سنده موافقیله چیقه بیلیرلر . تربیه‌نک دها و چیز بر تعریفی ایسته نیرسه : فعالیت‌نمایانه‌لری الد ملک‌نسب اعتبارلرک تنسیپیره ، دیله بیلیرز .

دوشوندکلر می بر مثال ایله آکلاتهيم . سزلم و بن بر طرزده تربیه آمش کیمسه لر . بو فرقلى تربیه لر شیمدى بوراده ينه فرقلى خط حرکتلار له ظاهر ايديور . مثلاً بن تکنیق و مسلكي بو تربیه آلدیفم ایچون سزك توجه و تشويقلى رکز قارشیس-نده بو کوشيه چکيلوب ساکن قالاميورم . عادتا هاتقى برسىن قولاقلى مده چىنلا يەرق «سنى دىكەمك ايستيورلر » دىبور . سزى كورونجىدە نظرلى رکزدن روحە آقان بى سىالە بى حرکت ، تفكىر و مصاحبه يە سوق ايديور . بو خصوصلىرىدە كى بوتون خط حرکتلار مده سەھلرچە سورىن تىبلەر ايلەخۇجالىقدەن آلدیفم تربیه سائىق اولىيور . سزلىك خط حرکتلار كزەكىنچە، يۇنلرا يىلك نظر دەيالىكز منى وانتظارى كى كورونور . تربىه مصاحبه لەرى - ٤

حال بوكه بني ديكاه يه بيلمه كز بيله بر تربيه مخصوصه نك اثيردر . حتى
شيمدي آملش أولديغكز وضع و حركتلرده دخني مقدم بر تربيه نك
ويرديك اعيادلر موجوددر . مثلا باشركزك دوروشى ، كوزلر كزك
باتقىشى على العاده وضعيتلردن دكدلر . بني تماماً ديكله دكден صوكرى
سوزلر مدن بر قسمى بالآخره خط حركتلر كزدن بر جوقلىرى
تعديل ايده جكدر . ايشه سيزلکده جوجقلارك خط حركتلر ينه
تأثىيرلر كز بوصورتلدر . جوجقلار اوزرنده براقه جفتكز انطباعلرك
اونلرده حسى ، فكري ، اجتماعى ، والخ خط حركت قابليتلىرى
اوياندирه جفندە هيچ شبهه ايتميليسكز . سزدە براعتياد حالنه كچمهسى
لازم كله جككنه نظراً بوتلىق يه بر كره آليشدقدن صوكرى آرتق
قىلىن قرق يارار جهسته دوشونمكىنسه شعورك وظيفة حياتيه واصليهسى
اولان عملى غايىي قبول ايمككده تردد ايته جك و مسامع ؟ مسلكىه كزك
اڭ مهم قسمى بوتلىق ايله ايغا ايده ججكىكز .

محتف ملكتلرده قىمت بولان تربىيە مفكور ملېنى تدقيق ايده جك
اولور سەق هان هىرىدە و ظائف رووحينك عملى خط حركتلرە كورە
تنسيق ايدلە كلرىنى كورورز . مثلا بوتلىق آمانىياده پك ئاظهردر .
بورادە عالي تربىيە ايجون ضمناً اعتراف ايديلن غايىه هر ظلبه يى كشيفيات
علەيەي ترق ايتدىرمك مستعد بر آلت حالنە قويىمقدار . نىته كيم آمان
دارالفنونلىرى هرسنە يىتىشىرى دكلىرى متخصصلرك عددىلە افتخار
ايدرلر . بالطبع بوشرا ئاط داڑە سندە كندىلرنىن اوقدار ابداعى
بر قابليت ذهنىيە آرتق آراناماندە در . فقط بوكا مقابل
مثلا حاضر لانق اوزرە مدرسلرى طرفىندن ويريلن بر تارىخ
ويا فاسفە « تەز » يە تعقىب اولونمەجق اڭ ايى براصول كۆسۈرلەكدىن

صوکرا اویله بر صاریلیئرلر ک شایان حیرتدر . بوندن صوکرا آرتق باشلى باشلىرينه چالىشىر ، آلات و ادواتى كوزلجه قوللانىر . لازم كان و ئاثق و دېنەلەرە مراجعت ايدرلر . الحاصل ويرىلن برقاج آيلق مەلتىك صوکىنده معلومەت بىشىرى سىرىمايمەسە علاوه ايىملەكەلا يق پىك ناچىز بىر حقىقت أللە ايتكە وافق اوپۇرلر . آلمانىادە مكتب على ماڏۇنى عنوانى طاشىيان بر آدامك اهلىتى بويولده كى تحرىياتىدە كوسىرەجى اقتدار و موققىتىلە ارىچلولور .

انكلترە دارالفنونلىرىنە كائىجه ، بورادە ايلك باقىشىدە كوزدچارپان غايىدە سىجىيەسى موازىنلى تىپلر يىتىشىدرەك ، تعېير دىكىرلە ديناميك [١] بىر تىدرىت علبە انكشاف ايتدىرىمكەدر . از جىھە «اوقسپورد» دارالفنونى مدرسلەرنىن بىرىنە «مكتېبىكىز طابە كىزە نە تامىن ايدەبىلىيور ؟» دىيە صورولدىنى زمان : «اوتسپورد دارالفنونى بىر انكليز جىتلەمنە ناصىل بىر انكليز جىتلەنى او لا يىلە جىكىنى كوسىرر » جوابى ويرمىدر . شايد انكليز جىتلەنى نە دىمكدر ؟ دىيە صورسە كىر آلاجىكىز جواب : انكليز خاص بىر خط حرڪت و ياشايىشىرر ، او لا جاق . چونكە جىتلەن دىمك كىندىنە خاص بىر طاقىم عكىسالەملار ھونكىنە، يەنى حياتك . هەدرلۇ اخەنەللىرىنە قارشى اولدىن تعىن ايتمىش خط حرڪتلىرە صاحب . بىر مخلوق دىمكدر .

[١] «احوال و شرائطە كورە تحول ايد، يەءامك». دىمىندر .

بشنجی مصاحبه

علی‌العملدرک لزومی

بورایه قادر عرض ایندیکم مطالعات دوغر و ایسه روئی همچو
بر اینه، عکس العملست؟ همچو بـ انطباع، مقابل افاده من اولتاز،
دستوری عقاـ و منتعلقاً مریلرک رهبر حرکتی اولق لازمدر.
ایشته مریلر ایچون اصلاً او نوتولاماسی ایحباب ایدن بویوک بر قاعده!
بالکز کوز و قولاقـ منه تماـ ایدوبـ ده حیات فعاله منی هیچ بر صورـ تله
تمدیل ایمهـین بر انطباعـ تربیـ ده اصلاً بر قیـقیـ یوـ قـدر. حتـیـ بوـلهـ بر
انطباعـ، فیـزیـولوـژـیـ نقطـهـ نظرـ نـدنـ دـهـ آـکـسـیـکـ وـ فـضـلهـ اوـلـارـقـ مـکـتبـ
قابلـیـتـرـ وـ حـافـظـهـ اوـزـرـنـدـهـ تـأـثـیرـسـزـدـرـ. مرـکـیـ نـایـجـ وـیرـمـهـینـ برـانـطبـاعـ
نهـ اوـلـهـ ذـهـنـزـکـ مـالـیـ اـبـلـشـ وـ حـافـظـهـ منـهـ یـرـلـشـمـ دـکـلـدـرـ. الاـ دـوـاـمـلـیـ
انـطبـاعـلـرـ بـزـیـ سـوـزـهـ وـعـمـلـهـ سـوـقـ اـیدـنـ، تـبـیرـ دـیـکـرـهـ دـوـحـزـیـ حـرـکـتـهـ
کـوـتـورـهـ نـلـدـرـ.

حتـیـ بـروـقـتـکـ پـاـپـاـگـانـ کـیـ آـزـرـلـهـ مـکـ اـصـوـلـیـ بـیـلـهـ بـسـبـتوـنـ بـوشـ اوـلـمـاـیـوبـ
برـ حقـیـقـتـهـ مـسـتـنـدـرـ. بالـکـزـ کـوزـلـهـ اوـقـوـنـانـ وـ بالـکـزـ قولـاقـهـ
ایـشـیدـیـلـوـبـ دـهـ آـغـزـلـهـ تـکـرـارـ اـیـدـلـهـینـ بـرـشـیـثـ حـافـظـهـ دـهـ یـرـلـشـمـیـهـ جـکـنـیـ
اسـکـیـ خـوـجـالـرـ پـکـ کـوـزـلـ آـکـلـامـشـلـرـدـیـ. فـقـطـ آـرـتـقـ بوـ اـصـوـلـهـ
عـینـاـ دـوـنـمـکـ حاجـتـ یـوـ قـدـرـ. چـونـکـ اوـقـوـنـیـلـانـ بـرـشـیـثـ اـنـشـادـ
وـ حـکـایـهـ صـورـتـیـهـ تـکـرـارـ اـیـتـدـیرـنـ شـیـمـدـیـکـ مـکـتبـ اـصـوـلـارـیـ عـینـیـ
موـفـقـیـتـیـ تـأـمـینـ اـیدـنـ یـکـ بـرـ طـرـزـعـدـنـ عـبـارـتـرـ.

بالخاصه اشیا درس‌لرینک پروغرام‌له قو نهی چو جقلری حرکی و فمل عکس‌العمل‌له فضل‌جه آیشیدیرمقد اعتبار‌له بو کونکی مکتب‌لرک مدار شرفی او لاجق بر ترقی اثریدر . چونکه بالکن لفظی عکس‌العمل‌له فائده‌لرینه رغماً کفايت‌سز‌درلر . مثلاً شفاهی و یا تحریری جواب‌لر ه درس اعاده ایتمد کلمه‌لرک دوغرو و آئی تلفظنه خدمت ایدرس‌لرده آکلاشیلمه‌لرینی تأمین ایده‌منزلر . لفظاً دوغرو و اکسیکسز ویریلن جواب‌لرده آکلاشیلمه‌مش نجه فکر لر قالابیلر . بونک ایچون او قونان و کورولن شیلرک رسملری پاپدیریلچ؛ پلانلر، خریطه‌لر چیزدیرمک؛ متنه شیریدی ایله مساحه‌لر پاپدیرمقد؛ لابوراتوار‌لرده چالیشیدیر ق پاک مهمدر . خلاصه‌هر کسه کندی اطلاع و ادراک‌کنه کوره شخصی مساعدت‌حاضر لاتدیرمقد بو کونکی مکتب‌لرک مدار تمیز‌لری او لشدتر . [شخصی مساعی تعییری پروغرام‌لرده کوروب‌ده برشی آکلامایانلر اکڑیا کولوب چیورلر .] استقبال‌ده یارا تجھی مساعدت‌ده بولنه بیله جلت انسانلر آنچق بول فعال اصول سایه‌سنده یتشدیریله بیله جکدر . صوک سنه‌لرک تربیه وادی‌سنده کی اک بویوک ترقی‌لرندن بری اُل ایشلرینک مکتب‌لره کیرم‌سیدر . بو درست اک بویوک فائده‌سنسی بزه دها ماهر ، دها عملیه دها ایشکذار آدام‌لر یتشدیرممسنده دکل ، بلکه الیاف دماغی‌سی تمامآ یکی‌لشمش هشتریلر حاضر لامه‌سنده بولیورم . چونکه لابوراتوار‌لرده ، ترکاه‌لرده چالیشموق انسانه مشاهده اعتیادلری ویردیکی کبی دوغرو بر فکره مبهم بر فکر آراسنده کی فرق‌ده قطعیته کوستره . داهاسی وار: طبیعتک بسیط اولمایوب معضل اولدیغی وعینی زمانده مجرد بر فکرک مشخص و محسوس برشی یرینه قائم او لاما یه جغفی قناعت‌لها او کرمه ته جلت آنچق اال ایشلریدر . معلوم باء فعلیات‌له او کرمه نیلن شیلر حافظه‌دن کوج چیقار .

برده بوطرز مساعيده برقطعيت واردر . مثلا يابدينه كنز برشى يا أىنى و يا فنا او باشدر . بونى فرق ايتمك ممكىن دكادر . بو اعتبارله أى ايشلى انسانىد دوغروانى حسلىخى ده تىمە يىدر . مثلا جهالت ويا مبهمىت افكاركزى سوزلە صاقلايە بيليرسکنر . فقط أىلن چيقە جق برايس قارشىسىنده بوكا امكىن يوقدر . انسانى كندىنە صاحب اولمغە آليلشديران ودقىت وعلاقەيى دائىمى بى طراوت حالىنە مخافظه ايتدىن ينه أىل ايشلىيدر . . حتى أىل ايشلى سايەسىنده انصباط بىلە پاك قولايلاشير .

روحيات نقطە نظرىنەن أىل ايشلىينىڭ اڭ موافقى تخته اوزرىنىه يايپلانلردى ، يعنى (Sloyd) اسوچ سىستەمندە بولىورم . حداولىسون بونوع أىل ايشلى بويوك شەھىلر مزك هان بوتون مكتېلىرىنى كىرمكە باشلادى . مع ما فيه هنوز لايق اوالدىقى موقع داھىقى بولىش دكادر . تكامل نظرىيەنىڭ كوروشىنەن چيقان تلقى يە كوره ذهن ، بر آلات انطباقدر . بناء عليه «ھېچ بى انطباع ، متنابىل اۋادە سىزا اولاماز» دستورى يو كوروشك ايلك ئىرمىسى و تاماً يكى بىتلقىدر .

بوكا بىكلە دها علاوه ايتمك لازىدر . بى انطباعك عكس العمل حاصل او لىقدن صوڭرا بى عكس العملك ده شعورە عودتى ذهنە حرڪت ايدىش و بىرىنى يايپىلەش انطباعنى بىاتىر . بو اعتبارله خط حرڪتىز و نتائج فعلەيەنىن محسوس خېلىر آليورز دىمكدر . بالفرض تلفظ ايتدىكىز سوزلىرى ايشىدىبور ؟ افعالمىزك عڪسلىخى دوييور ، خط حرڪتىزك موافقىت و عدم موافقىتلىخى باشقۇلىنىڭ كۆزلىنە او توپورز . بو صورتەن انطباعك فعل حابىنە شەمورە بتكرار عودتى تجربەيى تماملامۇق وظيفەسىنی يايپور . بونقطەنەك اھمىتى بالخاصىيە شايان دقتدر .

مادام که هر فعل و حرکت نتیجه‌ستنده بود حرکت‌لردن آن‌ده ایدیلن نتیجه‌نک انبساط‌ای طبیعتیله شعور منزه عکس ایدیبور؛ و بوندن بهمه حال خبردار او لیورز . شو حال‌ده چو جقلر بوتون حرکت‌لرینک نتایج‌بی انبساط‌اتی امکان نسبتند. بهمه حال آمالیدرلر. حال بوكه امتحان نو طبلریله درجه و مکافات اصول‌لاری جاری او لایان مکتبه‌ده چو جقلر حرکت‌لرینک نتایج‌بی انبساط‌اتی آلمقدن محروم بر اقیمه‌شلر دیمکدر. دوشونمی که بومحرومیت قارشی‌ستنده قالان چو جقلر خط‌حرکت و مساعی‌لرینک قیمت‌لرینه قارشی ترددده فالقدن ماعدا اکثریا اکسیک ویولسز برشی پاپدقلری ذهابه‌ده دوشه‌بیلیرلر. واقعا بواسوی مدافعه ایدنلر: « چو جوق چالیشمیه‌ی مکافات ایچون دکل بالذات سی او لدینی ایچون سومه‌لی، واوکا کوره چالیشمغه آلیشمایدر . » دیبورلر سه‌ده هر یerde او لدینی کی بوراده ده مجرد استدلال‌لاردن زیاده مشخص تجربه‌لر ترجیح ایدیله‌لیدر. حتی روحياتک صوک معطالاری ده کوستیبور که مساعی‌ستنک قیمتی بیلمک ایسته‌ین چو جفك بو خصوصه کی مراقب فعالیت ذهنیه‌ستنک و ظاهن‌دن بر جزء تشکیل ایدیبور . بناءً علیه پک معقول سیلر او مادقه بو طبیعی احتیاج روحی‌ی اهمال ایتمکه لزوم یوقدر .

خلاصه، عملی فائده‌سی او لایه جنی صورت مطلق‌ده علوم او مادقه نوط ویرمک، درجه تعین ایمک ، حال و حرکت جزه‌انلری قول‌لانمی و اخ کی تنبیه واسطه‌لرینی ترک ایمه‌یکز .

آتنجي مصاحبه

فطري عکس العملدر و اکنابي عکس العملدر

آرتق روحك حیاتی تلقیسنه تماماً داخل اولدق . انسان دهنجه ایلک خاطره کله جك فکر، انطباعلره قارشی عکس العملدر ده بولونان برعضويت او مالايد . ذهنک وظيفه سی ده بوعکس العملدر تسيينده برمعاون اولقدر . تريه نك غایبی ايسه بوعکس العملدر چوغالحق و مکمل شدیر مکدر . زیبه او طرمه ؟ مکتبته ، عاملده ، محبوطه بجهوه عکس العملدر اطفانه قازانمزمزه متوفدر . مرینک وظيفه سی بوقازانیشلرک سید و مشته نظارت ایتمکدر .

بونک او زریته مرینک بوتون فعالیتنده رهبر و ناظم اولاً حق عمدیه یعنی عمومی قاعده هی آرتق سویلیه بیلیم :

هر مکتب عکس العمل ، یا فطري برعکس العمله آشیلانش دها مضل بر عکس العملدر ؟ ياخود فطري عکس العمل یريته قائم او لش یکی بر عکس العملدر .

باشه بر تعیيرله سویله مک لازم کلیرسه دیز که : تريه صنعتی انسانه يادها مضل ويا فطري عکس العملر یريته قائم اولاً حق مکتب عکس العملدر قازاندیر مکدر . بونقطه نظره کوره مرینک موفق اولاً بیلمه سی چو جنک حالاً موجود تمايلری حدس ایله کشف ایتمه سنه متوفدر . بالکنر حد او لسون که چو جنک بر جو ق فطري عکس العملدر

واردر . شاید بونلر اولماسه یهی مرتبی چو جفك نه دقتنی قازانه بیلیر ، نه ده خط حرکتلرینه تأثیر ایده بیلیردی . مثلا بر آتی چشمه یه کوتوره بیلیر ، فقط صو ایچیره من سکنز . بر چو جرق ده مکتبه کوتوره بیلیر ؟ فقط ایسته نیلن شیلر زورله او کرمه تیله من ؟ مذکور که انسیاق عکس العمللره مراجعت ایدیله . دیمک او لیور که ایمک آدمی آته حق آنجق چو جقدر . بو آدمی اولمادنچه هیچ برشی پاپیلاماز . چو جقدن صادر اولا جق ایمک حرکت پائی و با کوتو بر عکس العملدر . هیچ حرکتسن . لکدن سه کوتو بر حرکتک صدوری هر حالده مرجدر . چونکه بو سایده هیچ اولمازه چو جفك نقصانلرندن برینی او کرمه نیور و خط حرکتکزه برمبدأ فازانیور سکنز . بونک یرینه پوت کبی دوران وهیچ بر حرکتنه بولونمایان بر چو جرق تصور ایدیکن . بویله بر چو جنی تربیه ایمک ایچون نزهden باشلا یه جغمزی ناصل بیله جسلز ؟

بو تلقیه دها مشخص برشکل ویرمل : فرض ایدیکن که کو جوک بر چو جنه آیی خط حرکتلر آشیلامغله مکلفسکن . همان هر چو جرق تحسنی او یاندیران شیلری یاقالامغه فطرة میالدر . بو اشناوه آنله وورورسه کن آغلایه رق چکر . طاتلیقله سویلرسه کن کولرو حرکتلر کزی تقیید ایدر .

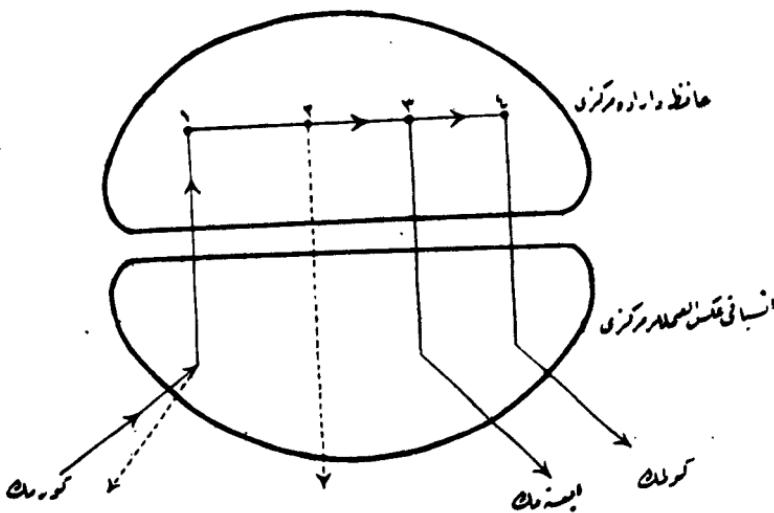
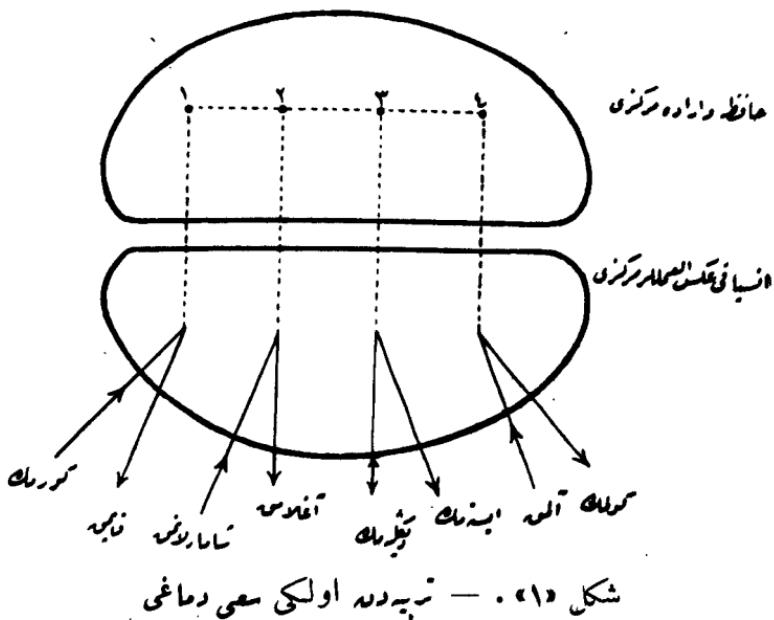
شیمدى فرض ایدیکن که هدیه ایمک مقصده لاه چو جنه یکی بر او یونجاق کو ستردیکن . یاور و جق بونی کورو نجه بلا اختیار قاپمغه هم یلنے هجکدر . آنله او فاق برشامار دوقون دوریور سکنز ، همان آغلیور . صوکرا کولریوزله ویره رک : «ایشته باق ، بویله او صلو او صلو ایسته ، تربیه لی آل .» دیبور سکنز ؟ آغلامه کسیلیور . سزی ایسته دیکن کبی تقیید ایده رک او یونجاغی آلبور و او لانجه صفو تیله کولیور . ایشته چو جرق بونقطه ده

تمامًا تربیه ایداشدر . جونکه قایمن کی فطری بر عکس العمل یرینه ابسته ملک کی اکتسابی بر عکس العمل قائم اولشدر . اکر چو جفک حافظه سی یوقسه پایلان شیلربوش کیده جک ؛ هریک او و یونجاق قارشیستنده بالضروره ینه عنی عکس العمل را باش کوسته جکدر . یعنی هر او و یونجاق کور و شنده بهمه حال قاچق ، صوکرا ده شامار بیوب آغلایم جقدر . فقط حافظه سی و ارسه تام قاچه حاضر لانه جنی صره ده اسکی تحریره عقلنه کله جک ؟ بالنتیجه شامارک آجیسنی و او و یونجاغی آله بیلمک ایچون تزا کتله ایسته مکدن باشقه چاره او ملادیقی خاطر لایم جقدر . بوصور تله او و یونجاغه قارشی فطری بر صورتده صادر اولان ابتدائی حرکت یرینه مناسب اولان تربیه لی حرکت قائم او لاچق و آرتق چوچق هیچ شاماره حاجت برآقه دن او و یونجاغی دوغرو و دن دوغرو و یه و تزا کتله ایسته یه جکدر . قاچق میل ابتدائیسی فوق العاده قوتلی او لوبده حافظه ضعیف بولونورسه مکتب عکس العملک ، یعنی ایسته ملک تربیه سنک اعتیاد حاله کیره بیلمه سی ایچون شامارلرک بر قاج دفعه تکرر اینه سی ضروریدر . لکن طبیعی چو جقلر ایچون بر تحریره کاف کلکدده در .

بو عرض ایتدکار می پلک مختصر و رمزی اولقه برابر فائدہ بولیدیم شویله برشکل هندسی ایله کوسته جکم :

بر نجی شکل مرآکز سفلی و غریزی دن صادر اولان درت منعکسی کوسته یور . سفلی مرکزلری علوی مرکزلر و علوی مرکزلری ده یکدیگرینه ربطا یادن نقطه لی خطله ابتدائی عکس العمل رک مرآکز علوی ده حاصل ایتدیکی حافظه و تداعی افسکار حرکتلری کوسته ر .

ایکسنجی شکل ده تربیه نتیجه سنده کی فعالیت دماغیه ی کوسته ر .

بوراده «کورمك» دن متولدانطبعاع بوتون حافظه ي دولاشرق تيجه ده «ايستهمك» و «کولمك» عكس العملارينه منجر او ليور. (٢) نومرسولي مرکزده «شامارلانيق» خاطره سيله قارشيلاشان «قاپق» عكس العمل در حال نه ايديليور. نتيجه سز بو شالان بوعكس العمل (٢) نومرسولي نقطه لى خطله کوسترك. «آغلامق» عكس العمل ده عيني هاقبته معرض قالمش، يعني مراكز علویه ي يکديکريته ربط ايدن يول او زرنده اک قيصه بر دور پاپهرق «کورمك» انطباعندن دوغرودن دوغرويه «ايستهمك» و «کولمك» عكس العملاری حصوله کلشدري. بوصورته تريه دن اولکي «قاپق» عكس العمل يريته «ايستهمك» و «کولمك» عكس العملاری قائم اولمشدر. ايشه بوحاله کلن برچوچق آرتق كيمك آنده کوزل برشی کورسه اولا ايسته يه جك و وريلانجه ده کوله جكدر.

بو حقيقتلدن چican نتيجه شودر : بر مرينك اک اول بيلمه سی ايحاب ايدن معلومات، چو جفت الجالري، سوق طبيعيري ديمک اولان فطري عكس العملاريدر. بونلر بيلنه دجكه چو جقلره خلاف طبيعه، کليشن کوزل ويا کور کوريته خطحركتلر درج ايدلک ايسته جكدر که بو طرزده بر تريه چو جنی بريادي در. چو جفت طبيعي عكس العملاری نه قدار أي بيلنيرسه تريه امكانی او نسبته قولا يلاشير. برچوقلريينک آغزندن : «انسانلری حيوانلردن آيران سوق طبيعيريئنک آزليدير» سوزى دائما ايшиديلير. فقط بوندە نه قدار خطا اولديفنه دقت ايدله مشدر. واقعا بعضی بوجكلرده کورولن شاييان حيرت

[١] (مصطلع رجي) بک محترم خوجام (قلاباره) دن ترجمه ايتدیکي «تجربى چوچق روحيانی» نده ده چو جنك صيره سيله انكشاف ايدن سوق طبيعيري کوستركشدر .

سوق طبیعیله انسانلرک صاحب اولمادقلری محققدر . فقط انسانلر بر کرمهده ممهلى حیوانلرله مقایسه ایدیلسین . بو پاپلنجه کوروله جگدرکه انسانلک فطري انسیاقلری بونلردن پك چوقدر . طبیعی تجسسلىرى اعتباريله انسانه اك ياقين اولان حیوانلر مايمونلردر . بونلرک بالخاصه بزه چوق بکزه مېنلىرى تخلیلەجي تجسسلىرى ، دقتلى ترصدلىلە بزه اك ياقين اولانلریدر . ذکاو صحَا كەنڭ باش كۆستىدىكى بوجیوانلرده سوق طبیعى عکسالعمللىرىنىڭ بىرچوغى اكتسابى عکسالعمللىرلە اورتولىدكلرى اىچىون ظاهر آفرق اولو نمايەجق بىر حالدە درلر . انسانلرکىدە بىرچوق انسیاقلری منطق و عقلى بىرشكە بورۇنىش و بىرطاقم تالى حرکتلىرلە اورتولىشدەر . انسیاقلرک اورتولىھىسىندە منعدم اولىدقلىرى حكمى چىقارىلىرسە پك بويوك بىرخطا اولور . چونكە جنت و حافت كېيى دىماغك و ظائف حالىسىنى يعنى مكتسب اكتىاد و خط حرکتلىرىنى تردى اىتدىرن مرضى حالات روھىيە، ابتدائى انسیاقلر جىڭ همان أىل دوقۇنلماش بىر حالدە محفوظ قالىدقلىرىنى كۆستىمكىدەدر .

دېمك كە هىرىپىنىڭ اىلک اول او كەنەجىكى و بويوك بىر اھىتە تلىق ايدەجىكى شىلدە انسانلک اك طبیعى و اك ابتدائى انسیاقلری اولق اىجىاب ايدىسۇر .

ید نجی، همسایه

اسباب عکس العمل

عجیا بوانسیاقلر نهاردر؟ بونلردن الکزیاده کوزه چارپانی قورقودر .
بینته کیم مجازات قورقوسى شىمدى يە قادر اولدىنى كېيى بوندن صوکرادە
مىرىزىلرک اڭ مهم سلاحلەرنىن بىرى او لارق قالاقدەر . ھەركىچە
معلوم اولان بوجىقىت اوزرنەه اصرار ايمكە لزوم بىله كورمۇرمۇ .
سوملە و سودكىرمانڭ خوشە كىتمك ايكىنجى بىرانسیاقىزدر .
سویلن خوجالىلە سویلمەن خوجالىڭ چوجىقلەر اوزرنەكى تائىىلىرى
پىك معلومىدر .

سوکىدەن صوکرا بىسى انساياقىلە قارشىلاشىز . يىكى ، پارلاق ،
کوز آليجى وجانلى بوتون شىلەر چوجىقلەرى جذب ايدەر . بونلر قارشىسىنە
بولنان برجوچق ، تىجىسىنى تىكىن ايدىنجە يە قادر علاقا داردر . تىجىسى
دە يوکسک و ذهنى شىكلەندە علمى و فلسقى بىرتىجىسى اولور . حواس
و ذكى يە طائىن تىجىسىلر ھىچ كىمسەدە چوجىقلەدە اولدىنى قادر شدتلى
و متەكمى دىكىدر . يىكى ھېيچ برانتباي يوقدر كە چوچق تىجىسى بونك
شكاري او لماسىن . ھەركى بىلىرى كە كوجوك چوجىقلەر دەتلىرى آنجىق
برقاچ دقيقەلقدر . چونكە بىرچوق شىلەر قارشى متىجىسى اولان
چوجىفەتكەن . چۈنكە بىرچوق شىلەر قارشى متىجىسى مەكىن دەكىدر .
ھەچاغلۇك ، ھەرسىلەك تىجىسىلرى آيرى آيرىدەر . مىلاسنىڭ كەللە بوانان

برآدام ایچون مکتب چو جقلرینک رومجه، لاتینجه، جبر، فیزیک در سلرینه
قارشی کوستره بیلدکلری علاقه شاشیله جق شیلدندر. او ره یا شلی بر تجارت
منه صر آکندی ایشلرینه قاپانع غایت طبیعی کلیدیکی حالده یکی حقایق،
بالخاصة منطق و مسلسل محکملری اقتضا ایتدیرن تجسسler تمامًا معنا نسز
کلیر.

چو جفل حاسی تجسسlerی معین بر طاقم شیلدله اویاندیریلیر.
بونلر منقول اشیا ایله حیوانلر، جانلی و حرکتی حکایه لدر که
چو جقلر ایچون مجرداندن چوق دها جاذبدارلر. نیته کیم اشیا در سلری ایله
آل ایشلری تربیوی قیمتلرینک بر قسمی چو جفلرک تجسسlerی
اویاندیر مقدن آلمقدندرلر. مادی بر موضوع احتوا ایدن و حرکته
دعوت ایدن بوتون مسئله لر قارشیستنده چو جوق دتی دائمًا اویانیدر.
بناء عليه چو جوق تربیه سنه اشیا و فعلی حرکتلر کوسترمک، حرکتلر
تصویر ایمکله باشلامالیدر. اشیانک عقلی مناسبتلریله علاقه دار او لاجق
نظری تجسس آنچق بلوغدن صوکرا کلیر. فقط بو تجسس بر کرمه
اویاندیری آرتق طبله ایله معلم آراسنده بسبتون یکی مناسبتلر باش
کوسترمشدر. بو چاغده عمل و اسباب، مجرد تلقیلر بر دنبه خصوصی
بر علاقه اکتساب ایدر. بو حال بوتون مر بیلر جه معلوم مدر. تجسسک
ایستر حواس، ایستر عقه متوجه تخلیلر نده حسی و سالم بر تجسسی
بوتون فیضیله فعالیته کتیرمک بویوکلردن زیاده کوچوکلرده نمکندر.
چونکه بزبوبوکلرک تجسسی دها خودکام و شخصی منافعه علاقه دار او لفه
آلیشمیش؛ فطری تجسسler من ایسه کورله شمشدر. حال بوکه چو جقلرده
فطری تجسس هنوز ترو تازه و پک حساسدر. [بو موضوعه آشاغیده
تکرار آر تماس ایده جکم ایچون شیمیدیلک بو قدارله اکتفا ایدیورم.]

تقلید . انسان، همان عمومیته تقلیدی اثایی یا پان بر حیوان که تلقی
ایدلشدر . هیچ بروحیات کتابی یوقدر که فصلر ندن برخی تقلیده تخصیص
ایتمهین . بونکله برابر نه غریبدر که انسانده کی تقلید سوق طبیعیستنک اهیت
وغایه‌سی آنچق صوک یکرمی سنه ظرفنده معلوم او لا بیلدی . فرانز
فیلسوفلرندن (تارد) ک «تقلید قانونلری» نامنده کی ابداعی اثری تقلیدک
ماهیتی ایلک اول تنویر ایدن بر اثر اولدی . آمریقاده (رویس) ایله
(بالدون) کی عالم مدرسلر بوزمینده خیلی تحریبلرده بولوندیلر . تقلید
قانونلرینک میدانه چیقاردینی حقیقتلره نظرآ بلا استئا هان هر کس
بو کونکی حالی تقلیده مدیوندر . حق کندی کندیزدن خبردار
اوله من بیله دیکرلرینی تقلید ایدرکن واقع اولمقده در . بو نقطه نظره
کوره باشقه‌لری حقدنه کی شعور من کندی حقیزده کی شعور منه داما
تقدم ایتمشدر . بنلک حسنک انشاف کندیزی باشقه‌لرله مقایسه
ایتمک سایه‌سنده نمکندر . بشریتک بوتون ثروتی - لسانلری ، نفیس
صنعتلری ، مؤسسه‌لری ، علمی - (بالدون) ک اجتماعی و راثت دیدیکی
تقلید ایله بر بطندن دیکرینه انتقال ایمش و هر نسل کندنند اول
کلن نسلی تقلید ایله‌مشدتر . نچاره که روحیاتک بو طاتلی فصلنده دها
فضله توقف ایده میه جکم . بالکز تقلیدک اهمیتی حقدنه (تارد) ک
شو مدعاسنی ایشیتمک احتوا ایتدیکی درین حقیقی آکلامغه کافیدر:
ابداع ایله تقلید ، بشریتک تاریخنی قطع ایتمک ایچون قول‌لاندینی ایکی
با جاق کیدر .

تقلید، فرقه واریایه‌جق برسورتده غبطه‌یه منقلب اولور . غبطه،
اقران و امثال‌الدن کری قلامق ایچون بونلری تقلیده میل ایتمکدن

عبارتدر . مع مافیه بو ایکی میل بربینه اوقدار کرقدر که هر بریستک آیریجہ حدودلینی تعین ایمک پک مشکلدر . غبطه ، جمعیت بشریه نک بر عامل محکیدر . مکتبه کلن چو جقلر قومشو چو جولرینکده مکتبه کیندکاری خی کورمسه ر سمنته بیله اوغر امازلم . بز انسانلر ، نه خصوصده اولورسه اولسون بالکن قلاماق وغرا بُدن صایلمامق ایسترز . بو حس ایله در که بُنی نوعزک بالتجیح اختاب ایتدیکی شیلوه بزده عمومیته اشتراک ایمکی ایسترز .

تقلیدا بله غبطه بالخاصه مکتبلرده مهم رولار اوینار . مثلا چو جقلره هب بر لکده یا پدیریلان بعض ایشلرده بواسحالارک تأمین ایتدیکی فائدہ لری بیله نین برمعلم یوقدر .

صوک اصول تدریسلرده مع التاسف غبطه یه قارشی استخفاف کوست لمکدھدر . بزمان مکتبلرینک غبطه دن بکله دکلری تأثیر ، یکی مکتبلرده کورولمه مک باشладی . حتی بر عصری کیبورک (روسو) ، « ٹھمل » نده : « ایکی طابه آراسنده رقبت » ، ایده آل بر تربیده رول اوینایه بیلمک ایچون پک سفیل بر احتراصدر » دیبوردی . عینی اثرک بر صحیفه سنه : « ٹھمل » ، هیچ بزمان کنديی ایله باشقدلری آراسنده قیاس یا پنگه سوق ایدله سین . محکمہ چاغنه کله دن یاریشده بیله رقبته کیریشمہ سین . حسد و تفاخر سائفلریله اوکر نمددنسه هیچ برشی بیلمه سین دها ای . بن ٹھمل کندي ترقیلرینی هر سنه قید ایتدکدن صوکرا اولکی سنه نکیلرله مقایسه ایده جکم . نتیجه ده ایشته شیمدی دها ایلرلادک ؟ بو کون آتلای بیله جک خندق ، قالدیره بیله جک ثقلت ، آته بیله جک طاش ، نفسک کسیلمه دن قوشہ بیله جک مسافه شونلردر ، دیه کوستره جکم . و دها کو چوکن تربیه مصاحبہ لری - ۵

اًلَّذِنْ نَهْلُرَ كَلْمَه بِيَلَه جَكْنَى آكَلَاتِه جَنْمَ . اُونِي هِيج كِيمَى يَه قَارْشِى
حَسْدِجِى يَاپِمَه دَنْ تَشْوِيق وَتَخْرِيك اِيدَمَه جَكْمَ . اِيشْتَه بَمْ هَرَدَلَوْ حَمْدُورَدَنْ
سَالَمْ كَوْرَدِيَكَمْ غَبْطَه . جَوْنَكَه بُورَادَه رَولْ اوْيَنَايَانْ باشْقَه سَى دَكَلْ ،
آنْجَقْ ثَمِيلَكَ بِرَآزْ اوْلَكَ بِنْكِيدَرْ .

غَبْطَه نَكَ بُوتُورَلُوسِي هِيج شَبَه يَوْقَ كَه رَقَابَتَنْ دَهَا كَبارَدَرْ . مَرْبِيلَرْ
غَبْطَه نَكَ بُونَوْعَه تَرِيَه دَه كَنْتَشْ بِرَسَاحَه آيِيرَمَالِيدَرَلَرْ . يَاكَزْ مَفَرَط
اِحْتَراصَرَلَه خَوْدِيَنْلَكَه قَابُو آچِيُورْ دَيَه چَوْجَقَلَرْ آرَه سَنَدَه غَبْطَه يَنِي
بِسْتَونْ مَنْعِ اِيمَكْ بِرَنَوْعِ حَسِيَاتِپُورَلَكْ وَحتَى تَعْصَبَ اوْلَوْرْ . دَيَه بِيَلَرْمَكَه
حَسْ رَقَابَتْ مَوْجُودِيَمَزَكْ اَسَاسِيدَرْ . جَوْنَكَه بِتُونْ اِجْتَمَاعِي تَحْوَلَات
رَقَابَتْ اِيَلَه وَجَوْدَه كَلَشَلَرَدَرْ . نَرَمَدَه قَالَدَى كَه چَوْجَقْ رَوْحَنَدَه باخَاصَه
اَصِيلَ وَعَالِيَجَنَابَ بِرَ حَسْ رَقَابَتْ مَوْجُودَه درْ . اوْيَونَلَرَكَ كِيزَلى فَقَطْ
اَسَاسِ حَمَرَكَه رَقَابَتْ اوْلَامَسِيَدَى بُودَرَجَه جَاذِبَ اوْلَامَازَلَرَدَى . چَوْجَفَه
عَلَوْ هَمَتْ وَعَلَوْ جَنَابَيْ اُوكَرَتَكَه باشِلِيجَه وَاسْطَه يَنِه اوْيَونَلَرَدَرْ .
بَكَا اوْيَلَه كَلِيُورَكَه هِيج بِرَ مَرْبِى بُويَلَه قِيمَتَى مَتَقْلَدَرَدَنْ حَمَرَوْمَ اَولَقَ
اِيَسْتَه مَدِيَيْ كَبِي نَوْطَ وَيَرْمَكْ ، درَجَه تَعْيَنِ اِيمَكْ ، مَكَافَاتَ وَيَرْمَكْ
كَبِي رَقَابَتْ وَاسْطَه لَرِينَكَه اَلَوْنَمَسَنِي دَه آرَزَوَايَمَزْ . الْحَاصِلَ بِرَوْجَيَاتَجَيْ
صَفَقَيَه غَبْطَه نَكَ بُودَرَيَنْ تَأْثِيرَلَيَنِي هَرِيرَدَه مَشَاهِدَه اِيتِيَكَمَى كَالَ اَهْمِيَه
سوِيلَه مَكَه مَجْبُورَمَه .

تَدِيرَلَى بِرَ مَرْبِى بِتُونْ سَوقَ طَبِيعِيلَرْ كَبِي بِرَ سَوقَ طَبِيعِيدَنْ دَه
اسْتَفادَه اِيمَه سَنِي بِيلَرْ . (روسو) نَكَ رَقَابَتْ عَلِيهِنَدَه كَي فَكَرَلَيَنِي
تَنْقِيدَ اِيدَنْ بِرَ فَرَانِسَزْ مَنْقَدَى پَكْ دَوْغَرَوْ اوْلَارَقْ دِيَسُورْ كَه :
« فَعَالِيَتِمَزَكْ اَكَ اَسَاسَلى زَنْبَرَه كَي باشْقَه لَرِينَكَه فَعَالِيَتِنِي كَوْرَمَكَلَكَمَزَدَرَه . »
وَجَوْدَه كَتِيرَلَشْ بِرَ اُثرَ جَهَدَ بَزَمَدَه جَهَدَمَزَى اوْيَانِدِيرَ وَ فَعَالِيَتِمَزَه

استنادکاه اولور . بر یاریشجی رقیبیله یاریشجفی زمان دویدینی ذوق
واعتماد نفسی یالکز باشنه قوشمقله هیچ بر زمان آلاماز .

تقلید، ناصل غبطه یه منقلب او لیورسه غبطه یه هر صه تحول ایدر .

حرص ده صیق صیق یه هدالیروملک و عزت نفس . هر بوطدر . بو
 بش انسیاق آرالرنده کی مقابل مناسبتلر طولا یسیله بالنتیجه رو حدم
 اویله یکپاره برگروب تشكیل ایدرلر که خط حرکتمزده هانکیلرینک
 غالب بولوندینیغی تفریق ایمک پک کوچدر . الدوغروسی هبسه بردن
 «تمایلات حرصیه» دیمک اک مناسب بر تعییر اولور .

عزت نفس وجداول احتیاجی اکنیا قولانلینده لایق اولمايان
احتراصلردن عد ایدلشدتر . فقط بونار یوکسک واصل شکلرند
کرک در سخانده و کرک علی الموم تربیده بویوک بر رول اویسادقدن
ماعدا احتوا ایتدکلری بر قاج سجیه اعتباریلهده جهد ایچون قوتی
منهلهدن صایله بیلیرلر . جداول احتیاجی یالکز مادی بر احتیاج دکلدره .
مثلا بر مشکل قارشیستنده مغلوب اولقدن دویدینمز انسیاق نفری
بو سوق طبیعیمزه مدیونز . جسورانه و جرأتکارانه حرکتلره بزی .
سوق ایدن ، فعال و متثبت سجیه لریمزی یاپان هب بو انسیاقدر .
صومک زمانلرده تربیه یه حلم و جاذبه نک ادخال ایدلسی حقنده چوق .
سوزلر سویله ندی . بونلره باقلیرسه هر شیده و هر یرده بهمه حال چو چفت .
علاقه سی اویاندیریلهلى ، کوچ شیلر دامنا بر طرف ایدیلهلى ایمشن .
جهد و غیرت ایستهین اسکی سرت تربیه یی یرک دینه با تبره رق یرینه .
جادبه دار و علاقه لی تربیه یی ایستهین بو یکی تربیه جیلر بنا ایتدکلری .
رخاوت آسماننده جانه جان قاتان مولد احتموضه یی قالدیردق لرینک فرقنده .
دکلردر . تربیه ده هر تر قینک بهمه حال علاقه ایله اولا چفی ادعا ایمک .

برخطادر . چو جنی علاقه‌لندیرمهین برشی تربیه‌سنده خدمت ایده‌من
دیمک بر آز فضلهدار . واقعاً چو جقلاردن صیق صیق جهد و اقدام
ایسته‌نمه‌سنه بن‌ده طرفدار دکلم . بجه جهد و اقدام او صورته ایسته‌نمه‌لی که
مثلاً بر چو جق حسابده کسر اعشاریدن قورقنه و با سقوط قانونلریخی
آکلامیورم دیمک او تانسین، عزت نفس ایله شوق جدالی داعماً او یانیق
وزنده بولونسون . بو حسلر اخلاقی دوینولرک الاک ایلیری آراشدده‌در.
بو شرائط داڑه‌سنده قازانیله حق مظفریتلر سجیه‌نک تشکلی ایچون‌ده
اک کوزل و مؤثر عاملردندر. چو جق آنجق بوسایده اعظمی او لارق
نمی‌پایله جکنی کورور و بالاً خره بو ظفر کندیسی ایچون دامناً تقاید
ایدیله جک برمفکوره اولور. چو جقلری مجادله‌لی برسیه آلیشدیرمایان
بر مرتبی اک ای و فائدہ‌لی واسطه‌لردن برجیخ اهال ایتدیکنی بیلمه‌لیدر .
بونلردن صوکرا طبیعت بشریه‌ده غایت درین کوکلری بولونان
تملک سوق طبیعیسی ذکر ایمک لازم‌در. بو انسیاق، تقیید ایله طبان
طبانه ضددر . بونک ایچون ترقیات اجتماعیه عجیا اشیا و اعتیادلری محافظه
دیمک اولان تملک سوق طبیعیسینکمی، یو قسه یکی‌ی تقیید واکتساب
دیمک اولان تقیید سوق طبیعیسینکمی اثریدر؟ تعییر دیکرله ترقیات
اجتماعیه بونلردن هانکیسته‌دها چو ق مديوندر؟ معلومدر که حس تملک
ایکی یاشندهن اعتباراً باشلیور و چو جفلک ککه‌له‌دیکی ایلک سوزلر
آراستنده «بن» و «بنم» کله‌لری بولونیور . ایکیز چو جقلری اولوب‌ده
چیفته هدیه کتیرمهین ببالرک وای باشنه ! تملک انسیاقنک روح‌نرده‌کی
درینلکی وأولیتی نظر دقته آلتیرسه ملکیت خصوصیه‌ی تمامًا قالدیر مغه
مستند یوتون جذری قومونیست نظریه‌لرینک روحيات کوزیله بر نوع
خيال خام اولدیفته حکم ایدیله‌بیلیر. چونکه بو ما هیتده اولان طبع بشر

دیکشمه دَبَجه ملکیت شخصیه فعلاً قالدیریلاماز . حتی فقرک اعظمه یعنی
ایستهین دینی طریقتلر بیله تملک علیهنده کی پک سرت قاعدهملرینی قلب
بشرک لهنه کوشەتمک لزومنی تقدیر ایتسلردر . مثلاً بو نوع طریقت
راهبرینک کندی کتابلرینه صاحب اولملرینه و کوچوک بر باخچه ایله
حجرهملرنده برقاج اعزه تصویری بولوتیرمهلرینه طریقته مساغ ویرلشدتر.
تملک سوق طبیعیستک تربیهده کی اهمیتی پک اساسلیدر . بوندن
مختلف صورتلره استفاده اولنه بیلیر . مثلاً اوده چوجغه کندی
شیلرینی منتظم و تمیز طوتهمسی اوکرمتیلیر . بو سوق طبیعی مکتبده
خصوصی بر شکل آلارق قولکسیون یاپمق احتیاجی حالتده کسب
اهمیت ایده . استریدیه قابو قلری ، پوسته پوللری ، رسملی قارت پوستاللر ،
مطبوع رسملر مکتب چوچقلری ایچون بزر قولکسیون و سیلریدر .
عمومی معلومات ، کتابیات ، تجربه حافظه صرفه وادیسنده کی مکتبآتمزک
جوغی بر احتیاج عقلی ایله اوللقدن زیاده طوبلامق ، مالک اولق و قولکسیون
یاپمق انسیاقلرینک برنتیجه سیدر .

بو احتیاجدن استفاده ایده بیلن خوجالر جداً ماهر مریلردر .
هان بوتون چوچقلر قولکسیون یاپمق احتیاجیله بر شیلر طوبلازلر .
حکیم بر مریب طلبه سنہ ذوق و یاشه کوره کتاب ، خریطه ، رسم ،
کابلک ، چیچک و سائره ی طوبلا ترق قولکسیونلر یاپمق ذوقنی طاتندرر .
بونلر یاپلیر کن ترتیب ، تیزیلک ، اصول کی شیلره انسیاق برصورتده
آلیشیلر . بر طرفدن ده علمی قازانجلر تأمین ایدیلیر . مثلاً پوسته پولی
طوبلامق چوجغه جغرافیا و تاریخ حقنده هیچ حسن اولونمده
بر جوچ معلومات تأمین ایتدیر .

اسوچ اصولی تخته اول ایشلری ایشته بوسوق طبیعیدن استفاده

ایده‌رک چو جقلره اولرنده کندی احتیاجلری ایچون قوللانیله بیله جث ادوات بیته اعمال ایندیرمکده در . قولکسیون یا پمک ده بوتون علوم طبیعیه تدقیقلری ایچون بر اساسدر . کنجه کلوند نال بر قولکسیونجی اولمايانلرک مشهور طبیعیاتخیلر صیره سنه چکمه ملری پک مخته ملدر .

مرینک استفاده ایده جکی سوق طبیعیلردن بری ده با یمیلر امنیابی در دینه بیلیر که سکز ، دوقوز یاشنه قادر چو جقلره باشلیجه فعالیتلری هرشیئنی الاریه کیرمک ، اویروب چویرمک ، بوزمق ، یا پمک ، ییقمق ، دیکمک و دویرمکدر . روحیات نقطه نظرندن یا پمک و ییقمق آیری شیلر اولمایوب عینی برآل فمالینک افاده سیدرلر . ایکیسی ده تحول حصوله کتیرمک و اشیا اوزرنده بر تأثیر یا پمک احتیاجنک نشانه‌لری صایلیر . حتی بوسایده در که محیطمزک اشیای مادیه سیله امنیت پیدا ایدیور ، آنامزک شعور یاشمه سنه اساس تشکیل ایدن خواص اشیایی اوکرمنیورز . اساساً اکثریمک اشیانک ماهیت و خواصی حفنه کی وقوف وتلقیلار من بونلردن نه یا پیله بیله جکنه دائز اولان معلوماتزدن عبارتند . مثلاً باستون ، اوزرینه دایاندیغمس و ایچابنده بریسنه وورمک ایچون قوللاندیغمس بر شیدر . آتش ، یمکلر منی پیشیرمن و بزی ایصیتمخه یارایان بر نسنه . سیجمیم ، باکتلر منی با غلایان بر شیدر . ایشته انسانلرک چوغی نظرنده اشیانک بونلردن باشقه بر معنایی یوقدر . معلومدر که هندسه‌ده اسطوانه ، دائزه و کره شویله تعریف ایدیلیر : ضلعه لرندن بری اوزرنده بر متوازی الاصلاعک تدویرندن حصوله کان شکللردر . شیمی انصاف ایتمه لی . چو جق بو ماهیته تعیریفلره او شکللری ناصل آکلار و هضم ایدر ؟ حال بوکه بوجو جق مختلف اشیاه الاریله نه قادر تماس ایدر و بونلرله نه قادر چوق

اوینارسه ایچنده یاشادیفی عالمی او قادر دها ای طانبر . هیچ شبهه
یوق که مربیلک ذکاسندن محروم برآدام یکی مکتبه مزده چو جقلرک
جسم شکلله ساعتلره مشغول او ماسنده کی حکمت و محنتی
آکلاهه ماز . فقط حکیم مربیلر چو جقده کی یا پھیلق انسیاقندن ، دها
ایلک مکتب حیاتنده ، یعنی آنا مکتبه نده استفاده ایتمک باشلارلر .
آفاق و تجربی اصوللارک اصول تربیه ده کی محنتی تکرار ایتمه جکم .
پا پھیلق فعالیتله و اشیا درسلری کوچوک چو جقلرک انسیاقله
تماماً هم آهنگ اولدیقندن بونلر او زرنده درین و دوامی انطباعلر
آنچق بواسوله تأمین اولونه بیلیر . فعالیتی اساس اتخاذ ایتش اصوللاره
تربیه ایدلش بر چو جقله بوتون علمی کتابلدن آمش چو جقلر
مقایسه ایدیلسین . کورو له جکدر که بو ایکنجلر حیاتک ماوچ و
شأنیتارینه قارشی بوتون عمر لر نجه جاهل قالقده درلر . بالکن بو قادارده
دکل . بونلر ضف و قصورلری ایجه بیلدکاری ایچون دائماً مرضی
بر حزن ایچنده مضطربدرلر . حال بو که مثبت بر تربیه بو بیخاره لری
پک اعلا قورتاره بیلردى .

ولادی سوق طبیعیلر من دها پک چو قدر : حب تقدیر ، حس
تفاخر ، صیقیلغانلر ، احتیاط کی . بونلر او قادر معلومدر که هر کس
بیلیر و قول ایچه حق کشف ایده . ظهور و غربه بله ده نظام سر
او لایوب بر قانون دائزه سنده در که بو کا انسیاقدرک عولی قانوی دیسیر .
سوق طبیعیلر مزک بر جوغی معین زمانلرده ادرالک اولنورلر . انسیاقدرک
بو انکشاف دوره لر نده کندیلرینه غدا اوله بیله جنث فعالیتله دن استفاده
ما لو نماز سه چو جنه دوامی خط حرکت اعتمادلرینک درجی صنی
واسطه لر دن بکنه جکدر که بونلرک تأثیرلری چو ق کره هم مضر ، هم ده

نموده سزد. ممکن حیوان یا اورولرنده کی امکن سوق طبیعی سیله دورت آیاقی حیوان یا اورولرینک بر مدت والدمیریخ تعقیب اینکله ری انسیاق ناصیل او زون مدت دوام اینکیوب زائل اولیورسے چو جقلرده کی بو سوق طبیعی لارده بیر مدت معمر اولارق بالآخره افول ایدوب کیدیورلر.

حمد اولسون که بوطیعی علاقه‌لر بر درجه‌یه قادر معین بر انتظام دائره سنه ظهور و تعاقب اینکدده درلر. ایشته امکله مک، یورو مک، طیرمانق، سس تقليد اینک، بوزوب یا پمک، رسم چیز مک، حساب یا پمک کبی بر چوق احتیاجلار که صیره سیله بربری آرقه سندن کلکدده درلر. بو علاقه‌لردن هر بربی بر کره باش کوسترنجه، بالخاصه چو جقلرده، منفرداً و شدتله حکم سوره‌ر. فقط بالآخره تمامًا زائل اولایلرلر. بوسیبدن انسیاق علاقه‌لرک کمال دوره‌لری چو جقلرده اک نافع اعتیادلر و تملی معلومات قازاندیریله حق چاغلردر. بناءً عليه صره‌سی کلدیکننے حکم ایتدیککنر زمانلر طلبہ کرک سپور، حساب، شعر، نباتات ویا رسمه دوکوله‌لرینه مانع او مایا بوب بالعکس بو خصوصده کی احتیاجلرینه لازم کلن وسائلی وریکنر. چونکه بو علاقه‌لر بر کره کلید و چوق سوره‌ر. انسیاق مراقب چاغلرندہ قاچیریله حق فرصلرک بر دها تلافی ایدله‌لرینه امکان یوقدر. هر علاقه چاغنده چو جنی او علاقه‌نک اکمیر احتیاجلرینه عاندشیلرله مشغول ایدوب تالی احتیاجلری ایکنخی درجه‌ده برآفق لازم در. بو طرزده حرکت اینکله هم زماندن تصرف تأمین ایدلش، هم ده چو جقلرک مهارت‌لری مکمل‌لشیدیرلش اولور. چو جنچ، بدیعی ویا ریاضی بر دهاء ایله دوغماش ایسه سوق طبیعی‌لریخ منظاماً ادرک ایدر، و هیمنی برمدت عینی علاقه ایله‌ها شاره.

بو ائنارده نه صور تله حركت ايديله جكنه دا ئير برقا عده مخصوصه من يوقدر. بالکز هر علاقه دوريني اعتنالى ودقلى بر مشاهده ده بولوندي رمقي وبو خصوصده بالخاصه ابوبنك ارشاد ويارديملري كورولك لازم در. بالکز چوچ يازيق كه بوکونكى مكتبلر ك قلا باليني بوقانوني فعلاً تطبيقه چوچ كره مساعد دكادر. چونكه بو اصول هر چوچنى آيري آيري تعقیب و مشاهده يى مستلزم در. بو ايسه على العموم مكتب حياتنده عادتاً امكانسزد.

ايشه متواى علاقه وانسياقلره متادياً دكىشىن چوچق عضويت روچيسى! بو عضويتى كندى ما هيتنده او لىپى كى كوروب آكلادقدن صوکرا علاقه لردن هر برينى حركته كتيره جك زنبكى بولق وبو حركتلر ك اڭھرم واینجه نقطه لرني بىلەك ده شرطدر. مربيتك - مثبت ويا منفي - باشلىيجه وظيفه سى چوچغۇ تجربىلەرنى فطرى تمايللىرىنه استناداً توسيع ايتك ومتادياً يىكى وفضله شىلر لە تماس والفت ايتدىرمك، كندى حركتىك ثۈراتى يىنه كندىنە كوستىمك او لايدىر. بو يله بىر تربىيە ايله يېشىن بىر چوچق آرتق معروض قالە جىنى هر دىل لو ظھورات قارشىسىنە بىسط و آنى بىر انطباع ايله حركت ايده من. بوتون افغانە رهبر، اعتمادلىرى ايله خاطره و تجربىلەر ئىلور. ايتك حاضر لق بوصور تله صاغلام طوتولىقدن صوکرا آرتق حياتك هر دىل لو تجربە ومكتسباتي روحه منتظمأً وقوته آشىلانىر.

يىنه تكرار ايديورم : هر نه ما هيتنده او لورسە او لىسون چوچقلر ك فطرى انسياقلىرىنە دائماً حرمت ايديكز. و هىچ بىر صور تله طبىي انكشاافلىرىنە مانع او لمائىكز. چوچغۇ اڭ فنا خط حركتلرى يىله تربىي ايجون ئىي بىر خط حركت قادر فائده لىدير. چونكە فالنى

کوره يىلمك تربىه نك باشلانقىيچىدر . حتى فانلى گورمكە باشلامق،
نه دىرسەكز دىيىكز ، اڭ ئىيسىدر .

بىردىچىلاره اكتساب ايتىرىيەلەجك تربىهلى عكس العمللار اعتىاد
حالىن كېمىھلىدەر . عكسى تقدىر دە شايىان اعتىاد بىر تربىه وىرىلىش دىكلىدەر .
شوحالىدە سكزنجى مصاحبەم اعتىادلاره داڭر اوەلە جىقدەر .

سکننجی مصاحبه

اعتباد فاؤندری

اعتبادک اهمیتی بیلمک هر مرتبی ایچین لازم در ، روحیات ده و بو خصوصده اوکا چوق یار دیم ایده بیلیر . بزداًما ای و کوتواتیادلردن بحث ایده رزده ینه اکنیز اعتبادک بالکن کوتولکه عاد قسلیله مشغول اولورز . مثلا سیغاره ایچمک، یین ایتمک ویاچکی قولانمی اعتبادلرندن بحث اولنوردہ بونله قارشی پرهیزکار اولق ، اعتدال وجسارت کوسترمک اعتبادلرندن هیچ بحث ایدلز . حالبوکه اصل مهم مسئله بو نقطه دهد . چونکه معایجز کی فضیلتلر مزده بور اعتبادلن باشقه برشی دکلدرلر . دها دوغروسوی بتون حیات - عملی ، تأثیری ، عقلی - پاشدن آشاغی بر آونک اعتباداتدر . اویله اعتبادات که بزم سعادت ویا فلاکتمز ایچین بر منظومه حالنده تنسيق ایدلشلردر . بزی کندیلرینه مقاومت ابدیله مهجهک صورتده سوق واداره ایدن و مقدراتیزک بتون آناختارلری طاشیان بواعتبادلر مزدر .

بومناسبته برآزده اعتباد فلسفه سندن بحث ایده رک سزری دها درینتره کوتورمک ایستیورم . انسانک اعتباده منقاد اولماسی ، ظنمه قالیرسه، بربدنه مالکیتندندر . تعیر دیکرله جمله «عصییه من ماده ذی حیاتنک حائز اولدینی «لینت» (Plasticité) سایه سنده برشیئی ایلک دفعه پامه نک نه دن کوچ اولدینی، بالا خرمه نه دن قولایلاشدینی و او زونجه برآدمانک

نەدن اوشىئى مىخانىكى بىرصورتىدە يابىھە مزە باعث او لىغىنى وختى بىر كون كلوب دە يابىدە ئىغىز بىرچوق خەتكەردىن نەدن خېرىدار بىلە او ملادىغۇمىزى آكلامقى مشكىل بىر شىدىكىلەر . جەلەم عصىيە بىر عقصوپىت اولق طولا يىسىلە هانلىك وادىدە چالىشىرسە او زەمىنەدە تىمى و كىسب قوت ايدىر . بورو شىدىرلىش وياقاتلانىش بىرالىسە ، بىر پارچە كاغذ اىكىنجى قاتلانىشىدە ناصىل ئىنى بورو شەقلرى قولايلىقلە اكتساب ايدرسە بروادىدە چالىشان جەلەم عصىيە دە ايلك فرصتىدە يە او وادىيە مىل اىتمەك محبور اولور .

اعتىادە طبىعت ئانىيە دېنەسى عضويتىزك بوخا صەسىندر . (دوقـ)
دوـ وەلىنىقۇن) كى دىدىيىكى كى : « اعتىاد ، بالخاصه رشد چاغلۇنداھە ، خوى و طبىعتىن بىك قات دە قوتلىيدىر ». تربىيە اىلە اكتساب ايدمىش اعтиادلار ، انسىاقى تەمایلىز مزەن بىرچوقلىخى تدرىجىا نەنە وافنا ايدىر ، صباحلىين ياتاقدن قالقا منزەن باشلا ئەرق كىچەلرى تىكراز ياتا غەكىر ووب او يۈنچىيە قادار سخن بىتون فەعاليتلەر مزك يۈزدە طقسان طقۇزى صرف مىخانىكى واعتىادىدەر : ألبىسلەر مزى كىيوب چىقارماھەن ، يىوب اچىمەن» سلام ويرىشلەر مز ، آرىيلىشلەر مز ، تەناھىلەر مز ، او ضاumor وختى كوندىكەك سوزلەر مز تىكراز ايدىلە او يەلە كوكلەشمەشلەر درەك بونلۇرە همان همان انماكسى عمللار دىسەك ھېچىدە خطا اولماز . چۈنكە بىنۇغۇن انتباوات اىچون مستحضر و مىخانىكى بىرچو امىز بېھە حال واردە .

ھەركىن بىر اعтиاد ھونىكى او لىغىنە نظرآ حىاتىدە كىندى ماضىمىزك قوپىھە جىلىرى ، دە دوغىرسى باصمە قالىپ بىر مقلدىي ز دىمەكدر . بۇ حال ھېمىز اىچون بىر امر طبىي او لىقىن صوڭرا بىر مىرىيەنلىك ھە حاڭ و كارده ئاكىرىنجى و ئەظىفەسى چوجۇللە بالا آخىرە حىاتىلۇندا چۈق فائەمىلى او لاچق اعтиادلار تامىن اىتمەكدر . تربىيەنەك غايىمىسى چوجىفك حىاتىدە كىن

خط حرکتی تأسیس و تشکیل ایتمک اولنجه اعتیادات، بو خط حرکتک
جادتا نسجی دیمکدر .

تریهده اُك بیوک هنر جمهه عصیه مزی کندیزه دوشمان دکل
متفق یا پمقدز . مکتباتم زدن اویله بر سر ما یه تشکیل ایتملیز که بالآخره
بونک فائضی بزی بول بول یاشاته بیلسین . بونک ایچون ده فالدھسی
چوق اولان عمللاری اُلدن کلديکی قادر میخانیکی و اعتیادی قیلمغه و عیته
زمانده مضر اعتیادله منقلب او لاپیله جک عمللاردن شدله قورونغه
با قالیز . روزمره حیاتم زده کی تفرعات اموردن نهقاداری خی میخانیکیته
قلب ایده بیلیرسه ک ذهنک عالی قوتلریخ او نسبته کندی وظیفه لریخ
ایفاده سربست برآش اولورز . قرار سرز لقدن باشقه اعتیادی اولمايانلر
بشریت ایچنده اُك بدجنت کیمسه لردر . بو زواللیلر تو ندیره جکلری بر
سیغاره ، ایچه جکلری بر قدح و با هر کون یا توب قالقه جقلری ساعتی ،
الحاصل اُك اوافق بر ایشی دوشونوب دورور ، و هر ایش ایچون آیری
بر اراده صرف ایدرلر . و قتلرینک یاریسنه یاقرار ویرمک و با ایفا سی
ایجاب ایتدیکی حالده بالفعل یا پمسنی بیله مدکلری بر چوق امور حیاتیه به
قارشی آه و شکوا ایتمکه وقت کیمرلر . هر کونلک ایشلری خی اعتیاده قلب
ایتمه مش اولان بو کی آدمه بر آن اول تلافی مافات ایتمکه چالیشمہ لیدرلر .
«معنوی اعتیادلر»ه تخصیص ایتدیکی بر فصلده مدرس (بن) چوق
شايان دقت و قابل تطبیق بر قاج اساس وضع ایمشدر که بونلردن شوایکی
بیوک دستور چیقاریله بیلیر :

۱ . - یکی بر اعتیاد اکتساب و با اُسکیلردن برینی ترک ایتمک
موضوع بحث اولنجه پایلاجق ایلک ایش بتون وارلغمز و اولنجه
قرار منله عنزم و تثبت ایتمکدر . بوندن صوکره ده غاییه تقویه ایده جک

اڭ موافق اسباب ودلائل و وقایع و حادثاتی جمع ایلهمك، و اختيار
ایدیلهجك يىچ حیاته اڭ مساعد بر وضعیته عنزه و جزم ایله آتیلمق.
لازمرد. اسکى طرز حیات ایله امّتلاف قبول ایتیهجك اميدلره ربط
قلب ایتمك و حتی ممکن ایسه علنی و عمومی برسوله تمهد آلتنه كیرمك،
الحاصل ويريلن قرار اطرافه عقله كله بىلن ياردىمچى عواملى طوبلاقم
اسلم طریقدر. بو شرائط هنوز دوغان اعتیاده اویله قوتلى برمیلان
ويركە بوندن واز بگوب ده اسکى اعتیاده رجوع ایتمك هوسى
آرتق كندى كندىنه سونز. هرگون يىچ بر غلبه قازاندقىده اسکى
اعتیادلرک تكرر ایتمى احتىالى كىندىكە ضعيفلەر.

۲. — يىچ اعتیاد دها ایچە كوكاشمەدن برقاج مفلوبيتنى مايوس
اولما مليدر. فقط بو اعتیاد بر كەرە تأسیس ايندەن سوکرا ده آرتق
ھېچ بر استثنایه میدان ويرمه مليدر. اویله كىي اعتیاده قارشى الا وفاقد
بر ضعف در حال چوراپ سو كۆكى خاطر لاتا مىليدر. معلوم با بر يوماغلۇك
صارىملىسى نقادار كوجىسى چۈزلىسى او نسبتىدە قولايىدر. بناءً عليه «جلة»
عصبييەي ھېچ بر انقطاعى او غرائىمەن ھېنىي جىھەت سوق ايدەرەت حەركەتى
لا يتغير بر انتظام آلتنه آلمقا سلم طریقدر. مدرس (بن) كى دىدىكى
كېيى : « اعتیادات اخلاقىيەي مكتسبات ذهنىيەن آپىران فارقه ايلك
اولكىلرنىدە يكدىكىرىنە مخاصم وقوى اىكى جريانك بولۇناسىدر. بو
جريانىردىن بىرىسى دىكىرىنى مغلوب ایتمك داڭما مەبىا بر حالىددەر. بو
وضعیته دقت ايدیلهجك شى اڭ اوافق بر ضعف و مغلوبيتە میدان
ويرمه مكدر. رقىيىك، يعنى ترك ايدىلک ويا اجتناب ايدىلک اىستەنلىن
فنا اعتیادلەر موققىتى اي اعتیاد وادىسىنە قازانلىمش برجوق موققىتلەرى
بردن محو ايدر. بناءً عليه اتخاذ ايدىلسى ايمجاب ايدن أساسلى تدبىر بى

معارض قوتلری او صورتله اداره ایمک اولملی که بونلردن بری دیگرینه
قارشی بلا فاصله بر چوق مظفریتلر تأمین ایتسین ؟ وبو مظفریتلرک
تکرری او درجه‌ی بولسون که یک اعتیاد اسکیسته قارشی باشلی باشنه
مقاومت ایده‌بیلسین . ایشته انکشاف اخلاقی ایچون بالنظریه توصیه
اولنه جق آڭایی طریق بوندن عبارتدر » .

بو ایک دستور اخلاقیه فکر مجھه او چنجی بر دستور دها علاوه
ایدیله‌بیلیر : اکتساب ایدلک ایسته‌نن یک اعتیادلره قارشی و پریله‌جىك
قرارلر وبو بابده دویولاچق انسیاچی تھیجلرە درحال توفيق حرکت
ایلیه‌بیلمک ایچون هر شیدن اول ایلک فرصتی قاچیرماق لازمدر .
انسان، برصهرنج کېي بوتون اخلاق دستورلارىنى نفسىندە بېرىكىدىرەبیلیر.
حتى دنیانك اڭ كۆزى حسلرلەدە متحسس اولاپىلير . فقط فعلیاتدە
ھىچ بىرندن استفادە ایدە منسە بومعوماتىك نە اهمىتى اولور ؟ بولىلارى
داڭما عنى خوى ويا عنى سجىيەدە قالغە مەحکوم او ملازلرمى ؟ متلا برجوق
كۇتو اعتیادلە ماؤلۇف اولوبدە بونلری ترك ایدە مەتكلىرى حالدە ئىمىز
يوركىلىكلىرى ، مستشا حسلرلە كندىلىرىنى طانيانلرک محبتلىرىنى جلب
ایتش نىچە انسانلار واردەر .

انكليز حكىمى (ستورات ميل) مەكوره « سجىيە ، تمامًا مصنوع بر
ارادى » در . أراده ايسە حياتك اڭ نازك و بىحرانلى زمانلرندە ھم مەتين
ھم سرېبع ، ھم دە صرىچ اولىق اوزىزە انخاذا ايدىلەن حرکت تمايلاتنك
ھىئت عمومىسىدەر . بو كېنی نازك دقىقلارده حرکت تمايلاتنك قوهدەن
فعله انقلاب ایدەبىلسى ایچون اوچىن بوقىل فعلياتك بىزدن دفعاتىلە
وبلا انقطاع صادر اولىش بولنەسى شرطدر . چونكە آنچق پوفعل

وحرکتیلدر که دماغی، ایجابنده فعلیاتده بولنه بیله جک بر استقامته تمیه به
مدار او لا بیلیر .

انسانده بر حزکت تمایلی حاصل اولورده بوندن نه برقرار ، نه بر
تمیج ، نده بر خس علو جنابی کبی فعل هیچ بر نتیجه استحصال
اولونامازسه بحوال الاکوزل بر فرصت قادر مقدن ده بدتردر . چونکه
بویله لری ایچون آرتق اصلاح حال امکانی قلاماش دیکدر . حسی و خیالی
هر دلو عزمدن محروم ، مرئی و اجتساری هیچ برایش یا پمامقه عکوم
ویالکز حساسیت و تهیج ایچنده یاشایانلرک سجیملرندن دها مسکین
بن او لا بیلیر ؟

در دنبی دستور : چو جقلری صرف مجرد اولان آشیری نصیحتلر
وکوزل سوزلره بو غمقدنسه حیاتک کوستره جکی فعلی فرصلره انتظار
و هر فرصت قارشیستنده چو جقلری دوغریدن دوغرویه ملاحظه یه ،
حس و حرکته سوق ایمه لیدر . بو طرز تربیه بتون حیاته شامل اویله
انقلابر وجوده کتیر که نتیجه ده سجیه نک دکیشورک انسجه عضویه ده
ایی اعتیادلرک منتشی اولاماسی ممکن دکلدر . حتی کنجللک ایلک
چاغلر نده بولنان بر چو جفه بیله او زون نصیحتلر و نظری تشویقلر هم
ثمره سز ، هم ده تحمل سوز در .

(دارومن) لک بالذات یازدینی ترجمه حالندن بر صحیفه یی موضوع
بحشمزه تعلق اعتباریله عیناً نقل ایده جکم :

داون اوچ یاشمده و حتی دها کو چککن بلا استشنا شعرک هر درلو .
سنند بويوك بر ذوق آليردم . مكتب حیاتنده (شکسپیری) ای ، بالخاصه
تاریخی اثرلرینی امتالنیز بر ذوق ایله او قوردم . رسم و موسیقیدن
فوق العاده خوشانیزدم : فقط هیهات ! بر قاج سنده در نه اولدم بیلمیورم ،

آرنق شعر ک برسطربه بیله تحمل ایده میورم . کچلرده (شکسپیر) ای تکرار او قومق ایستدم . او درجه جان صیقیجی بولدم که عادتاً آیکره ندم . عینی زمانده رسم و موسیقی ذوق‌گرمی ده غائب ایتمش ... آکلاشیلان دماغم عظیم بر کته حادثاتدن یالکز قانونلار اخراجنه صالح بر ماکنه به منقلب اولمش . بوراده اک یوکسل ذوق‌گرک مقری اولان قسم هیچ خبرم اولمادن چورومش ! حیاته یکیدن باشلامق ممکن اولسه هفتده هیچ اولمازسه بر دفعه یا بر شعر ویا بر موسیقی پارچه‌سی او قویوب دیکله‌مکی عادت ایدرم . احتمال بو تکرار و اعتیادلر سایه‌سنده بو کونکی آفت باشمه کلردی . شیمیدی آکلایورم که بدیهی ذوق‌گرک ضیاعی سعادتك ضیاعی دیمکمش ! دماغمک هیجان خاصه‌سی حائز اولان قسم‌لرینک معلولیتی ذکای و بالنتیجه معنوی سجیه‌می خراب ایتدی . »

کنجلکمزد هان هپمز مفکوره‌وی بر انسان اولمنی تخیل و تصمیم ایده‌رز . مثلاً شعردن داعماً حصه‌یاب اولاچه‌مزی ، موسیقی و رسم حقنده‌کی وقوفزی کوندن کونه آرتدیره جغمزی ، مقدسات دینیه قارشیستنده‌کی رابطه‌لر مزی محافظه و حتی زمانز فاسقه‌ستنک کندی حدود اطلاعاتیز خارجنده قلاماسنے میدان ویرمیه جکمزی وجودانزله عهد ایده‌رز . فقط بتون کنجلک مفکوره‌مزی تشکیل ایدن بو امللر سوکره نه اولور ؟ بوکون کمال چاغنده بولونان قادین و ارکلکردن عجیباً یوزده قابچی کنجلکلرینک بو عزیز امللرینی تحقق ایتدیره بیلدلر ؟ ایشته بو ناخوش عاقبتک سبینی اعتیاد قانونلاری پک‌کوزل ایضاح ایدیبور . شویله‌ک : مختلف شیلره قارشی هر بریمزده اویانان علاقه‌لر هپ معین و موقعت چاغلره منحصردر . اکر بو علاقه‌لر تریه مصاجبه‌لری - ۶

کندیلرینه خاچ اولان عناصرله صورت دائمده تیه ایدملزلرسه برلرخی
هر کون بسله ن دیکر رقیب علاقه‌لر طبعتیله استیلا ایده جگدر .
بو اعتبارله هپمز (داروهن) . چوق بکزیبورز . حیات ایچین
الزم اولان نیجه اساسلى شیله قارشی یابانجی قالیورز . واقعاً
آغن مزله متادیا : « شعره قارشی متحسن یاشایاجنم . هله
موسیقیه اولان محبتی هیچ اکسیتمک ایستم . یشادیم زمانک
ذهنیتی طاشیان بوتون اثرلری او فو مق ، الیوکسل ملکات روحیه‌ی
جانلی بر حالده محافظه ایمک ، الحاصل بونی پامق ، شونی پامق ایستم . »
دیمه بر جوق کوزل نیترده بولوندیغمز حالده صوکرا بونلرک هپسی سوزده
قالیورز . حق غریب دکلی ایستادیکمز شیله هان باشلامق ایحاب ایدرکن
بیله‌ینه لافله اکتفا ایدیبورز . آرزوایدیلن بتون ایلیکلرک متادی جهد
واقدام‌لره تأدیه ایدله‌سی ایحاب ایتدیکنی او نو تیبورز . بو کون پامه جقل مرزی
هر کون بر پازچه‌دها کریله آنچه بتون متبسم امیدلر مرزی سوندوریبورز .
کونده نه بر شعر ، نه بر مطالعه دینیه ، نه بر تفکر ، نده هفتده
برایکی ساعت اولسون موسیقی ، رسم و افلسفه ایله مشغول اولمادیغمز
ایچون دما غزک مختلف احتیاجلرخی خبر من او لسادن کورله تیبورز .
هر کون او لجه تعین ایدیلن و قتلرده پاپلمسی لازمکن بو مساعی ،
پک قولای اولان بویومی جهدلری اهمال ایده ایده یازیق که بتون او کوزل
امیدلر مرزیک منارلرخی بر کندیمز قازیبورز . مستقبل حیاتلرخی تنظیم ایمک
پک هو سکار اولان بویوک طلبه کزه فرصت دوشدجکه بوجیقیتلری
هیچ اولمازسه سرتلقین ایدیکز .

وظائف دما غیه‌سی هر کون منتظمًا ایشلهین بر آدامله ایشله‌مهین

بر آدامک نتیجه‌ده بربورندن بسبتون فرقلى انسانلر اولا جفته امین،
اولکز .

اعتباده عائد عمومی دستورلره تکرار عودت ایمک ایحاب ایدرسه
صوک اولق اوزره برشنجیسی دها علاوه ایده‌جکم :
جهد و اقدام ملککسی یاشاه بیلمک ایچون روحتی هر کون حسی.
بر طاقم افق ادمان و یاتم‌سیتلره بسله ملت لازمدر .
خلاصه :

بو عقیده ویا بر طریقت وظیفسی ایمیش کبی تماماً حسی اولا رق .
هر کون و با بر قاچ کونده بر قهر مانلق ، جمارت ، تحمل ، جرأت ... اخ
کبی شیلری ادمان ایدیکز . تاکه بونلری انتضا ایتدیرن آن مضایقه .
حلول ایدنچه حاضر لقسر و قدر تسز بولنایه سکز :
اختیار ایده‌جککز بونوع فدا کار لقلر انسانک کندی اوینه ویا
اشیاسنه هر سنه ویردیکی سیغور طه بدی کیدر . و اقعا بو پاره‌لر هان .
بر واردات تأمین ایتمدکلری کبی احتمال ده هیچ ایمزلر . فقط بر یانغین
چیقوب ده واری یونگ کول ایتدیمی فلا کتمزی تعییر ایده‌جلک آنچق
او قسیطه‌لر در . ایشته طبق بونک کبی دقت و احتیاط ، عزم واراده .
امساک و فراغت کبی اعتباداتی هر کون بر صورتله تنبه و تقویه ایمیش
کیمه‌لر حیاتک نا کهنه مهالکنه قارشی سیغور طه او مشدید یکدره .
بو احتیاطه رعایت ایتمه‌مش اولانلر حیاتک سرت روز کارلری آلتنده
بر چوب کبی تیزه‌لر کن او جله حاضر لقلی بولنازل بر قلعه متنانیله مقاومت
ایدلر .

اعتباد قانونلرندن بحث ایدرکن اُسکی اعتباده او درجه بیوک بر .
قوت عطف ایمیش که بونلرک یاننده یکی اعتبادلر اکتسابی ویا اسکیلرک .

تحویل و تبدیل و بالخاصة ناکهان تحول ایتماری مستحيلدر دیشم کی
بنی تنقید ایدنلر اولدی . واقعا اندر اولنله برابر اعتیادلر مزده ناکهانی
تحوللار اولماز دکلدر . شوقدار وارکه بنم کوستردیکم عمومی قانونلرایله
سجیمه لمرمزک شایان حیرت وناکهانی تحوللری آرم سنه ائتلاف قبول
ایته جک هیچ بر ضدیت یوقدر . حتی بنیکی اعتیادلرک اکتساب ایدیله بیله .
جکنی یوقاریده صراحةً سوباله متش فقط بردہ شرط علاوه ایتمشدم .
بوشرط ، یکی اعتیادلرک انسان ایچون بستون یکی ساڭلری و یکی تشویقلری
ماحتوا ایتمسی ایدی . نیته کیم حیانده بوذارک امثالی پک چوقدر . اویله
مهم سرکذشتلر واویله افلاکار تخریبلر اولور که انسانک قیمت حکم لریله
اعتیادمنظومة افکاریغی باشدن آشاغی دیکشیدیره بیام . و بو هنکام لرده
فکرلر مزک اسکی نظام و انتظامی بوزولور . تحدث ایدن یکی سیبلرله
یکی اعتیادلر تشکل ایندیکشن بزده یا بستون یکی ویاتجدد ایتش بر
«طبیعت» حاصل اولور .

بو قیل استئثاری بن او تادنبری هروقت قبول ایتمشدر . بونکله
برابر بوجاتمه لر بنم اعتیاد قانونلرینک قیتنده هیچ بر خلل کتیر مز . بزم
کندی کوتو اعتیادلر مز له بودنیاده وجوده کتیردیکمز جهنمک بوتون
ادیانک خشیتلە بخت ایتدکاری . چەندن دها مدهش اولمادیقنه امین اولام .
آمنه اولور دی یکی یېشتلە کنجلکدە قازانه جقلری اعتیادلرک ائنده
بالآخر . بر لاستیک طوب کبی قالاجقلریغی و قتیله تقدیر ایتسەلرده
سجیمه لرینک تشکل ایدجکی چاغلرده خط حرکتلریغی بیوک بردقت
آلتندە بولوندور سمل ! .. ینه نه اولور دی بو کنجلر ایی ویا کوتوكندی
قدرلریغی ینه کندیلرینک دوقودقلریغی و کنجلکدە دوقونیلان بو قدر
قوماشنک آرتق بر دها سوکولمه سی ممکن اولامایه جغفی بیاسمل ! .. ینه

نه اوپوردى ، اك كوجوك برضيلت و يا رداشتىڭ نشانەسىز قىلمايدى جىفته
ايانىسلەر . سرخوشلىق ، قومار بازلق ، و يا سرسىرىلىك ايدن بركنجىك
بالكىز آللەدن ويا ابىيندىن تورقاىى چوق بىشى تامىن ايتىز . چونكى
بۇنلار كندىسىنى احتالاسكە عفو ايدە جىكلەردر . فقط پاپىلان شىلىرى هېيچ
بر وقت او نوتىمايان و بۇنلار ايجىن اك دتلىلى حساب طوتان بىرىسى واركە
اوەدە كندى عضويتىز ، كندى روھىزدر . بورادە هەمچىرە «كرااماً كاتىين»
كىي وظيفەلىنى بىلا اھمال اىفا ايمكىددە درلەر . بۇنلار يازدىقلەرىنى هېيچ
كىمسە بوزاماز . فى برافاقدە اىلە سوپەھەمك لازىمكلىرىسە انسانىڭ يايپدىنى .
شىلدەن هېيچ بىرىسى بوزولماز .

بو امكانتىزلىق بالطبع ئىي و كوتۇ بىتون انعاملىزه شاھىمىدر . انسان
ناصلىل آتشابجىقلە بىكىرى اولىورسە هەكۈنكى بصيرت و مسامعىسىلەدە
ھنۇرۇر ، فاضل و خىركار اولىور . بىكا قالىرسە هەكۈچ كندى تربىەسىنىك
عاقبتى . اولدەن و بلا تردد تعىين ايدە بىلەير . روھىلە وظيفەلىرىنە هەكۈن معىن
زمانلاردى بىتون قلىيەلە رام او ماسى . بىلەن بركنجىع عاقبتىڭ نزەتىه وارە جىفندىن
ھېيچ اندىشە ايمەسىن . بوكنجىع هانكى مىلسىكى اختىار اىتىش اىسە كۈنكى
برىندە كندىسىنى مىلسىكداشلىرى آراسىنىدە اڭ مەتاز بىرسىما او لارق يو كىلىمش
بولا جىفته امين او لىسون . هېيچ شېھە ايمەسىن كە مىلسىكىدە اهل اولدە يىنى .
كۆستەرە جىل براتقدار حاكىمە ايركىچ مالك او لاجق و بومالكىت آرتق
غائب او لق نەدر بىلەجىكدر . اىشىتە بودستور حرکەت بىتون كنجىلەر
وقت وزمانىلە او كەرەتلىسە ناولور ؟ ... بن امين كە پك چوق كنجىلەر
اختىار اىتكە ئىستەدىلىرى آغىر و مشكى مىلسىك قارشىسىنە دىكرا اسپا بالە
برابر بوجىقىتە ايانامق يوزىندن جىارت وادارەلىنى چابوجق غائب
ايدەرەك استېللەرىنى محو ايتىشىلەدر .

طبقه‌نگی مصاحبه

نمایی افظار

اولکی مصاحبه‌مده بالخاصه حرکی اعتیادلر مزی یعنی خارجی خط حرکتمزه عالد اعتیادلری موضوع بحث اینشدم . بوراده تفکر و احساتک ده کنیش بر ساحده اعتیاد قانونه تابع اولدقلرنی ایضاح ایده‌جکم . تفکره عالد اعتیاد قنوزلری روحیاتنه « تداعی » افکار » بمحضی تشکیل ایدر .

ایلک مصاخبه‌لمده شعوری « اشیاء، احساسات و تمایلات انسیاقیه‌دن مرکب متوالی طالغه‌لره تشیبه ایندیکمی خاطر لایه جقسکز . بو شعور صفحه‌های دکزدالغله‌نی ویا بصری ساحة روئینلری آکدیر . هر ساحه ویا موجه شعورک بر مرکزی وارد رکه مفکره‌ی مشغول ایدن شیلره علاقه‌دار اولان دقت بو مرکزده متکافندر . شعور مرکزینک بردہ چوره‌سی وارد رکه بوراسی شعورک بالتبه سوئوق وضعیف قسمیدر . مرکز شعورک استجلاب ایندیکی تاثری و فعال تمایل‌لر چوره‌ی تشکیل ایدرلر . یوقاریده سویله‌دیکم کبی بن بو تصویری، شعورک مشخص حالته اک مطابق بولدیغم ایچون ترجیح ایدیسیورم . بیلملی که شعور دالله‌لرینک تواییسی اویله کلیشی کوزل ویا تصادف دکلدر . هر دالغنه‌ک کندندن اول کلن شعور دالغله‌لریه بر مناسبی وارد ر . بو اعتبارله شعور آقیشی بدرججه‌یه قدر قابل ایضاح و قانونیدر . شعور

حاله هرندن برینک دیگریله مناسبتی تعین ایدن قانونلره روحیاتده
«تداعی» افکار قانونلری دینیر . بو قانونلرایکیدر : (۱) بحارت قانونی ،
(۲) مشابهت قانونی .

برنجی قانونه کوره یکی بر موجده کورون شیلر کندنن اول
کلن موجده کی شیلرله برویا بر قاج دفعه هال عماسه یعنی مجاورته
بولو نمیشلد . مثلا الفبایی آزبردن او قور کن حرف لرک صیره سیله بربلریخی
تعقیب ایده رک شعوره کله لری او جه بر قاج دفعه بونلری مجاورت حالتده
کورمش اولما منزد ندر . بر شیئی کور دیکمز زمان اسمنک خاطر لانمه سی
ویا بر اسام ایشیدنجه مدلولنک عقله کله سی ینه بو قانون ایله قابل ایضاحدر لر .

شعوره یکی کلن بر فکر کندی سندن اول شعورده بولنان فکر له
بر مجاورت علاقه سی کوستمیور سه بويکی مناسبت تداعی افکار کایکسنجی
قانون اولان مشابهت قانونی ایله قابل ایضاحدر ، یعنی بوسفر شعورده
یکدیگریخی ولی ایدن ایکی فکر آراسنده بر مشابهت مناسبی اولاً جقدر .
بو نوع تداعیلر ذهن مزک بالخاصه فانتازیا و بدیعی فعالیتلرند پک چوق
واقدعر .

مثلا بر تخيیل انسان سنه بردنبه شعور مزه کلن بر فکر ه حیرت ایده رک
« بوفکر بکا نرمدن و ناصیل کلدى ؟ » دیرز . فقط دقت ایدرسه ک
بو کلیش ده ینه او ایکی قانون له قابل ایضاحدر . تداعی حاده هرینک سری داما
کندیلرندن اول کان شعور موجه لرنده در . حق حافظه نک بوتون مکنیسیاتی
مجاورت قانوننک بر نتیجه سندن باشه برشی دکلدر . مثلا آزبر مزده
اولان بر شعر کله لرینه ، مثلثات دستور لرینه ، اشیانک خواصنه ،
تاریخی واقعه لره اویله معین بر ترتیب دائره سنده اطلاع حاصل ایتمش

وینه اویله ثابت بر انتظام داژرسنده تکرار و اعتماد ایشند که آرتق بونلردن هر هانکی برقسمت کوزوله‌سی متابق بوتون اقسامی ذهنیزه کتیره بیلیر. از برچی و قیصیر قفالرده بوتون افعال ذهنیه اعتمادیدره. مخیله و انتقالی سریع اولان کیمسلرده ایسه اعتمادک حاکمیقی جوق ضعیفاهه مشدر. بونلرده برفکر بضمًّا اویله برتصور تداعی ایتدیرکه بو تداعینک امثالنه بوتون فکر بشتر تاریخنده تصادف ایدلیه بیلیر.

برده مشابهت مناسبتی بعضاؤ قدار اینجه اوپورکه جوق کرده بو مناسبتک اساسی تحلیل ایله بولونه‌ماایوب آنجق حس اولونه بیلیر: مثلاً بعض ملتلرک قرمزی رنگنده مذکرلک، ماویده مؤننلک حس ایتمسی ویاخود طانیدیغمز آداملردن بریستنک کدی‌بی، دیکرینک کوپکی، بر باشقه‌ستنکه اینکی خاطلات‌تمسی بو قیلدندر.

روحیات‌خیلر بوقادرله‌ده قلامایمرق تداعی^۱ افکارک‌سیبلریخی آرامقده دها اوزاقلره کیتمشلردر. ایچولنندن بضمیلری ججاورت و مشابهتک اساساً آیری مناسبتلر اولماایوب بریستنک وجودی دیکریغی استلزم ایتدیکنی اثباته چالیشم‌شلردر.

بکا قالیرسه تداعی^۲ افکار حاده‌سی عقل ماهیتمزک دوغرودن دوغرویه برنتیجه‌سی اولماایوب بنیه‌دماغیه منک برايجاییدر. تعییر دیکرله ماهیتمز ساده‌جه ذهنی او لنه‌یدی شعور حالات‌زک بسبتون باشقه‌قانونلر تعقیب ایمه‌سی محتمل‌مدى. بومسئله‌لر روحیات کتابلرندما او زون او زادی‌یه تدقیق ایدلشدر. مصاحبه‌لری عملی برگایه ایله‌یادیغیم ایچون بو کبی نظری مباحنی تماماً بیله‌هه من لکدن کایورم. ذاتاً صربیلری علاقه‌دار ایده‌جک شی تداعی^۳ افکارک عضوی، روحی سیبلری ویا قانونلرینک بره ارجاع او لنوب اولنه‌ماایم‌جلیری دک، واقه‌لریدر. حقق اولان شوکه‌بوتون

چو جقلر کوچوك بىرتدائى ماكىنىسىدرلر . بونلىرى تربىيە اىتىكدىمكە
انطباعلىرى نتىجهلىيە ، نتىجهلىرى عكسالعمللارلە ، عكسالعمللارى
كىندي نتىجهلىيە واتخ تداعى ايتديرمەركەن معين تمايللىرى تعضۇ
ايتديرمكدر . حقق اولان شوکە تداعى منظومەسى زىنكىنىشىدىكى
نىسبىته انسانك عالم خارجى يە انطباق مكمەللىشمكىدەدر .

بناءً عليه مرىيتنك بوخصوصىدەكى وظيفەسى: «چو جقلرڭ ذهنلىنىدە
تداعى منظومەرى اىدا اىتمىلىدە .» دىيە تعرىف آيدە بىلىز، حق بىتعرىف
اولكى تعرىفىدىن دهاشموللىي واحاطەلىدە . متنوع تداعىلر مىزنجىرىنىك
نتىجه طبىعىسى مكتسب عكسالعمللار ايلە معين برطاقم خط حركەتلەر
اولدىنى دوشۇنۇنچە بوتۇن تربىيە واقعەلرىنىك بىتعرىفلىرلە احاطە وايضاخ
ايدىلش اولدىنى كورۇلۇر .

تداعى افكار پىرسىپى ايچە قاوراندىقدن صوڭرا بىو سايىدە ايضاخ
اولنە بىلهجىك عملىيات فلسفىئەنچى جوقلىنى انسانى حىرتىدە بىراقىر . تداعى
پىرسىپىنىك حل اىتىكە اوغراشىدىنى روھى واقعە شودر: بوبىا شوقبالىدە
خصوصى بىساحە شۇور ناصىل اولىيوردە شىمىدى كورۇنۇر ؟

بىلىورزكە ساحە شۇورمىزە كىركەخىلە، كىركە حافظە و كىركە حوا .
سەزدىن متادىياً كلن شىلەر واردە . بوتۇن بونلارك كېلىشى دقتلى بىتەخلىل
نتىجهسىدە مذكور اىتكى تداعى قانۇنلە قابىل اىضاحدىرلر . دىنە بىلىز كە
تداعى قانۇنلىرى ذەنمىزدە آچىلان قناللارى كۆستىر . علاقە ايسە بوقناللاردىن
كېن جريانلارك اهمىتلىرىنى حس ايتدير . ذەنمىزى سوق و ادارە
اىتىك و جوق زىقزاقلى يوللاره كىتمەسنه مانع اولىق دەفتىك وظيفەسىدر .
ايشتە بىو واقعەلرك وضوحالە كورولوشى بوتۇن و تېرە روھى يە سادە

و محکم بر صورتinde آکلامه خدمتایدر . حقیقت حالده بر فردک طبیعت و سجیهسی تداعیلرینک معتاد شکلرندن باشقة برشی دکلدر . تریه نک باشیله جه وظیفسی کوتولویا کلیش تداعیلری بوزهرق چوچنی اثاستفاده می بر استقامته تداعی تمايلرینه سوق ایتمکدر . بوراده ده هریرده اولدینی کبی پرسنیب و نظریملرک عملیاته قلب ایدلهسی بالطبع کوچدر . فقط نهیاپلم ؟ روحیات آنچق قانونلری ثبیت ایده بیلیور . بو قانونلردن غرہ آلابیله جکلر یالکنز فراستنی و ماهر مریلردر .

تجربه لر عمومیتله کوستزیور که ذهننمز بر فکردن دیکریته انتقال ایتمک ایچون بر چوق مختلف شعور ساحه لرندن چکه بیلیور . بالفرض هر هانکی بر فکردن باشلاسه ق بر چوق فکر لره انتقال ایده بیلیز . بو خصوصه حافظه منزک بوتون محتویاتی بالقوه یدل تصریف زده در . مثلا «ماوی» کلمه سفی سویله دیکز . بونی ایشیدن چوچلردن بر قسمی کوک ماویسی ویا سنبلی هوایی ، بردیکری کوک بایرانی ، بر باشقة سی ده آمریقا بایرانیا دوشونه جکدر .

بو تداعیلر یالکنز اشخاصه کوره دکل هر فردک مختلف آنلرده کی بحیط شعورینه کوره تنوع و تخلف ایده در . مثلا بوکون ماویدن بو ویا شو شیته انتقال ایدن بر انسان بر ساعت حتی بر قاج دقیقه صوکرا بر باشقة شیته انتقال ایده بیلیز . مدرس (مونسته ربهر غ) [۱] ک بو وادیده کوزل بر تجربه سی وارد . درت چوچنه عینی کلمه بی او جر آیی فاصله

[۱] روحیاتی صنایعه تماییق ایمکله مشهور روحیات تجیلرندندر . اساساً آمریقاده متوطن آلانلرندندر . و امان ، طائفه ، داقتیلوغراف ... کبی مسلکلرده کی مساعدینک استلزم ایتدیکی روحی ملکلار حقنده کی تجربی تدقیقات روحیه سیله مشهور در . دها ذوغر وسی روحیاتندن صنایع و تجارتی مستفید ایدن بر روحیات تجیلردر . م. ش

ایله درت دفعه تداعی ایتدیرد کدن صوکرا کوریور که نتیجه ده هر
چو جوق دورت نجربده باشقه تداعیلرده بولونیور . بو تجربه دن
آکلاشیلیور که بر ساحه شعور بر جوق استقامتلرده تداعیلره مستعددره .
بناءً علیه هر هانکی بر فکر و یاشیئک نه کبی تداعیلره باعث اولاً جغفی
اولدن کسديومک ممکن دکلدر . حتی بر آدامک بو آنده کی ساحة شعوریته
استناداً بش دقيقه صوکرا بیله ندوشونه جکنی تعین ایده میز . چونکه
بر طرفدن انتقال ایدیله بیله جک فکرلر ، دیکر طرفدن خارجی و داخلی
تلقینلر پك چو قدر . فی الحقيقة واقع اولاً جوق تداعی اولدن بیله مه مکله برابر
بونک آیز لری غی شعورده بولق دامنا ممکندر . تداعیلرک است بصارنه یولنیزی
شاشیر تان شی یکی فکرلر است جلا بنده نوہ شعور ایله محیط شعور
و حق بونلرک اقسامنک دامنا متحول روللر اوینامه سیدر .

بر مثال آلام : فرضاً اولش بر اقربامک صوک و صیتلر غی دوشونه مک
و کدرمی طاغیتیمک ایچون بر شعر او قویورم . بو اشاده بوتون کدرلم
نوہ شعوردن محیط شعوره چکشدر . دقت آرتق کدرمله مشغول
اولماز کن بر دنبه : « چکش زمانلرک وارنی اولان بن » ماننده برمصراعه
تصادف ایدیبورم . بو کله ذهنمنده بر دنبه بر شمشک چاقدیریبور .
دوشمه سی محتمل اولان بر میرات ایله قلب ، چارچه باشلیور . آمدن
کتابی آتیبور ؟ مستقبل ثروتك خیالی کوزم او کنده تو هر کا او طه نک
ایچنده فیر دونیورم . ذاتاً هیجانه و سیله آرایان شعورم آرتق بو
هیجانه بلا اختیار سور و کنه بیلیر . ایشته علاقه لرک دامنا بو صور تنه
تحولیدر که تفکر مزک جریانلرینه زیفزاقلی استقامتلر ویرمکده در :
طبق یاقilan باروتلی کاغدرلرده قیغیل جیملرک زیفزاقلی قوشوشلری کبی .
میراث کبی غیجیقا لایخی بسیط بر کله نک تفکر مزی سیراب استدایستدن

انحراف ایتديره رک کندیسیله منابع بتدار او لان بوتون تداعیلری ناصل دعوت ایدیور سه ساحه شمورک هر قسمی ده عینی استعدادی حائزدرلر، شاید بو تداعیل مختلف الاستقامه و متعدد اولور سه آراده بزر قاتدز باشلار . ایچلرندن برسنک غلبه سی تحقق ایدنجه دیکر ری غائب اولور . بوتون ساحه شعورو و یا ساده جه تک بر فکر اطرافنده واقع اولمش تداعیل نادر در .. اکثریا غائب ایدلش پولن ان ساحه شعور لک بعض اقسامی موجود ساحه شعوره داخل او لارق رول اوینارلر . از بردن او قودینم بر منظومه هر کلمه یی یرلی یرنده تکرار ایمکلکم بالکنز بھر کلمه نک کندن دن صوکرا کبی تلقین ایمه سی تیجه سی او مایوب بلکه بنسنک ده متقابلاً بر بولینی خاطر لاتمه سی تیجه سیدر ، قاره تخته یه (ا، ب، ب، ت، ث) حرفلرینی یاز سهم ذهن کزمه در حال بونلری ولی ایدن (ج، ج، ح، خ الخ) حرفلری کلمه بیلیر . کذا (پ، ا، ن) حرفلرینی یاز سهم ذهن کزمه هان (ج، ا، ر) حرفلرینک کلمه سی چوق محتمدر . بوا تعلمری ذکر ایمکدن بلکه دیکم عملی غایه چو جقلره تداعی افکار فعالیتلری پایدیر بیلیر کن داعماً بر وادیده و بالکنز بر تداعی ایله او غر اشیل مایوب الـن کل دیکی قدار چوق پاییله سی مختلف استقامتلر کوزه دیله سیدر . چو جقلره با صمه قالیپ سؤاللر و یکنسق مسئله ر ویریله جکنه بونلر ممکن اولدینی قدار تنوع ایتدير بله لیدر . حافظه بخته کنجه بخ خصوصدهها فضله معلومات آلا جفرز . صربی طبله لری افکاری تداعی ایتديرن کوچوک بر ما کنه تلق ایمکden بر آن فارغ او مامالیدر . بو صور تله حرکت ایدنلر آز زمان ظرفنده چو جقلرک مساعیلرینه نه درجه نفوذ ایتدرکلرینی و بونک نه درجه عمومی فائده لر تأمین ایتدرکلرینی کوره جکلردر . طایید نعمز کیمسدز سعیه لرینی هر مسئله ده کی تداعی فکر بله بزه افشا ایمکده درلر . بونلرک

ذهنلرندە بعض فکرلر دائماً كنديلىرىنىڭ مخصوص معىن بىر طاقىم تداعىيلر يابىدىرىكە حس وقرار وارادىلرى آرتق بوتداعىيلك تىيىجەسىدەر . كىفېت بويىلە اولدىقدن صوڭرا بىلدىكىمىز انسانلۇڭ خطىھىركەتلىرىنى اولدىن كىشىن يايىتىك بالفعل مىكىن اولا جىقدەر . بناءً عليه « سجىھە انۇذىجلارى » ھەرشىدىن اول تداعىي « افكار انۇذىجلارىدەر .

اوتجى مصاحبه

عمرف

یوقاریده چو جقلرک سوق طبیعیلرندن یعنی طبیعی علاقه‌لرندن بحث ایت‌شدم . بعض شیلر وحاللر وارد رکه چو جفلک سوق طبیعیلرینی دوغرودن دوغررویه اویاندیر . طبیعی علاقه‌لر سوق طبیعیلر حالت‌ده بولندقلری ایچون اویاندیریله‌لری تربیه‌یه محتاج دکلدر . فقط بر قسم علاقه‌لر وارد رکه بونلر آنجق تربیه‌ایله ، کندیلرینه خاص بر طاقم تداعی فکریله اکتساب اوته‌بیلر . سوق طبیعیلری دوغرودن علاقه‌بخشدولر . بوده تربیه سایه‌سنده علاقه‌بخشن او لاجق اشیا واحوال وارد رکه بونلر کندیلکلرندن و ماهیتاً جاذب دکلدرلر . تربیه‌نک وظیفه‌سی بونلره‌ده علاقه ویردیر مکدر .

بوتون تربیه‌جیلر علاقه‌یه بیوک بر اهیت ویرمشلدر . طبیعی علاقه‌لردن بحث ایتدکن صوکره اکتسابی علاقه‌یی ده تدقیق ایمک منطقی برنتیجه او لاجفی ایچون بومصاحبه‌منک موضوعی علاقه او لاجقدر . بعض شیلرک ماهیه علاقه‌بخشن وبعضاً بینکده آنجق صنی بر صورت‌ده علاقه‌بخشن اولدیقه نظر آصرینک اول باول برنجی زمره‌دن اولان شیلری بیلمه‌سی لازم‌در . چونکه ایکنچی طاقنندن اولان شیلرک علاقه‌بخشن او لا بیلمه‌سی بهمه‌حال کندیلکنندن علاقه‌بخشن برشی ایله تداعی ایتمه‌لرینه متوفقدر .

چو جفت ولادی علاقه‌لرینک کافه‌سنه احساسات ساحه‌سنده تصادف اولنور . مثلاً یکی شيلره بافق ، یکی صداری ايشيتىك کي علاقه‌لر ، چو جفلرك كتاب حبىله‌لرینه ويا درس تقريرينه متوجه مجرد تلقيات زميننده کي دقتلىخىچىلەر كايفىر . درسخانىدە برجو جفت تقلىد ياخېسى ، بر دىكىرىنىڭ كاغدى چىكتە يوب آرقداشىنە آتمەسى ، ايکى كۆپك قاوغاسى ، ديشارىدىن كلن بىر صايىھى سىي والخ حرکتلىر معلمك چو جق دقتىلە اولان مجادله سندە درايتنە معيار او لاجق رقيبلىرى تشىكل ايدر . چو جفلر عمومىتە خوجانىك سوزلۈرندىن زىادە افغانانە دقت ايدرلر . بونلرڭ اىدقتلى وادصلۇ دوردىلى زمانلىر معلمك بالفعل تجربى يابىدىنى وياختە باشندە رسم چىزدىكى دقيقىلدر .

بوتون جانلى و قىميالانان شيلر ، تەلکىلر ، قانلىكلىرى ، هائىلەوى حىنەلر كىنجلەلى طېيىتىلە هىشىدىن جوق علاقىدار ايدر . جو جفلرە ئاماسلىخى تحافظە اىتىك اىستەين مىرىپىلر سنى علاقه‌لرک وجود بولاجنى چاغقادار دائىما بوموضو علەر مراجعت اىتەلى و درسلىخى شىئى ، تىحرىنى و حكايەوى بىر طرزىدە تعقىب ايلەملىدرلر . تختەدە رسم يامق ، تارىخىنى واقعه‌لرى ماصال کىي آكلاتىق كوجوك چو جفلرە علاقىدى دائىما اويانىق طوتەجق واسطەلدر . يالكىز بو اصوللار بىرچاغە قادر كاف كله بىلير . بالآخرە بىستۇن باشقە اصول و واسطەلەر مراجعت اىتىك لازىمدر . شو حالدە چو جفت مكتبه كىنىسىلە بىر لىكىدە كىتىرىدىكى طېيى و فطرى علاقه‌لرە سنى علاقه‌لرک نە صورتىه آشىلانە جىغنى كۆستە جىك عمومى بىر پرسىپ وارمىدر ؟

أوت ، بۇ پرسىپ موجوددر و پك بىسيط بىر قانوندر . شو يەكە : كىنىلىكىنىڭ حاڙز علاقه اولمايان هەرشى تداعى ؟ افكار اغاھىسىلە بالذات

حائز علاقه اولان دیکر بر شیدن علاقه استماره ایده بیلیر . بوصور تله اوایی شی آرتق برشی اولشدر . چونکه بذاته حائز علاقه اولان شی او صافی ، جاذب هستی دیکرینده ویرمکله آرالرنده علاقه اعتباریه بر فرق قلاما مشدر . فضله اولاد رق نتیجه ده علاقه اعماه ایدن شی کندی جاذب هستندن برشی غائب ایمه دیکی کپی خصو له کلن مکتب علاقه ده فطری علاقه یه نسبته دها قوتلی وجاذب برماهیت اکتساب ایمشدر .

کورولیور که تداعی افکار قانوننک ساحة شمول و تطبیق چوق کنیشد . ذهنده بر کن تشکیل ایده جک طرز زده تداعی ایتدیریلن ایکی فکردن بری دیکرینه حائز اولدینی تأثیری هیجانی تلقیح ایدر . اساساً حائز علاقه اولان بر فکر ایسته نیلن فکره تداعی ایتدیریله بله جکنه نظر آصنی علاقه دل وجوده کتیر . کده پک زنکین امکانلر اولدینی میدانده در .

بوجرد حکمری تنور ایده جک مشخص مثالار کوسته فیم : هان هیچ برشی یوقدر که شخص مزله مناسبت پیدا ایدنجه بزم ایچون علاقه بخش اولماسین . نته کیم ایچوق علاقه لی بولدینه من شیلر کندی شخص مز و با مستقبل مقدرا تمز له مناسبدار اولا؛ لدر . مقدرا تمزه تعلق ایتدیک آندن اعتباراً بزم ایچون علاقه بخش اولما یه حق برشی یوقدر . تجربه ایچون چوجهه بر کتاب ، بر قلم و یا بر مکتب چانطه سی اولا عاریت ویریکن . بر آز صوکرا « اونلر سنک اواسون » دیکن . چو جفت کوزلرنده در حال یکی برضیانک پارلا دینی کوره جکسکن . اود قیقه دن اعتباراً چو جفت او شیلر حتفده کی اهتمام و علاقه سی دکیشمادر . حد ذاتنده پک طاتمز و جان صیقیجی اولان نیجه ایشلر ، صنعتلر وارد رکه حیاتز له مناسبتری اولونجه در حال جاذب اولشلر در .

مثلا بر شمندوفر اشاره‌خیستنک ایشندن دها صیقینتیلی بر ایش تصور ایدیلیرمی؟ فقط عینی ایش ترهن یوجلیلغمزده بزم سلامتمزه تعلق ایمک اعتباریله نه قدار اهمیت کسب ایدر. بعضاً اویله آنلرکلیرکه بوتون دقتمز و حتى قلبم اشاره‌خیستنک اندنه کی مقاص ویا بایراق اوزرنده تیتره. بومثالاردن تربیه ایچون چوق ساده برپوغرامه ملهم او لا بیلیرز: چو جقلرک دقتلری خ محافظه وادامه ایمک ایچون هر شیدن اول فطری علاقه‌لری خ اویاندیرمک، صوکراده نظر تدقیقلرینه بونلره دوغرودن دوغرویه مناسبدار او لاجق اشیای عرض ایمک لازمدر. ایشته آنا مکتبلرنده، اشیا درسلرنده، اُل ایشلرنده تعقیب ایدیلن اصوللر هب بواسسه مستنددرلر. بو اصولله اداره ایدیلن مکتبلرده تفوق، انصباط و دقت کنديلکنندن تأمین ایدیله جکنندن قیزغین و متحکم خو جا سلری آرتق ایشیدیلز.

بواسسلر دائزه سنده باشладقدن صوکرا آشیلامق ایستیه جککنر یکی فکرلری مذکور اشیا و تجربه‌لرله مناسبده بولوندیریکن. باشه برآفاده ایله یکی بی اسکی به جاذب و طبیعی برصورتده تداعی ایتدیریکن. او صورتله که علاقه برشیدن دیکرینه کجه کجه نهایت مفکره‌نک بوتون محتوا‌تی بر منظومه‌یه قلب ایتسین.

ایشته مکتب علاقه‌لرک تشکله اساس او لاجق عمدی سویله‌دم. بالطبع بو عمدی یته مجرد اولدی. هر شی کبی بوده بالنظریه قولای کورونور. فقط شبهه یوق که بوراده‌ده مشکلاتک بوبوکی تطیقات سماحه‌سندیدر. ذاتاً ای بر خواجهای فنا بر خواجهان آیران جهت پرینسلک تداعی افکلر رابطه‌لری خ اک مناسب بز طرزده قولای یجه‌حق تأمین ایمه‌سی ایسه دیکریستک بونی باپه‌مامسیدر. بونجی توعدن مه‌لمز تربیه مصاجه‌لری — ۷

ایچون هر درسده چو جفت بولوندینی احوال و شرائطه مناسبته تداعیلر کشف ایمک پک قولایدر . بولنلرک مصاحبه لرنده تام یرنده سویلهن حکایه لر ، اوچه کورولش شیلری تحضر ایتديره جك نكته و اشارتلر اصلاً اکسیک دکلدر . چو جفلرده اون تو لمایه حق خاطرلر بر باقان ائی معلمعلالرندە کی علاقه مکیکنی اویله کوزمل قوللانلرلرک اسکى درسله یکیسى آراسنده دوقودقلرى جانلى وجاذب قوماشى کوروب ده حیران او لماق قابل دکلدر . جان صيقىجي خوجالرده ايسه عمومىلە فقرابداع واردە . درسلرى جانسزو طاتىزدر . آمان تبىيە جىلەندەن (ھربارت) كى : « بىدرىشك ائى حاضر لامىش صايىلە بىلەمىسى اسکىسى ايلە یکیسى آراسنده مناسبت متقابله تأسيسنه وابسته در » دىھىمى نەقادار دوغى ودر . صوك زمانلرده بۇتون مكتىبلەن طلب اولنان « تۈركىز اصولى » او قوتىلان درسلرى داغىنچىق برافقىيوب يىكىيكلە رابطهدار و مناسبتدار بىحالە كىرىمكىدر . بواصولك روحيات لسانىلە افادەسى شىمىدى عرض ايتدىكىم دوقومەنك بۇتون درسلر آراسنده پاپىلەسدن باشقە بىرىشى دکلدر . مثلا جفرانيا تارىخ ، حساب بىرلىرنەن متقابلاً استعارە علاقە ايدر ويىكىيكلە بۇ علاقەلە رىبط ايدىلىرسە مفکرەنك احتجاجى اولان وحدت و آهنك تأمین ايدىلش دېمكىدر .

طلبيي علاقەدار ايدە بىلەمك اىچون بالكز بىر طرز حرکت واردە : سوزە باشلامازدىن اول سوپىلەمك كىزشىلەن علاقەدار او لاچق بىر فىكىك مخاطبەلر كىزدە بولونوب بولۇنماديفە امين اولىقدر . اونلرده بالذات حائز علاقە بىر حالدە باشىيان برويامتعدد فىكىلر كشف ايدىلە دن سوپىلە جك سوزلر و كۆسترىلە جك شىلر ئاماً بىر هوادر . حال بىكە فطرىي علاقەلەم رىبط ايدىلە جك هەنلى يىكى بىر فىكى ذهندە قابىشا سق امكانتى چابوجق

بولور . حداولسون کە علاقەيى اوياندیرە جوق وسىلە ومناسبىلر هىزمانە واردەر وپك چوقدر . [بالفرض بىرەنھەجق ائناسىنە جىرافىا درىسلرى . آزجانلىمى اوولور ؟] بولنەجق مناسبىلر اىستە خارجى ، اىستە درونى ومنطق اوولسون ھېبرىدر . علاقە بىرىشى اووزىرىنە بىرىكە جذب ايدىلىمى . آرتق قورقەمالى . چونكە بوصورتله قازانىلەجق شىلەر شەخسىتىزمە قارىشىدىنى كې تداعى شېكەلرەينك پىدرپى آرتىمىسى دە تامىن ايدەر . بونلەر بىرە ممارسە و عملیاتىڭ انضامى منظومە افكار مىزى تام معنىسيلە ترصين ئىيلر .

رشيدلەرك يۇنى يىتىشىم كىمسەلرلەك علاقەلىرىنە كەنجه بونلەر ھانە عمومىتە چوق صىنى و آهستە آهستە تأسىس اىتمىشلەر . اجتىاعى مسئۇلىت واعتىاد كى مكتسب تمايللار فطرى علاقەلرلە بىرلەشكەرك بىز بويوكىلدە ئاك قوتلى علاقەلر صىرىھە سەنە كەملىشىلەر . مكتسب علاقەلرلەك كافەسىنە رەبىراولانشى يوقارىيە عرض اىتدىكەم عمەدەدر . مااضىمىزى تاماً تىخىر اىتكە قابىل اولسە مىسىلىكى مفکورە من لە بونك بىزە تلقىن اىتدىكى . اقدام وغىرنىك بىرەنھەجق دىكىرىنە واقع اولان آهستە تداعىلەر تىيىجىسى اولدىيەنى وحىتى بونلەرلە كېرىدىكى صفحەلەر آديم آديم تىقىب ايدىلە بىلەدىكى تقدىرەدە برأس الاساسە وارمەجەمۇزى و بواساشك ياخىدە ئەمكىتىبە دىكەلەدىكىز بىرەنھەجق دىكىرىنە باالتصادف كوردىكىز على المادە بىرىشى اولدىيەنى كورە بىلەر زە . ھىچ او مۇلادق بىرىشى بىزە كى نائىم علاقەلەر ئەويىلە بىرەنھەجق دىكەلەدىكىز بونك تىيىجىسىنە بىزە ھىچ . خەر من اولىدان بوسېتون يېكى و دواملى بىرەنھەجق باش كۆستەر بىلەر . قوغانلىرىنى تۈركىيەن آرىيلر بىكلەرەن ئاطرا فەنە كايىدەنەرلەك ناصىل بىرەنەك

تشکیل ایدییورلر سه مفکره منزک بوتون سرمایه‌سی ده تک بر علاقه
اطرافنده بولله‌جه طوبلانه بیلیر. بوراده که هونک با غلبه ندای
افکار تشکیل ایدر؛ يالکز اونو تمايکز که بوتون تالی رابطه و علاقه‌لر ک
منبع اصلی‌سی دائمًا فطری علاقه‌لر در .

اون برنجی مصاحبه

رفت

هر کیم علاقه‌دن بحث ایدرسه بهمه حال دقته تماش ایده‌جکدر ». چونکه بر شیئک علاقه‌لی او ماسیله دقتی تحریک ایتمسی عینی شیدر . بالکن علاقه‌لی بر شیئک او یاندیردینی دقتدن باشقه - که منفعل و یا بنفسه دقت در - برده ملاحظه‌لی وجهد آیله مترافق ارادی بر دقت وارد . بو دقت آز علاقه ویرن و حتی هیچ ویرمن شیلر او زرینه توجیه او لنه بیلر . دقتک منفعل و فعال اولق او زره آیکی به تقسیمنک بوتون روحیات کتابلرنده مندرج اولدینه باقیلر سه بونک درین بر حکمی اولق لازمدر . بالکن نظر یاتله مشغول او مایه جغی بیلیور سکنر . دیکر بخثربده اولدینی کبی بورادده عملی قالاجم . کندیلکنندن علاقه ویرن شیلر قارشیستنده اویانان منفعل دقت ایضاحه احتیاج کوسترمیه جک قادر معلومدر . بشفشه حائز علاقه اولان بر شیئک منفعل دقتی هان جلب ایتدیکننه نظرآ . بو شیئک محافظه ایدله سیله معلم درسق هم قولای ، هم ده سویلی بر حاله قویه بیایر . ارادی دقتک تولید و ادامه‌سی ایسه بویله قولای او مادیفندن بر آز فضله تفصیلات ایستر .

اکنزا دیرلرکه : دها ، بویوک بر دقت متادی اقتدارندن باشقه بر شی دکلدر . فقط او فاچق بر تفحص درونی ارادی دقتک متادیه ادامه ایدله میه جکنی کوستر . ارادی دقت آنچق متقطع ، یعنی نوبت

توبت او لا يلير . بزى علاقه دار ايمهين بر شىئى تدقىق ايتدىكىز زمان
ذهنمىزك بوندن قاچدىقى و دقتمىزى يرىنه كتىركى ايجون چوق جهد
صرف ايمك لازم كلايدىكى و آنخق بو سايده موضوعه بر پارچە جان
كلايدىكى بىلىورز . انسياقى علاقه دقلر دقتمىزى برقاج ثانىه ويا دقيقه ضبط
ايدىلير . بو صيره ده عقلمىزه بر فكر كلىرسە، درحال دقت و علاقه من
بورا يه دوزر . بونك ايجون اراده منه صيق صيق مراجعته مجبورز .
بناءً عليه او زون مدت دوام ايتدىريلەسى قابل او لمایان ارادى دقتك نوبت
نوبت تكرار ايدىلەسى ضروريدر . داهيلرده بر موضع او زرنده
 ساعتىرجه دوام ايتدىكى كورولن دقتك مەهم بر قسى ارادى او لمایوب
بنفسه در . چونك بونلر ك مفکرەلر فوق العاده زىنكىن ويىكى فكر
و تداعىرلە مالىدر . بورا يه داخل او لان بر موضع درحال او مولادق
ناتىج انكشاف ايتدىريدىكىندن بوجەيلە دوغان فكرلر ك بوندن ديكىرىنه
قايق صورتىلە كىتىدې كە شوقلەن بردقت او ياندىرمه سىندن دها طبىي
يرشى او لاما ز .

اور تەقابللىرده هر هانكى بر موضع پك آز فكرلر او ياندىرىدىغىندن
بونلرده كى دقت طبىيته چوق دوام ايدە من : بناءً عليه نەقادار جهد
ايدىلە نافەدر . بويەلەرى عىنى موضوعە عودت ايدىلە بىلمك ايجون چوق
جهد صرف ايدىلر . بونلرده ارادى دقت : هـ كونك شانسلرىنه
تابعىدر . بوجالى اك اي تجبارلە ايش آداملىنده كورە بىلىرسكىز . بونلر
ارادى دقلرىنى طاتلى طاتسز بر چوق ايشلرده قوللانە بىلىرلر . چونك
بو خصوصىدە كى قابللىرى دائما او يانىقدىر . حالبو كە بر داهى معناسىز ،
جان صىقىجي شىلە بىردىلو دقت ايدە من . حتى بويۇزدىن نىجه تمەدلرىنى
ماھال ، مخابرەلرىنى امهال ، حاٹلەوى وظيفەلرىنى اغلاق ايدەر . چونك
دائما فعالىتىدە بولنان مخپلەسنى پك جاذب مشاغلىندن قورتاروب ده

دقنی باشقه يره ويرمك چوق كره آلنده دكلدري. ايشته تكرار ايديسوم: ارادى دقت اساساً كلوب ڪيچي برشيدر. واقعاً در سلوكزى ديكتمك ايجون چو جقلردن ارادى دقت ايستيه بيليرسکن. حتى آمرانه اختار و تهديدلرله بوکابلكده ظاهرآ چابوق موفق او لورسکن . فقط دقت اينديرمك ايشته ديككز موضوعك كنديسنه مخصوص بر جاذبىسى يوقسے بونى آن بحق بر آن ايجون تامين ايده بيليرسکن؛ فقط چوق چمه دن ذهنلرك ينه كندى واديلىرنده مشغول قالاجقلرينه امين اولكز. دقنى ايشته ديككز نقطه ده دوام اينديرمك ايشتiorسه كز موضوع بهمه حال پك علاقىلى بر حاله كتير مايسكز ؟ عكسي تقديرده نه يايپىلسه بوشدر. واقعاً بوخصوصى ده تك بردستور موجودسده بوتون مجرد دستورلر كى بو دستورده حسن تطبيق ايديله بىلمك ايجون بهمه حال بر آنه دولغوسى، بر آنه فطانتى ايستر .

دستوري سويلىيم : هر موضوع بهمه حال بر چوق يكى وجوه كوشته جك ويلى سؤاللر دعوت ايده جك برسور تده عرض ايديلهلى. تعبير ديكارله موضوع دائماً برشكل وقرارده براقهىوب ديكشىرىمهلى. چونكى بر طرزده ويكتنسق دوام ايدين بر موضوع دقت بلا اختيار فاچار . بو حقيقى دقلرك اك بسيطى اولان حاسى دقتلرده بالفعل تجربه ايده بيليرسکن. بر كاغذ ويلا ديوار او زرنده كى بر لكى يه كوزكزى ديككىز. كوره جك سکزك كه آز زمان صو كرا ياساخه رؤيتىكز بولانا جق ؟ ويلا بلا اختيار كوزكزى باشقه بر يره چو يرمكه مجبور او لاجقسکن . فقط بولكى يه باقاركىن ذهنكزى اونك بويوكلى ، او زاقلى ، شكلى ، رنكى والخ خواص و كيفيتارىله مشغول ايذرسه كز دقتكزى بالتبه دها او زون بر مدت دوام اينديره بيليرسکن. نته كيم هر موضوع ،

داهيلرك مفکرەستىن بى طرزىدە كېرى. بونلرڭ ئالارينە كېن موضوعلى
ھە طرفدن آيدىنلارنى توسع اىدەر. ارادى دقت ئامەستىن ھەم
كىندىرىنى، ھەم دە طلبەسىنى قورتارماق اىستەين معلملىرى بى طرزىدە
حركىتىن باشقە چارەلىرى يوقدر. هەشىئى ارادى دقتىن بىكلەمك
و بالكز اوکا يوكانتىك غايىت جزئى بى فاندە يە مقابل اعصابى يېرىاتان،
سینيلىرى بوزان كوتۇ بى اصولدر. بونك اىچۈن بىفسە علاقەنىڭ
تىپىھى مخالىفە وادامە ايتىدىمىكى بىنلر ئاك ماھىر معلمىردىن صايىلمەلەيدىر.
مع ما فيه مكتىبلەك چو جقلەرن اىستەدىكى مسامى آرا سىنە بى چوقلىرى
واردر كە بىدانە جاذبە و علاقەنەن محرومدىلر. بونلرڭ يالكز تىداعى
واسطەسىلە دواملى او لارق علاقە بىخش بىر حالە كىتىرىلە مىيەجىكى آشكاردر.
مع ما فيه بى خصوصىلەر دە معلمك بىلدىكى بى طاقى خارجى اصولدر
واردر كە بونلار سايەستىن دقتى نوبت نوبت اوياندىرىمك مىكىندر. مثلا
چو جقلەك آرهىصىرە وضعىتىرىنى، يېرىنى دېكىشىرىمك، انفرادى
جوابىلەن صوڭرا اشتىراكى جوابىلە [بى صىرە ويا بىتون صنفدىن
ايستەنلىن جوابىلە] اىستەمك كېيى. بونلەن ماعدا او رەيە كىسىكلەرى
چو جقلە طرفىن تىامالانىجىق مىسئلەر آتىق واردە كە بىصورتە ئاك آزىز
دقلىلىرى بىلە اوياندىرىلە بىلەر. بىرده خلاصەلر اىستەمك، رسملەر، مثاللار
كۆستەرمك يېكى طرزىدە درس ويرمك، كورەننىكىن او زاقلاشمىق كېيى
تىپىلەر دە بولۇنە بىلەر كە دقت اىچۈن پىك نافعىدىلر. بى سايەدە ئاك
روحسز موضوعلىرى جانلانىر. بونلرڭ ھېسىنگ فوقىدە ئاك مەم او لان
نقطە معلمك بالذات متىقظ وفعال او لاسىدر كە بى حسن مثالك سرات
ايچەمىسى قابل دىكىلەر.

صرىبىلەك صىنعتىك سرلىرى بى قادرلەدە يېتىز. بعضى خوجالار

واردر که قوتی و مؤثر بور شخصیتدرلر . بر چوق مسلکداشلرک اویاندیرمغه موفق اولامادقلری علاقه‌لری بو مستثنا شخصیتلر عادتا یارا تیرلر . مربیلرک بو قبیل مظھریتلىنە قارشى روحيات و تربیه نظریاتى تقدیردن باشقە برشى سویلیه من .

مصاحبه منه برا آز دها ايشيق ويرمك ايجون دقتک فيزيولوژيك

نظریه‌سنى شويله بر احوال ايدميم :

« عجا فيزيولوژيده دقت ندر ؟ » يعنی « فيزيولوژى » دقت و تيره روحيه‌سنى ناصيل ايضاح ايدییور ؟ دىيە سراق ايدنلر كز البتداردر . برشىئە دقت ، ذهنك اوشى ؟ طرفندن تسخىر ايدىلەسىدر .

مسئلەني ساده لشـ ديرمك ايجون فرض ايدمك كه بريول اوزرنده افقدن بزه دوغروكلىن و پك اوذاق اولدىنى ايجون ادرالك ايدىلەمەين ويالكز حرڪت ايتدىكى پك آزمىسوس اولان بر خيات وار . اوپله بر خيات كه هنوز انسانىدیر دكلىدر فرق ايدەمیورز . بولىه بر خيات نظر دقتمىزى اصلا خلب ايمەبىلير . خياتىن آلدېفمز بصرى انطباع شعور منك بالكز محىطى متأثر ايدەرك نوە شعور من دىكىر شىلەلە مشغول قالابىلير . حتى بركىمسە نظر دقتمىزى جلب ايمەسە اوشىئى هيچ دە كورمەبىليرز . بولىه زمانلارده دقت جلب ايدىلك ايجون برمىتاد نە پايپىلەر، بىلەرسكىز . دقتمىزى جلب ايمەك اىستەين آدام اولا پارمغىلە اشارت و صوڭرادە خياتى تعریف ايدر .

ايشه بورادە دقت ايدىلە جڭ شىئىك دها انطباعنى آلمادن ذهن بـ خـ يـالـ مـقـدـمـ اـيـلـهـ تـبـيـهـ اـيـلـشـ وـ بـونـكـ نـتـيـجـهـ سـنـدـ اـيـشـلـهـ مـكـ باـشـلامـشـدرـ . شـمـدـىـ خـيـالـكـ انـطـبـاعـىـ دـهـ كـلـتـجـهـ ؟ـ يـعـنىـ اـطـلـاعـ دـهـ حـاـصـلـ اوـلـتـجـهـ بوـتـبـيـهـ آـرـتـهـجـقـ وـنـهـاـيـتـ مـذـ كـورـ خـيـالـتـ شـعـورـمـكـ نـوـهـسـنـىـ اـسـتـيـلاـ اـيـدـهـ جـكـدرـ .

لکن اعظمی دقت دها حاصل او لمشدرا. واقعا بر شی کوروپرسه قده علاقه من هنوز او یائش دکلدر. بو اشناه دها علاقه بخش بر رقیب کلوب شعوری استیلا و بونی طرد ایتمسی محتملدر. فقط شاید آرقداشمز کلن خیالثک پک شایان دقت بر شی ومثلا مهم خبرلر کتیرن برسانی و یادو شمان اوله سی محتمل بولوند یعنی تختیر ایتدیررسه شعورک محیطندن کله بیله جک فکرلر آرتق او زاقدن کلن انطباعه رقیب اولق شویله دورسون بالعکس متفق او لور. بو وضعیته محیط شعورده کی بوتون فکرلریکی انطباعک اشغال ایتدیکی مرکزه قوشه رق او نی صیقیجه حافظه ایتمکه چالیشیرلر. ایشه اعظمی دقت شیمیدی حاصل او لمشدرا. چونکه بوتون ذهن بر نقطه یه توجه ایمش و او لانجه و سائطیله یالکن بر نقطه یی تنوره حصر نفس ایله مشدر. حد اعظمی یه کلن بر دقت و تیره سنک فیزیولوژیی بو علمک لسانیله رمز آ افاده ایدیلیکی تقدیرده دیمه بیلیرز که دقتک حصولنده بر حجره عصییه او زرینه بری خارجدن و دیکری داخلن اولق او زره ایکی تأثیر واقع او لقده در. خارجدن کلن جریان حجره عصییی او یاندیر مقدمه، حافظه و خیله مرکزلرندن کلن جریان ایسه او یانان حجره نک فعالیتنی تقویه ایتمکده در.

دقت و تیره سنده تمام معنایله یکی اولان عنصر بوکلن انطباع او لوب کندیستنی تقویه ایدن و شعورده توقفنه یار دیم ایدن فکرلر هپ اسکی مکتباندر. بناءً علیه اعظمی دقت، ذهنک اسکی محتوا سیله یکی اکتساب ایدیلن فکرلر آراسنده منظومه دار بر آهنه ترکیب حصوله کلیدیکی زمانلرده واقعدر. با یکن بوراده غریب بر شی واقع او لیور : اعظمی دقت حادثه سنده نه اسکی فکرلر، نه ده یکی انطباع بالذات حائز علاقه دکلر ایکن بونلرک بر لشمہ سدن شدتی بر علاقه و دقت حاصل او لمشدرا.

شوحالله دقتک سری، یکی ایخنده اسکینک بولونمه‌سنده؛ تعبیر دیگر له
اسکینک خفیف بریکیلک اداسی آماسنده در.

نه کیم هیچ کیسه موجود معلوماتیله برکونا علاقه‌سی اولایان بر
قوفرانس وبا درسی دیگله مک ایسته من. بوکا مقابل آزیحق معلوماتی
اولانلر بالعکس تهالکه قوشار؛ وسوه سوه دیگلرلر. مقبوله کچن
موده‌لرده جاری اولان‌ده بوقاده‌در. کچن سنه‌لرک معلوم قیافت‌لرینه
دانما اوافق تفك یکی علاوه‌لرده بولنان موده بویله یا پاپوب‌ده اورته‌یه
بسبتون یکی برشی قویسه هم کولونج، هم‌ده رغبت‌سز قالاجندن امیندر.

درسلرنده علاقه اویاندیرمه‌سنی بیلن برمعلمک دهاسی طلبه‌ستک
محتویات ذهنیه‌سنی بر نوع سه‌نیاتی ایله کشف ایدوب یکی معلوماتی اسکی
بیلکیلره قایناشدیره بیلمه‌سنده‌در. نظری اولارق قاورانه‌سی قولای
اولان بورنسیپ فعلاً تطبیق بوراده‌ده مشکلدر. مناظر فنتی بیلمکله
ناصیل رسام اولونه‌میورسه یالکز روحیاتی بیلمک‌ده معلمک‌ده دهاسی
ویره من.

بوراده بلکه فکرکزه برشبه هارض اولمشدر. برآز اول
چوچقلرده کی فطری قاوغا‌جیلق تمايلندن اهمیتله بحث ایتمش و تیجه‌ده
ملایمت و کوشکلکه کیتمک ایسته‌ین یکی تربیه نظریه‌لرینی مؤاخذه
ایخشدم. شیمی انسیاق علاقه‌لره استناد ایدوب ارادی دقته یوکنمکدن
صادقینله‌سی حتنده کی توصیه‌لرمله اولکی افاده‌م آراسنده بر تضاد وار
دیه‌جکسکز. بن سویله‌دکارمی‌ینه تکرار اراده‌لرک دیبورم که حیاتده کی
ایشلر کی مکتب ایشلرینک‌ده بویوک بر قسمی طبیعتیله سرت
ویبور و جیدر.

آرامزده جدی بر سوه تفهم تولید ایده بیله جک اولان بو قطه
حقنده برقاچ کله دها سویار سه شبهه کز فلامایه جقدر .

هیچ کیمه انکار ایده من که مکتب مساعیستن چوغى اعتیادی
برحاله کمدن اول صیقیجی واردی دقت صرف ایده بیله دکه باشاریلامایه حق
قادار او زوجیدر . معلم نه درجه جهد وغیرت کوسترسه بو، بولیدر . چونکه
بونوع مشکلات بعضی موضوعلره بوموضوعلری تدقیق ایدن ذهنک
ماهیتندن ایلری کلیور . مثلاً منحصراً آزبره متوقف شیلر ،
ریاضیات ماهیتنده درسلرایلک جاذبەلرینی چو جفک موقیت ، جدال ،
غلبه ، درجه ، جزا قورقوسى کی شخصی استفاده ويا خارجی بر طاقم
واسطه لردن آلا جقدر . بولیه مستعار علاقه لر او لمادجعه چو جق او کی
مساعیه دققی ویره من . لکن بوعلاقه لرک او یاندیرلەسی دققی جذب
ایده جک قادر حائز علاقه او مالارینی تأمین ایچون اولوب يوقسە
جهد سز پاپیله جقلارینی ظن ایمک دوغرو دکادر . مستعار علاقه لرک
اکثريتله بنسخه دینه بیله جک سهل بر دقت او یاندیره مادقلارینه باقیلیر سه
جهدک موقع و محل صرفی محفوظ قالیور دیمکدر . ذاتاً اک ماھر بر
معلم بیله موضوعلرینه آنچق جهده مساعد او لاجق بر علاقه کافیه
ویره بیلر . هر معلمک دقت ایده جکی نقطه بلا لازوم جهد ایجاد ایتمکدر .

معلم طلبئنک علاقه منبع لرندن هر هانکی بینه مراجعتله مناسب
کوردیکی علاقه لری او یاندیره بیلر ؟ و بوناری موضوعلیه قایناش دیرمك
ایچون چو جفک طبیعتنے کوره ایستر نظری ، ایستر قاوغا جیلق ، ایستر
رقابت کی شخصی علاقه لرینه مراجعت ایده بیلر . بو تدیر پاپیلدقدن
صوکرا ذهن ، قوانین طبیعیه سی اقتصادی ، بلا اختیار موضوعلک
اوزرینه تیزه یه جکدر . مکتب حیاتنک استلزم ایتدیکی جهدلرک الا

بويوک معلم طرفدن تداعى و سائر واسطه‌لره بدرجه‌يه قادر علاقه بخشن قيلنمه‌سنه رغماً چوق زمان صوکرا فائده‌سي کوروله جك کوج و صيقيجي شيلر ايجون طلبه‌نك ايلك زمانلرده صرف ايده‌جيجه‌لردر. الخاصل طبيعى علاقه‌لره استناد ايته‌سنى توصيه اينديكيم تربيه‌نك هر درلو جهد و اقدام فعالتلريني برطرف ايده‌رك چوجى تماماً کوشك واراده سزيراهق جق بر تربيه او مادينى آكلاشىلىمىشدەر ئلن ايدرم. تربيه‌يى يوصورتله آكلامق ذكaszىل‌لە دلالت ايدر. يالكز جهدى طبيعى واسطه‌لر ويا صنۇ مهارت‌لره اوياندیرمۇ واركىن باغىروب چاغىرمۇ و قورقوتىق صورت‌لريله دقت قومانداسى ويرىتمەسنى هيچ بريكىز اىستە من سكرز. يىنه اىستە من سكرز كە چوجقلر خاطر ايجون، ياخود جراً ويا وعظ و نصيحتلار كزله دقتده يولۇنسۇنلار. واقعا پك نادر او لارق بويوله كيدىلە بىلەرسەدە بونى هادت ايته‌مكە چوق دقت ايته‌لیدر. چونكە معلمك قىمتىزلىكتە بوندن کوزل بىر دليل او لاماز. خوجالفك اصل منىخى موضوعلىرىنىڭ كىندىستە ويردىكى حرارتله علاقەنى چوجقلرلەك ايجولنەن فيشىئرتكىق و صوکرا دە يوقارىدە عرض اينديكيم اساسلاردا ئەستىدە دواام ايندیرمەكدر.

موضوع‌كىز چوق بىر دە حقىقى ماھىتى مشخص مثاللار لە كۆسترىكىز. موضوع مخاطبىلار كىزه يابانجى ايسە معلوم اولان شيلرە تشىيە ايده‌رك تصوير ايدىكىز. انساندىن غىرىرى بىشى ايسە هان بىر حكاىيە بولارق بونك ايجىنده موضوع‌كىزه بىر انسان رولى يابىدىكىز. کوج ايسە بونى چوجقلرلەك شخصاً مكتسب بىلەكىيارىلە قايىناشىدیرمە باقىكىز. فقط هاشىدىن اول موضوع‌كىزى مخاطبىلارك ذهنلرندە مختلف وجهمارلە ياشاتىنى او نۇغىمەكىز. چونكە هيچ دىكىشىمەين بىرىشىلە او زون مدت مشغۇل اولىق كىمسە‌نك

أَنْدَهْ دَكْلَدَرْ . طَلَبَهْ كَزْكَ اِيْسْتَهْ دِيْكَكْزَ مُوضَوْعَدَنْ باشَقَهْ بَرْشِيَّهْ دَقْتَهْ
مَانَعْ أَولَقْ اِيْسْتَيُورَسَهْ كَزْ ذَهَنَلَى مُوضَوْعَكْ بُرْجَوْقْ وَجَوْهَنَدَهْ
دُولَاشَدِيرَمَنَى اوْنُوْمَهْ يَكْزَ . بُوتُونْ دَقْتْ وَبُوتُونْ عَلَاقَهْ بَخْشَ تَفَكَرَلَزَكْ
سَرَى وَحَدَتَهْ تَنَوْعَ تَأْمِينَ اِيْتَكَدَهْ دَرْ .

بِرْنَقَطَهْ يَيِّ دَهَا اِيْضَاحَ اِيْنَدَكَدَنْ صَوْكَرَهْ دَقْتَجَشَتَهْ نَهَايَتَ وَيَرَهْ جَكَمْ .
تَسْلِيمَ اِيدَرَسَكَزَكَهْ دَقْتَ اَنْمُوذَجَلَرَى پَكْ مَتَنَوْعَدَرْ . كَيِمِيزْ طَبَعَأَهْ
خَوْلَيَاپَرَورْ ، كَيِمِيزْ بَالْعَكَسْ بِرْمُوضَوْعَيْ صَوْكَنَهْ قَادَارْ قَوْلَاهِجَهْ تَقْيِيبَهْ
اِيدَهْ بِيلَهِجَكْ وَبَوْنَيِيشَتَرَمَهْ دَنْ دِيْكَرَيَنَهْ هَاشَلَامَاهِيْمَحَقْ بِرْطَيَنَتَهِيزَ . باقِيلِيرَسَهْ
بُوتُونْ عَلَرْ شَعُورَسَاحَلَرْ مَنَكَ فَرْقَلِيَاغَنَهْ تَابِعَ كُورَونَمَكَدَهْ دَرْ . بَعْضَ كِيسَهْلَرَهْ
شَعُورَلَيَّهِيْ بِرْمُوضَوْعَ اُوزَرَنَهْ طَوْبَلَيَوبْ تَكَافَ اِيتَدِيرَمَكْ پَكْ قَوْلَاهِيْ
كَلَيَرْ . بُونَلَرَهْ تَدَاعِيلَرْ جَلْبَ وَتَعْيَنَ اِيْتَكَدَهْ حَاكَمْ اَولَانْ نَوْشَعُورَدَهْ كَيْ
فَكَرَلَرَدَرْ . بِرْ طَاقَلَرَنَدَهْ كَنِيشْ بِرْ محِيطَ شَعُورَدَهْ فَرَضَ اِيْمَكْ اِيجَابَهْ
اِيدَيَيُورَكَهْ بُورَاسَنَيْ دُولَدِيرَانَ فَكَرَلَرَهْ مَادَتَهْ حَادَثَاتَ جَوِيهِ كَيْ سَرَآزادَهْ
حَرَكَتَلَرَيَهْ نَوَهْ شَعُورَيْ صِيقَصِيقَ اِسْتِيَلاَهْ اِيدَهْ رَكْ تَدَاعِيلَرَيْ كَنَدَى
اِسْتَقَامَاتَلَرَيَنَهْ كُورَهْ اَدارَهْ اِيْمَكَدَهْ دَرَلَرْ . بُواً نَمُوذِيجَهْ دَاخَلْ اَولَانَلَرَكَ
دَقْتَارَى هَمْ دَاغِنِيقْ ، هَمَدَهْ كَوْچَلَكَهْ قَابِلَ اِسْتَجَلَابَدَرْ . بِرْ تَجَيِّيْ نَمُوذِيجَهْ
دَاخَلْ اَولَانَلَرْ بِرْمُوضَوْعَكْ تَفَكَرَيَنَهْ اوْيَلَهْ دَرِينَ دَالَارَلَرَكَهْ دَقْتَارَى
اِنْقَطَاعَهْ اوْغَرَ اِتَانِجَهْ غَائِبَ اِتَسَكَلَرَى طَلَمَنَ آيِرَلَنِجَهِيَهْ قَادَارْ بِرْمَدَتَهْ
كَنَدِيلِيرَيَنَهْ كَلَهْ مَزَلَرْ .

دوَامَلَى وَشَاقَلَى بِرْ دَقْتَ مَلَكَهْ سَتَهْ . صَاحَبَ اَولَقْ هِيجَ شَبَهَ سَرَزَ
بُويُوكْ بِرْ نَعْمَتَدَرْ . بُويَلَهَلَرَى آزِيَورَغُونَلَقَلَهْ وَسَرِيعَ جَالِيشِيرَلَرْ . حَتَىْ
هَيِّه بِيلِيرَمَكَهْ بُومَلَكَيَهْ فَطَرَتَهْ مَالَكَ اُولَانَايَانَلَرْ نَهِيلَسَمَلَرْ يُودَرَجَهْ يُوكَسَكَ

بردقته صاحب اولامازلر . دقتک بودر جمی مختملدر که فردک ثابت
بر صفت فارقه سیدر .

ایلریده صیره سی کلدجکه یا په جغم بر اخطاری بوراده ده خاطر لاتمیق
ایستیورم . هیچ کیسه مثلاً دقتنی تمرکز ایتیدرمه مک کی تک بر
ملکه سنک مادونیتندن قورقرق مایوس اولاما ملیدر . بیلیور سکز که تجربی
روحیات لا بور اتوار لرنده بر چوق ملکه کلر مزا انفرادی اولارق اوچوله بیلیور .
فقط بوساحه لرک در جه لرینه باقه رق تجربه ایدیلنلر ک قیمت فکریه لرینه
حکم ایتمک ، ذکا و قابلیتلریخی تصنیف ایتمک اصلاً دو غر و دکلدر . چونکه
ذکالرک حقیق و عملی اقتدار لری انفرادی بر صورت ده مطالعه اولنان
ملکلرک یکونشده اولما یوب بلکه بوملکلرک مشترک کا واقع اولان فعالیتلرینک
محصله سنده در . ملکه کلر مزدن بری بر قدرت فکریه تشکیل ایده بیلیور سه
بو ، آنحق توجه ایدیلن موضوعه قارشی بزده موجود اولان
آرزولر ، احتراصلر و علاقه لر سایه سنده در . دقت ، حافظه ، عقل ،
فراست ، حواسک حساسیتی هب علاقه لره تابعدر . بر آدامک متواالی
شعور ساحه لرینک طاغی نیقله مائل اولما سی اوقادار حائز اهمیت دکلدر .
هر هانکی بر موضوعه قارشی حقیق بر علاقه موجود اولدقدن صوکرا
دقن نه قادر داغیلسه ینه متهادیاً عودت ایدر . الورک بزده موضوعه
قارشی قوتلی بر احتراص اولسون . فقط بو احتراص ضعیف اولور سه
دقن بر زمان ایچون پک دوامی اولسه بیله چوق کچمه دن داغیلیر .
طانیدیم اک مشمر چالیشقانلر آراسندن بر قاچی بولیله داغیق دقتیلر در .
از جمله شایان حیرت مساعیده بولنان دوستلمدن بری بر کون بکاشو
اعتراضه بولوندی : « دقتمی بر موضوع ویا بر مسئله او زرنده طوپلا یه بیلیمک
ایچون بهمه حال اولا باشقة برایش یا په ملیم ». آ کلاشیلان فکر کسر بست

جرياني تطمین ايدلەكەن صوکره اڭ كۈزىل نېيجهەر آلينەبىلۇر .
دۇستىمك بواعتراپندە احتىال كە مبالغە واردە . يالكىزامىن اولىقىن بىشى
واركاداودە ذهنك يالكىز بىرملەكەسىنەكى قصورك اوقدار حاڻز اهمىت
اولمادىغىدر . حتى مفکرە من كىندىقى داغنىقىق ، راھتىرىز ، كوشەك
حس ايدەبىلۇر . بوكا رغماً عىنىي مفکرە پىك قىيمىتلى مساعىدە بولۇنەبىلۇر .

اون ایکننجی مصاحبه

حافظه

حافظه حادثه‌لری تداعی‌افکارك اک یاقین و اک طبیعی نتیجه‌لریدر.
تحلیل روحینىك عمده‌لرینى تشکیل ایدن تداعی افکار قانونلرینىك فیضنى
اک کوزل اثبات ایده‌جىڭ شى يىنه حافظه حادثه‌لریدر . بىللى باشلى
براهىمچى حاڻز اولان حافظه ملکەسى حقنەدە روحيانىك ويرەپىله‌جىڭى
معلوماتىك تربىيە مسئله‌لرینى چوق علاقەدار و مستقىد ایده‌جىڪىندە هېيچ
شىبە يوقدر .

بروقتلر ھەنارىكى برکىمسييە : « شۇويا بوزمانىدە ماضىكىزە ئائىد
برماجرايى ناصىل خاطرلىرى سىكىز ؟ » دىيە صورسەيدىكىز آلاجەكىز
جواب : « روم ، حافظه دەنيلەن بىرملکەنک مقرىيدر . بىرملکەنک
لایىنفك وظيفەسى تختظردى . بناءً عليه ماضىمدىن بىرىشىڭ شۇويا بوزمانىدە
معلوم اولماسى بىراصر ضرورىدەر » دىمكىدىن عبارت اولا جىدى .
حال بۇكە تداعىيچىلرک تختظرى طرزايضا حلدىن صوڭرا آرتق بوطرزىدە
بىر « ملکە » نظرىيەستىك هېيچ بىر قىيمىتى قالمادى .

شايىد « بىز حافظه ملکە سىنه مالكىز » افادە سىدن ماضى يى تىخىر ايمىك
قدرت درونىيەسى كېيىم جىرد بىر مفهوم قىصد ايدىلىپرسە بوندە هېيچ بىر باس
يوقدر . چونكە بولىلە بىر ملکە يە صاحب اولىيغۇز شىبە سىزدر . فقط بوملکە
تىعىيرىندە بىزدە كى تختظر [بلا شعور اولانلىردىن داخلىرى] اقتدار عمومىسىنىك
تربىيە مصاحبه‌لارى — ٨

ایضاً حی عمدہ لری ده مندرجدر ادعاً وارسے بو کونکی روحیات قارشیستنده بویله بر تلقینکتیری یوقدر . چونکه تداعیجیلرک روحیاتی تختیر واقعه لری اولیه عمومی و مجرد بوملکه ایله دکل مجاورت و مشابهت قانونلریله تکر تکر ایضاً ایمکده در . حافظه نک مقانیزمه سنی تحلیل ایتمین ملکه نظریه سنک : « روحک حافظه دنیلن بر ملکسی وارد و بتوون تختیر حادثه لری ایضاً ایدن بوملکه در » طرزندکی جوابی بو کونکی علم ذهنی قارشیستنده ایضاً حدن صایلاماً . نرده قالدی که حافظه ملکسی دیدیکمز شی بیله تداعی افکارک بر نتیجه سیدر و آیریجه ایضاً ایدلکه محتاجدر .

فکریمی دها آچیق عرض ایدهیم : فرض ایدیکنز که مصاحبه می کسوب بر مدت صوصدم . صوکرا بر دنبه : « یاد ایدیکنز ، تختیر ایدیکنز ! » دیدم . شیمی دی حافظه ملکه کز بوامره اطاعت ایده رک ماضیکزدن بلای باشلی بر خاطره یاد ایده بیلیرمی ؟ البته ایده من . آنچق انتظار وضعیتنده قاله رق چار ناچار : « پکی اما ، نهی خاطر لایهیم ؟ » دیه صوره جقدر . چونکه حافظه نک فعالیتی ایچون مطلقاً بر ایپ اوچی ویرملک لازمدره . شیمی اولیه سویله میوبده « تولد تاریخکزی ویادون یملکه کچن سوزی ، موسیق نوطه سنک صیره سنی خاطر لیور میسکز ؟ » دیسم حافظه کز درحال لازم کان جوابلری ویره جکدر . زیرا بوراده کی « تولد تاریخنی » ذهنمزده فلاں سنه و فلاں آی کبی معین عددلر ایله تداعی ایتشدر . کذا « غام » کله سنی ایشیدر ایشیتمز دو ، ره ، می ، فا ، صو ، لا صداری خاطره کلیر . الحاصل عالم خارجیدن ذهنے داخل اولان احساساتک مداخله و مانعتلری او مادیقه خاطرلر مزک سیرو جریانلری تماماً تداعی قانونلرینه تابع اولور . واقعاً

ذهنده کچن بوتون شیلر بورایه داهما اول عالم خارجیدن کشیده در. فقط بوکایش برکره واقع اولدقدن صوکرا هر، کان فکر حافظه ده موجود خاطره مله تداعیله نیز. بالآخره نهی تخترا یمک و نهی دوشونمک ایسته سه ک حافظه مزه پ تداعی قانونلریله ایشاهر. فضله او لارق «سپریتو». لیستلر» یعنی روحیل طرز نده صرف روحانی برمکه کی تلقی اولونه حق بر حافظه ملکه سنث برجوق خصوصیتله قابل ایضاح اولماز . حافظه ملکه سی انسانه تماماً عملی برگایه ایچون بخش ایدلش او سه یدی اک قولای تخترا یمک من اتنضا ایدن شیلر اک لزومی خاطره مله اولمک لازم کلیدی. بوقدیرده حفظ و تخترا ده نه تکرار اک ، نده زمانک بر کونا تأثیر لری او لامق ایحاب ایدردی . حال بوكه تکرار ایتدیکمز ، صیق صیق کور دیکمز شیلر له هنوز مطاع اولدیغمه شیلری دها ای خاطر لیورز. اسکی خاطره مله ، برکره کورولمش شینلر ایسه بالعکس کوچ خاطر لانیبورز، کوچ اونو تیلیور. بناءً علیه عملی غایبی حائز روحانی بر حافظه فرضیه سی بوا اعمه لر قارشیستنده آکلاشیلماز برممه، اکی قالیر. فقط بو فرضیه نک عکس نه او لارق تخترا ک تداعیلر سایه سنده اولدیغنه و بو تداعیلر اک [روح ایله بدنک موآزانی قبول ایدن پسیقو فیزیولوژی علماسی کی] جوهر دماغیده آچیلمش ایزلر سایه سنده حصوله کلیدیکنی قبول ایدرسه ک تکرار ایدیلن شیلر له یک انطباعلر ک ندن قولایلله خاطر لاند قلری ایضاح ایده بیلیرز. دماغ کی الاستیق بر ماده او زرنده تکرار لر طبیعتیله دها درین ایزلر آچاچق و بو ایزلر یک او لد قلری نسبته سیلینمه مش بولنه جقلدر . بناءً علیه بو فرضیه کوره حافظه قانونلری تداعی افکار قانونلریدر . بو قانونلر ک وارد او لامسی آنچه جسمانیتدن آزاده بر روح صرف قلامزنه ممکن و متصور او لا بیلیر.

الحاصل حافظه، موجودینى تداعيلرک و تيره [۱] سنه مديون او لوپ يو و تيره نك ده نتيجه تحليلده سعى دماغى يه مديون اولهسى چوق محتملدر. حافظه نك خصوصيتلرىنى دها صحیح برصورتى تحليل اي درسەك بىردى پوي آكديران بالقوه موجودىتى يانسىدە حالت اطلاعلىنى اتام ايدين و بالفعل چالىشان برموجودىتى دها واردە . تعبيير ديكىرلە حافظه يالكىز حالدە تختظر ايديلن شىلىرى دكل بلتكه بونلرڭ خارجىنده دها پك چوق خاطرەلرى احتوا ايدر . حافظه نك اك زنگىن او لان قىسى حالدە چالىشان حافظه او لمابوب انتظارده بولنان مكىن حافظه در كە يو كا « كلى حافظه » دېرسەك ديكىرينه « جزئى حافظه » دىيە بىلىز . بو ايلى حافظه نك فعالىتلرى تداعى قانونلىيە ايضاح ايديلىر . تربىيە كورمىش بىر حافظه ، تداعى منظومەسى حالتى تاسيق ايدىلش او لان حافظه در . تداعيلرک مقاوم و چوق او لان حافظىيە مكمل بىر حافظه دىيە بىلىز . تداعيلرک مقاومت و كىزىتىنە نە ديمىك ايستە ديكىمى صىره سىلە عرض ايديم :

اولا تداعيلرک مقاومتىنە باشلايم . تداعيلرک مقاومتى و لاردى حافظه نك كېفيتى تابىدر، دىيە بىلىز . فى الحقيقة كچىش تىجرەلر مزكايىزلىنى و بونلار آراسىنە كى تداعيلرک شرائط عضويەسى دماوغىدە قبول ايمك جبورىتىنە او لىدىغىزە كورە « انطباعاتى آلمقىدە باللوى قادار يوموشاق و حفظ ايمكىدە مىرسى قادار سرت » بعضى دماغار فرض ايده بىلىز . بو چىشىد دماغاردە اك خفيف انطباعلار ، هر درلو اسىلر ، تارىخلار، فىياتلار، منقبىلر قولايچە حق ايز براقيز ؟ و سىلينيمىيە جك كېيى حفظ قالىز . ايشتە آياقلى كېيىخانە ديدىكىز كىمسەلر ده موجود او لان بونو عحافظه در .

[۱] « Processus » مقابل او لوپ حياتى ويا روسى بىر عملەنە سىرتامىدر .

بو حافظه اکثریا مکتسپاتی منطق بر سیستمه ربط ایده مهین و قفالری، هر درلو فلسفی تمایللردن بی نصیب بولونان کیمسه لردہ کورولور . بونلر آراسنده حکایلره چکمش واخیراً روحیات اثرلرینه آلینه ش حافظه اعجوبیری پک چو قدر . واقعاً قوتی حافظه اکثریتله بسیط ذهنلریدم کورولور سده بونک استثنالری یوق دکلدر . مثلاً نیجه فیلسوفلریک قوتی حافظه لیلمیاندەدر . بالکز او نو عاملی کدبویوک ذکارده چشید چشیددر . فلسفه یه مستعد بر دماغه بردە متین بر حافظه انضمام ایتمد بکه حقیقت نامدار ذکا وجوده کله من . واقعاً فلسفی وسیته ماتیک بر ذکایه مالک اولوب دم . حافظه دن محروم کیمسه لر محتاج اولدقلری معلوماتی کتابلرده آرایوب بولق صورتیله نقصانلرینی تلافی ایدم بیلیر سده حافظه لری قوتی اولان امثاللریله رقبتده دائماً کری قالمغه معروضدرلر .

بونوع حافظه نک بردە تام ضدی وارد رکه بوراده حافظه عادتاً بر قالبوري آکدیر . حافظه لری بودرجه ضعیف او لانلرده بردە منطق و تنسيق افکار قابلیتی بولونمازه وای باشلرینه !.. چونکه بوضعیف دماغلرده خاطرلرک یازیله سیله سیلینمەسى برا ولدینه نظر آآرتق نه قادر چالیشسلر بیهوده در .

مع مافیه حافظه لری قوتیز او لانلرک بسبتون مأیوس اولملری لازم گلز . چونکه یوموشاق جسم لرک فوق العادم بر انطباع صدمه سیله دیکیشمەلری وبالنتیجه بعض ایزلرک آچیلمەسى احتمال دائره سندەدر . بالآخره یک تنبیھر قارشی سندە بو ایزلر اسکی انطباعلری قول ایجه خاطر لاتې بیلیرلر . بناءً عليه ایزلر نه قادر متنوع بر صورتىدە آچیلمىش وايشلەنمىش بولنورسە او قادر نا فەدرلر . ضعیف حافظه لر متنوع تداعى شبکەلری و تکرارلار پاچق صورتیله نقصانلرینی خیلی تعديل ایده بیلیرلر .

برانطباعله تداعی ایدن فکرلر بالآخره بواسطاعی ایسته نیلديکي زمان آولامغه خادم بزر او لطه خدمتى کورورلر . شوحالله خاطره مل منى برچوق تداعيلله دوقويوب مقابل برتسانده ربط ايمک ایستيور سه قوتلندير ملک کوچ برشى دكىلر . ملاهانىكى شىئى حفظ ايمک ایستيور سه بونى برچوق فکرلرله و برچوق صورتلرده تداعی ایتدىريدىكمز تقديرده حافظه نك سرىنى بولش صايىلە بىلىز . عقللده قالمىسى ایسته نن شىلرى ممکن اولان شكل و طرزلرده دوشۇمكى بىلىرسەك حافظه دن شكايىتە محل قالماز . امين او مالى كەعىنى تجربىلىرى كېرىمىش ايكى آدامدن هانكىسى بونلىرى دەھا ھۈرە مەرمەظە و تاڭلە ئىتمە يعنى دەھا متنوع مناسبتلر داڭەسندە تداعی و تنسيق ايمش ايسە حافظه سى دە اونسبىتە قوتلندير مشدەر .

بورادن تربىيە ايجون غايت مهم بىنتىجه چىقاپىلەر : **ماۋەظە ئەغمىرىمە** ، تعبير دېلىدە حافظة عضويىتى تىسبىلى ئىملەتىمكىن دكىلر . تىسبىلى مەمکن او بىرە حافظة آبىجى تداعى ئاپارەتلىرى او بىرە حافظىر . خارجىدىن آدىيغىز انطباعلر تداعى افكار واسطەسىلە اىچە ئورولور سە حفظ قولايلاشىشىدەر . بولىلە يايلىما يوب دە ارتباطىزىز ، ھونكىسىز بىر حاللە براقيلىرى سە حافظة عضويەنك ضۇنى نسبىتىدە او نوتىغە حکوم او لورلۇ . بىر دە هر انطباعلە تداعى ایتدىرييە جىك فکرلرلە بىمه حال متجانس او مالىيدەر . مثلا تارىخ واقعەلىرى كىميا واقعەلىيە تداعى ایتدىرييەلىرى سە متسانىد بىشكە حصولە كېتىرە مىزلى . يالكىز تىكرار ايمک ويا متىدا يائىز بىرە مىكلە حافظە يە هيچ بىر قوت قازاندىرييە ماڭ . منحصراً بىخانىكى فعالىتلىرە حافظەنك تەنەيە ايدىلە جىكتە ذاھب او لانلىك امكارى چوق بىهودە در .

بزده يالکز تک بر حافظه دکل بر جوچ حافظه‌لر وارددر . فضله او لارق مجتمع کوللاری آکدیران بو حافظه‌لر هر کسده‌ده بر دکادر . مثلا کیمیسنده موسیق ، کیمیسنده رسم ، کیمیسنده کلمه وزن ، کیمیسنده وقایع تاریخیه ، کیمیسنده‌ده ریاضیه حافظه‌لر غالبدر . صرف نفسمزه ، کندیمزه تعلق ایدن خصوصاتده همان هیمزک حافظه‌سی قوتلیدر . بوعلاقه‌شیخصیه خارجنده هر کسک حافظه‌سی باشقدار . بالفرض اسپور مرافقیسی بر چوچ در سلرینه فارشی حافظه‌سز او لا بیلدیکی حالده سپور شئوناتی حقنده مکمل بر حافظه کو ستره بیلیر . چونکه حافظه علاقه‌یه تابعدر . کذا بر تاجر امتعه فیشا تلرینی ، بروپولیتیق‌جی سیاسی نظرلری و مخالفلرینک احوال و حرکاتی بوتون تفرعاتیاه او نو تمازده دیگر بر چوچ شیلرده پاک ضعیف بر حافظه کو ستره بیلیر . بوراده شاشیله جق هیچ برشی یوقدر . چونکه حافظه‌یه حاکم اولان علاقه‌لردر .

عضوی حافظه‌لری اور ته درجه‌ده اولدیفی حالده شایان حیرت بر حافظه کو سترنلر آز دکادر . مثلا (داروهن) ایله (سپه‌نسه) بو قبیله‌ندرلر . يالکز دقت ایتلی که بو ایکی ذات بویوک نظریه‌جیلردر . دها کنجیه یاشده تکامل کبی بر نظریه‌نک حدسه و اصل اولمش اولان (داروهن) ایله بو نظریه‌نک جمعیتلرده قابل تطیق او لاجفی کشف ایمش اولان (سپه‌نسه) بوتون مطالعه و تدقیقلرینی نظریه‌لرینه خادم او لایله جلک حادثه‌لره توجیه و متاباقیسنه اهال ایتشلردر . نظریه‌جی قفالرده فکر اساسی آری بکنه بکزه . آری بک ناصیل بوتون آریلرینی اطرافنده طوپلایوب بر هونک وجوده کتیریورسه بوقفالرده اویله یاپیور . نظریه‌لری ایچون زائد و لزومنز اولان شیلری بر طرفه برافان بو قفالرده حفظ هم متجانس ، همده متمن کزدر . بونک ایچوندرکه

نظریه‌لرینه تماس ایدن جهتله چوچ بیلن بو آداملر دیکر خصوصلرده
جهاتلاریله مشهوردرلر .

اکتسابی حافظه‌ی تأمین ایده‌جك حامملردن برى ده فکرلرک
عقلی و يا علمی بر ترتیب آلتنه آلمه‌سیدر . حافظه‌لرندن شکایت ایدنلر
هر شیدن اول علمی برصورتله چالیشوب چالیشماد قدر نی تحقیق ایمه‌لیدرلر .
علمی بر تصنیفه ایصال ، علیت و منطق تعین و ایضاح ، عمومی فکر و نتیجه‌لری
استحصلان ایدیله مش واقعه‌لری خاطرده طویق آنچه پك قوتلی برو حافظة
عضویه‌نک کاری او لا بیلیر . حال بو کعلملک تصنیف و ترتیبلری سایه‌سنده
ضعیف برو حافظة عضویه‌بیله پك چوچ ایش کوره‌بیلیر . الحاصل حافظه‌نک
سامعیه نصرت ایتدیه ملک المؤثر واسطه ، علمی بر فعالیت ذهنیه در .
حافظه‌نک بر سوره زواندن قور تو لارق عینیت ، متجانسیت و مشابهت
اساسات منطقیه‌سی داڑه‌سنده تداعیلر پاپه‌بیلمه‌سی علمی چالیشمغه
متوقفدر . مثلا علوم طبیعیه‌دن هرهانکی بر قانونی بیلن بر آدام بر
سوره مثاللرله ذهنی دولدور مغه لزوم کورم . چونکه قانون بیلندکدن
صوکرا ایسته‌نديکی قادر مثال بولونه‌بیلیر . بالفرض فیزیکده کی «انکسار
ضیا قانونی » ، علوم اولنجه مقعر و محدب بر عدسه ويا بر منشوردن
پکن شیلرک خیاللری پك قولای ترسیم اولنے‌بیلیر . حال بو که قانون
بیلندکجه مذکور خیاللری آیری عینیله از برله مک لازمدر .
فلسفه‌دهه بولیدر . بوراده هرشیئک عقلی بر ایضاخی اولدینی
کبی هر ایضاخ ده یکدیکرینه علتله نتیجه‌لر کبی مربوطدرلر . مفکرمه
بو ترتیبله تشکل ایتدکدن صوکرا آرتق بو چوچ شیلری از برله مک
جاجت قالمادن پك زنکین استدلال و استنتاجلرده بولونیله بیلیر . بو

سبىدن حافظه‌لرنى ضعيف كورنلر معلوماتلىرى فلسفى برسىستم آلتىنە
آلمۇھ باقىھىلەرلر .

آتاردىن قالمه قىما معلوم ، قىما مجھول بر چوق صىنى حفظ
اصوللارى اولدىيغى ھې بىليرسکىز . مثلا اعداد ، تارىخ تولد ووفاتلرك
قولايچە أزىزلىنى تامىن ايدەجىك شىفرەلى الفبالار و بونلر ميانىندە
برده ابجىد حسابى وارددر . بوحسابىه منظوم تارىخلىر دوشورمك
صىنى حفظ اصوللارنىن بىداھىسىد . بى طاقىم قورو و معناسىز رقلىرى
أزىزلىھەمنك كوجىلىكىنە تقدىر ايدىن آتالار ، مثلا غالب دەمنك وفاتىنە
« كىچىدى غالب دە جاندى ياهو ! » تارىخنى دوشورمكە قولايچە حفظك
 يولىنى بولىشىردر . ابجىد حسابى بىركە أزىزلىنى كەن سوڭرا بويىلە لطيف
مىصر اعلارى خاطرده طوقىق هىحالىدە جانسىز عددلىرى حفظ ايمىكىدىن
چوق دها قولايىدر . يالكىز بواصول ئىرىفيت اولدىيغى نسبىتىدە زىنكىن
و قوللائىشلى دىكىدر . بالعکس بر چوق يېلىرده عاجز و كولونجىدر .
مثلا بىرمورخىك تارىخى واقعەلرك تىسلسىلى يالكىز بى اصوللارنى حفظ و تخترى
مەمكىن دىكىدر . اوكا دها علمى و اساسلى بى اصول لازىمدر . مورخىك
ذەنتىدە اراضى حدودلارى قادار قطۇي و بارز بر چوق اساسلى تارىخلىر
موجوددر . عىنى زمانىدە و قايىمك منطقى ارتىباط وتىسلسىلىرىنەدە واقىدر .
بناء عىلە تفتراتە عائىد هەنارىكى بى واقعەنك تارىخىنى قىصە جىق بى تامىللە
ايىتىدىكى زمان تعىين ايدەبىلير . چونكى بى واقعە يە تقدم ايدىن و اوندىن
سوڭرا كلن بويوك واقعەلرك تارىخلىرى و بونلر آراسىندە كېن حادثاتك
انسجامى بىلير . الحاصل صىنى حفظ اصوللارى « پرا كىندە و خصوصى »
و اۋەلر ايجون عملى اولا بىلير سەددە بالفرض بوتۇن بر تارىخى ادارە يە
كافى كەجىك بى قابليت احراز ايدە مىزلىر .

هندیزره یوت دورولن جویزله کبی حافظه به برچوق متزلر دولدوره رق
چالیشمەنك نه قادر آجینه حق بر اصول اولدیغنى سویله مک حاجت
یوقدر . بو طرزده اوکرهنیلن شیلار معدده او طوران لقمه‌لر کیدر.
چونکه حافظه طرفدن هضم و تمیللری ممکن دکلدر . حال بوکه بونك
عکسنه اولا رق عینی موضوع مختلف متزلرده و مختلف صورتلاره
عرض و تنویر ایدیلر و تکرار تکرار اوکرهنیلوب حکایه و تخته
ایتدیریلر و عینی زمانده دیکر و اعمه‌لر له مناسبدار قیلیرسە بنیه‌ذهنیه یه بوتون
محکملکیله يرلشیر . بونك ایچون طلبده متادی دقت اعتیادلرینى تېیايمك
بهمه حال لازمدر . کورکورینه از بله مک اصولی صوکی کان خیرلى برشى
اوسله‌یدی هیچ قصور سز و چوق کوزل بر واسطه سى اولور ؟ و حقى
اڭ تصرفلی بر ایش صایلە بیلیردى . حال بوکه معلوماتلارینى بو طرزده
آلمش کیمسەلرک ثمره مساعیلاری دامما بوش اولىشدەر . اینايانلر باشلۇندن
پېنلەر صورسونلر .

آرتق نتیجه یه کلیورم : غربى و اساسى حافظه‌نىڭ ادماند يعنى
کورکورینه از بله مکه دېكتە مەنلى ئىن ایسە افظار عاصە یورە با کېلپۈرم .
ف الواقع حافظه، مارسە وتکرارلارله يالكىز بىز مىنده او لق او زرە تقویه
اولنە بیلیر . فقط زمین دیكىشىجە بو حافظەدن آرتق هیچ بر استفادە
اولماز . چونکە مختلف زمیندە کى واقعەلر بىر بىرلە متقابلاً تداعى و
ترابط ایتدیرىلەمشدر . هر فرددە ثابت و غير متحول اولان عضوى
حافظە یه قابلیت اصلیه سندن فصلە بىشى درج ایتدیرمك قابل دکلدر .
زىرا عضوى حافظە شعور سز تکرارلارله و دوغى و دن دوغى و يە تعدىل
و يە تقویه اولونە ما زا . بلکە سزدە ايشىتمىشكىزدەر . حالا بىچوقلىرى

وارکه : « بکا چوق یازیق اولدی . کنجلکمده حافظه‌ی ادمان اینه‌کی خوجالرم اهال ایتدیلر . بونجه سنه‌لک مکتب حیاتمده بر شیلر آزبرله‌تیلسه‌یدی بوکون اوئلری اونو تایه‌جقدم . » ده‌لر . فقط بو زواللیلر بوشنه مضطرب اولیورلر . بالفرض بر چوق منظومه‌لر آزبرله‌مک يالکز دیکر منظومه‌لرک حفظ و تمثیلریخی قولایلاشدیرر . تاریخندده بولیله ، کیمیاده‌ده بولیله ، جغرا فیاده‌ده بولیله‌در . میخانیکی حفظ اصولی يالکز آزبرله‌ن شی جنسدن اولانلرک آزبرله‌نمه‌لرینی قولایلاشدیرر ، فضله هیچ‌برشی تأمین ایمز .

مادام که سوز آزبرجیلکه کلدی بوباده عمومی و عملی بر اخطارده بولونمه‌نک تام صیره‌سیدر . اسکی کله آزبرجیلکنک عقاوت و افراطری پانده بوکونکی مکتبه‌لرک ایلک تربیه مرحله‌سنده تعقیب ایدیلن اشیا درسلرینک عظیم محسناًتی کوره‌ن تربیه فیلسوفری آزبرجیلکه قارشی بلا اختیارشدتلی بر عکس العمل کوستردیلر ؛ و آزبری عادتاً آثاروز ایتدیلر . بکا قالیرسه بوده دوغرو برشی دکلدر . آئی دوشونورسک تفکرک اک مناسب واک فائده‌لی واسطه نقلیه‌لرینک کله‌لر اولدیغی تسلیم ایده‌رز . ینه تسلیم ایده‌رز که مجرد تلقیل تفکرک اک اولویریشی و تصریفی آتلریدر . عینی زمانده بوتون مجرد مفهومه‌لر کله‌لرده ثبت و تحسیس ایتدیر یاشلردر . حتی بر آنکه یاپیلسه یاش ایلله‌دیکه بصری خیاللر استعمالنک کیتیدیکه آز الدینی و بوكا مقابله‌لر استه‌مالنک چوغالدینی کورو له جکدر . نته کیم انکلیز عالم‌لرندن (غالتون) بو تجربه‌ی کوچوک بر مقیاسه « جمیت قرالیه » اعضالری اوزرنده یاپیشدیر .

آرتق آچیق سویله‌مehنک صیره‌سیدر : آزبری تماماً اهال ایمک اصلاً جائز دکلدر . سالم هر تربیه بهمه حال چرخلری آراسنده حفظ

کلامی یهده یرویرمکه مجبوردر . کوزل بر حکایه ، بر مثل ، بر بیت و پا
بر دستور سویلنمی واجب اولان یزلرده بونلری عیناً خاطر لایامامق
نه قادر آجی بر محرومیت ایسه بونک عکسی او قادر مقبولدر . حد
اولسون که هان بوتون شبعت علمده مهم اولان نتایج علمیه ی و چیز
وشایان دقت دستورلر شکلنده خلاصه ایتمک مادت اولشدر . بونلری
حفظ ایدن بر دماغ هیچ شبهه سز بر فائقیت قازانشدر . بو خصوصک
تامینی معلم‌لرده کنديبلرینه ایش ایدیبلرلرسه وظیفه لرندن بونی یا پیش
اولاً جقلدر .

حد ذاتنده هرشی کی از بوجیلکده ای و کوتو طرزلری وارد .
بو باشه جو جوقلری اک ای یولار اتخابنده مهارت صاحبی یا پان بر معلم
طلبه سنک علاقه‌سنی آرتدیرمش و مساعی‌سنی تخفیف ایتمشدر . یالکز
تکرار ایده‌یم که از برله مکده اک سالم یول تکرار قوتیله حافظه‌یه زورله
طیقمق دکل ، بلکه تحلیل و ملاحظه طریقیه حفظی تامین ایتمکدر .
نتیجه‌یه کلک ایچون تحریجی روحیاتک حافظه و ادبیستنده معلوم‌اتزمه
علاوه ایدیکی شیلر حقنده‌ده بر قاج سوز سویله‌مک ایجاد ایدیسور .
جو شغون بر طاقم چو جوق روحیاتخیلری لا بورا تو او آتلریله چو جقلرک
اک بسیط ملک‌لرینی صحیح بر صورت‌ده مسامحه ایتمک غیرتنده درلر .
عضوی حافظه‌ده بونلردن بری اولدینی ایچون بالطبع بو باشه قولایجه
تقدیرلرده بولونیلمشدر . مثلاً بونک ایچون جو جوقلره بر ، ایکی ، اوچ
ثانیه فاصله‌لرله بر صیره حرفلر ، ھجالر ، رسملر کوستیلیسور ؟ و پا عینی
صورتله بر صیره ھله‌لر دیکله‌تیلیسور . صوکرا بونلر در حال و پا بر قاج ثانیه
صوکرا تکرار ایدیریله رک او نوتولش اولانلر نوط ایدیلیسور . نتیجه‌ده
اک چوق او نوتانلر اک ضعیف ، اک آز او نوتانلرده اک قوتی حافظه

عضویه لیلر صره سنه قید ایدیلیور. حتی بور و حیات خیله باقیلیر سه صنفلری
بیله بو حافظه لرک درجه لرینه کوره شعبه لره بولمک و هر شعبه ده مساوی
حافظه لیلری بولوندیرمک لازم در.

بو علمی غیرتلری تحسین ایله قارشیلامقله برابر دقت بحثته
سویله دکلارمی بوراده ده تکرار ایتمکی زائد بولیورم. روحک اک بسیط
ملکه لرینک منفرداً اوچولمه سیله چوق مضل اولان انسانک معلوم
اولا جغی صانع بويوك بر صافیتدر. بالخاصه لا بور اتوار لرده پایپلان بو
تجربه لر او درجه غیر طبیعی وجبری شراؤط ایچنده او لیور که اوچولدیکی
و قیمتی تقدیر ایدل دیکی ظن اولنان ملکاتک حیات حقیقیه ده کی سربست
وطبیعی فعالیتلری بو تخمینلری هروقت تکذیب ایده بیله جک بر حالده در.
واریلان نتیجه لرده او سه او سه پاک جزئی بر حقیقت موجود او لایلیر.
علاقه سز چالیشان بر ملکه ایله علاقه لی چالیشان بر ملکه آراسنده نه
قادار بويوك بر فرق وارسه لا بور اتوار تجربه لرینک مطلع او لدیفی ملکه لره
طبیعی و سربست بر حالده چالیشان ملکلر آراسنده عینی فرق وارد در.
بناءً علیه لا بور اتوار تجربه لرینک اک ضعیف او لارق کوستردیکی عضوی
بر حافظه حقیقی حیاننده علاقه سایه سنده چوق قوتی بر حافظه او لایلیر.
حسن و هیجان، احتراص و محبت قو تلرندن تجربید ایدلش بر حافظه نک
مساحه سنده نه درجه سخت او لایله جکنی آرتق سز تقدیر ایدیکنر.
علاقه و احتراصلرک سی بشرک نتیجه لرینی تعیینده نه فائق رولار
اوینادیغی هروقت و هریرده کوروپورز، بر فردک حقیقی اقتداری
هیچ بر لابور اتوار تجربه سی میدانه چیقاره ماز. چونکه حیات زنبورکی
واونک تهیجی و اخلاقی قدرتی، عنم و ثباتی اویله صمنی تجربه لره
آ کلاشیله ماز. بر انسانک بوتون نتایج مساعیسی آنچق او زون بر زمانده

بلى او لا يلى . (هو بير) کي آرى وقارىنجه لرک حياتى آ كلامق خصوصىدە شدتلى براحت اص طاشىيان بر آدام بونلرک حياتى برباشقە سنك كوزلرى واسطه سيله تدقىق ايتدىكى حالدە بو آدامدىن دهاچوق موفقيت كوسترمىشدر . باقىكىز برتخجرىه دها : (رومانس) ، سرعتلە اوقۇمۇق و آ كلامق شرطىلە عىنى بىر عبارەتى بىرچوق كىمسەلرە او قۇندىقدن صوڭرا خاطىلرندە قالانى يازمەلرېنى تكلىف ايدىيور . نتىجەدە بويازىلار كوسترىيور كە سرعتلە آ كلامق خصوصىدە فردرل آراسىندە بويولك فرقلەن واردەر : بعضىلەر ئىبارەتكە معناسى اوچ درت مثل فضله بىزماندە قاوارايە بىلەرلەر . يالكىز چابوق او قويوب چابوق قاورامقىدە ماھىر اولا زانلرک يو كىشك بىر قدرت ذهنىيە مالك او لمادقلارى كورولىور . عىنى تخجرىيە بىرچوق علم وادىيلەر يابان (رومانس) ، بونلرک اكتزىتە آغىز او قودقلارى كورويور . ديمك كە حقيقى و جدى چالىشانلار عمومىتىلە آغىز او قويور و آغىز آ كلىيورلار .

بو واتعەلرده كوسترىيور كە درايىتلى و نافذ نظر بىر معلمك طلبهتك قابليت فكىريسى حقنده كى رأىي ، حيات حقيقىه شرائطى خارجىندە يايپىلەش لا بوراتور تجربەلرندەن چوق دها قىمتلىيدر . ترىيەيى تمامًا تجربىي روحيات استناد ايتدىرلمك ايستەينلر بىزه بوقىيل جانسىز وغير طبىي تجربەلى علمى بىر پەdagوژىينك اساسلىرى كى قبول ايتدىرلمك ايستەيورلار . حال بوكە بىر طلبهي آ كلامەنك ائسالم طریق درايىتلى بىر معلمك طبىي شرائطىدە كى روحى مشاهىدە ايمەسىدەر . چوجۇقلارك مزاچ، طرز حركەت، فعالىت و بىطاشت ذهنىيەلرېنى ، طرز مسـاعىلەرنى اىچە ترصىد ايتمك لا بوراتوار تجربەلرینك نتىجەلرندە بىك قات دها خىرىلەر . معلمەرم ترتىب ايدن وظيفە بىرىپە دەكل بىرىپە دەر .

علمی تجربه‌لرک مفید اولا بیلیم‌سی بو تجربه‌لرک عقل سلیم صاحبی،^۱ ناقدنظر، انسان آ کلامقده ماهر و روح بشره فارشی ایچی قاینايان^۲ مر بیلرک آلتیز دوغرودن دوغرویه واقع اولا جق تجربه‌لریله^۳ بر لشمه سنه وابسته در.

الحاصل نتیجه شوکه ملکه‌لرندن هر هانکی برینک ضعفی کورنلر^۴ اصلاً مأیوس اولما مامیدلرلر. چونکه حیاتده مهم اولان روحک فعالیت^۵ عمومیه‌سیدر. هر هانکی بر ملکه‌نک کفا یتسزلکی دیکر ملکلر، مثلاً عزم و ثبات، عشق و محبت، علاقه و احتراس کبی قدر تاره پاک اعلا تلافی اولنه بیلیر. بصری خیاللاره مالک اولما سه‌کزده صنعتکار^۶ اولا بیلر سکز. باصره‌گز اولما سه‌ده قارء اولا بیلر سکز. عضوی^۷ حافظه‌کز ضعیف اولسده عالم اولا بیلر سکز. الیر که ایسته دیک کز^۸ شیلره فارشی شدتی بر علاقه‌و دوامی بر شباتکز اولسون. بونلرم موجود اولقدن صوکرا موقیت ایرکیچ محقق‌قدر. زنکین اولق ایسته‌یک‌کز، اولور سکز. علم اولق ایسته‌یک‌کز، اولور سکز. ائی بر آدام اولق ایسته‌یک‌کز، ینه اولور سکز. یالکز دائماتک بر ایسته‌ککز اولسون و بونک ضدی اولان هیچ برشیده کوزو کز بولونما‌سین.

علمی تسمیه ایدیلن روحياتک اک مهم کشفلرندن بری (غالتون) و ساڑر عالمرک مخیله انزو ذجلرنده کوست‌دکلری فردی تنوع‌در در. بصری خیاللارک انساندن انسانه نه قدار تنوع ایتدکلرینی هپ بیلیور ز. بو خیاللار کیمی‌سنده غایت واضح، جانلی، زنکین و مکملدر. کیمی‌سنده ده بونک عکسیدر. ویا درجه درجه متفاوتدر. حرکی خیاللاره سمعی خیاللار دده عینی حال واقع‌در. محتمل که دیکر بتوون خیاللارده بولیه اولسون. صوک زمانلرده احساسات‌زدن هر برینک دماغده آیری مرکزلری

اولدینی کشف او لنه باشلا دیغه کوره بو تنوعلرک جسمانی
عضویت تنوعلرینه تابع اولمه لری احتمال داخلنده در . زمانزده همان
هر کسجه معلوم اولان بو کشفلرک ایلک نظرده مر بیلره پک مهم عملی
فائدہ لری اولا جنی ظن او لنه بیلیر . حتی بونلره بو وادیده یا پیلا جن
آنکه ترک ویره جکی نتیجه لره کوره حرکتده بولونمه لری بیله توصیه
اولوندی . بونک ایچون مثلا یازیلش بر کله ایسته سی چو جو قلره بر کوزله
او قوتیله حق ، بردہ قولاقاه ایشیدیر یا له جک . کوزله دها چوق آزبرله یسندر
حافظه بصری بده قوتلی صایله جقلر . قولاقاه دها چوق موفق اولانلر
حافظه سمعیه یه مالک عد ایدیله جکلر . واقعا قالابالیق ستر بر صنفده اینی
بر معلم بو طرز حرکته محسوس نتیجه لر آلدہ ایده بیلیر . فقط صنفلرک
چوغنده بو تحقیقلرک ویردیکی نتیجه لره کوره اصول تعلیمی دکیشدیر مک
قابل دکدر . قالابالیق در سخانه لرده حافظه لرک تنوعلرینی بالتجربه
تفریق ایمکدن آلینه بیله جک یکانه عمومی درس چو جقلرک یا لکز حافظه
بصریه لرینه مراجعت ایمه مک ، عینی زمانده حافظه سمعیه و حرکیه لرینه ده
ایشه تمکدن عبارتدر . مثلا معلم یا لکز سویله مکله قالمایوب یازدیرمک ، یازدیرمک ،
چیز مک و چیز دیرمک ، یا پعک و یا پدیرمک ، رسلمر ، پلانلر ، خریطه لر ،
رنکلی تباشیرلر قولانمک صورتیله چو جقلرک هر نوع حافظه لرینه
وعینی زمانده متنوع حافظه لره خطاب ایمکی تامین ایده بیلیرلر . بوتون
تربیه صنعتی اداره ایدن بواسوک استئمالي یا لکز حفظ و تخطری دکل
تداعیلری ده زنکینلشیدیر مک اعتباریله در سلرک آ کلاشیلمه سنی ده
قو لا یلا شدیر .

ذهنک غیر مشعور مكتسباتی حقنده ده بر قاج سوز ایستر . یا لکز

بوخصوصده بندن دستور ماهیتنده برشی بکله مهیکز . یا په بیله جکم شی
شویله جه بر تماضدن صوکرا حافظه یه نهایت ویرمکدر .

بوندن اون ایکی سنه اول آمان روحیات خیلرندن مدرس
(^{هُبیینگهاوز}) [۱] حافظه قانونلرینی آرامق اوزره معنادن محروم
بر طاقم هجالری از برله مک تجربه سنده بولوندی . نسیانلر مزی اوچلمک
ایچون تصور ایدیلن بواسوی تیجه ده ذهنیزک پک مهم بر قانونی میدانه
چیقاردی . بو ذات مذکور هجالری صوکی از برله یوب تکرار ایدنجه یه
قادار او قویوردی . تمامًا از برله دیکنه امین اولدقدن صوکرا بش دقيقه
بکلیور ؟ با قیور که شیمدی عینی هجالری خطاسز تکرار ایمک ممکن
او لیور ؟ ینه اسکی حالنه کلک ایچون هجالری تکرار تکرار او قویور
وبوتکرار لری قید ایدیبور . عینی تجربه یی یاریم ساعتلق ، بر کونلک ،
بر هفتالق ، بر آیلق فاصله لردہ باپیور . تیجه ده صوکی از بری اعاده ایمک
ایچون یا پدینی بو تکرار لرک عددلرینی فاصله لردہ واقع اولان نسیانی
اوچلمک بر مقیاس تلق ایدیبور . ایشته بو تجربه لر حافظه نک چوق شایان
دقت بر حقیقتنی میدانه چیقاردی . آ کلاشیدی که نسیانک سیری ایلک
زمانلرده صوک زمانلرده کنند دها سریع او لیور . مثلا ایلک یاریم ساعتلق
فاصله ده هجالرک یاریسنک ، سکن ساعت صوکرا اوچده ایکیسنک ،
بر آی صوکرا بشده در دینک اون تویلش اولدینی ثابت اولدی . آمان
روحیات خیسی بو تجربه لرینی دها فضلہ تمدید ایتمه دیسه ده بو تمدیدی عقلاء
تصور ایده جک اولور سه ق فاصله نه قدار جوق او زاسه نسیان اصلا
صفره منجر اولایه جقدر . بناءً علیه وقتیه از برله نز برشیئک حال حاضر ده

[۱] «ملخص روحیات» نامنده کی آتری طرفدن ترجمه ایدلحدار ، هژوز
طاش باصمی حالتده ده .

عیناً تکرار ایدیله مه مسی او قادر حاضر اهمیت دکلدر. بردفعه از برله دیکمز
برشیئی او نویق او شیئیک حافظه دن عاماً چیقدیغی افاده ایمز. مذکور
قانونه کوره بوشیئی تکرار از برله مک ایچون صرف ایده جکمز زمان
هر حالده ایلک از برلر کن محتاج اولدیغمز زمان قادر چوق اولایه جقدر.
بو تجربه لر اثبات ایدیبور که بوکون واضحان تخترا راید مديکمز شیلر
خاطر لانمایشلرینه رغماً بنیه ذهنیه منزده هر هانکی برسور تهایز برآشلر دره.
یک معلومات اکتسابی تسیلده وبغض مقدماتدن استخراج ایتدیکمز
نتیجه لرده بوایزلر ک چوق پار دیملری اوله سی محتملدر. بوایزلر نوہ
شعورده باز و محسوس اولماسه لرده بوتون محیط شعوره مؤثر درلر.
غیر مشعور حافظه نک اشبو تائیز لرندن معلمدر کندیلرینه مفید
اولاچق نتیجه لری چیقار مالیدرلر. چو جقلر ک مکتبات و ترقیاتی
از برده کوستردکلری ترقیلره کوره او لجمک او ته دنبیری مکتبه دم
عادتدر. بو اعتماده درکه چو جقلر ک دها چوق خاطر لایه بیلوب تکرار
ایده بیلدکاری معلوماتلرینه اهمیت ویریبور. « افندم ، صور دیفسکز
شیئک جوابی بیلیورم أما ای سویلیه میه جکم » دین بر جو جنی
بیلمه دیکنی قایاتمیق ایچون شم التدارک مدافعه ده بولنان بر قباحتلی ظن
ایده رز. فقط بوندن دها بوزیوک برخطا اولاماز. حیاتده کی مکتبات
و تجربه لر منزدن افاده و تکرار ایده بیلدکلر من ایده مدکلر منه نسبته
نه قادر آزدر. بونکله برابر بونلر ک سنجیه من - یعنی حساسیت ه
تفکر و اراده من - او زرینه مؤثر اولدیقلرنده هیچ شبهه یوقدر.
واتعا ایسته دیکمزی لحظه سنده تختره آماده بر حافظه یه مالکیت
پک مسعود بر نعمت اولور دی. لکن نه چاره که انسانلر ک چوغنده
بویله بر حافظه یوقدر. اکثریز ک حافظه سی هان تختره ایده بیلیمک

استعدادنده او لما یوب دها چوق تختیری نه صورتله تأمین ایده بیله جکنی بیلمک صورتنده در . حتی مسلک و اختصاص آداملرینک ده حافظه لری بولیله در . تصادف ایتدکلری خسته لر و یا دعوا لر حقنده در حال جواب ویره بیله جک دوقتور و آووقاتلر پک نادر در . یالکز بونلر ک بش دیقه و یا یاریم ساعته بولا بیله جکلری معلوماتی مسلکدن او لما یانلر کونلر جه آراسه لر بولاماز لر . چونکه نه استشاره ایده جکلری کتابلری ، نه ده تعیرات فنیه نک معناری خی بیلیر لر . ایشته آراده کی فرق .

بناءً علیه امتحانلرده ایی جواب ویره مدیکی ایچون استحامکار بروضیت آلان چو جقلری محبت و مسامحه ایله قارشیلامق دها دوغرودر . امین اولکز که بونوع چو جقلر کندیلری بکلهین حیاتک او زون امتحان یوللر نده پایپاگان کبی جواب ویره نلر دن چوق دها موفق بولونه جقلر در . چونکه احتراسلری دها درین ، غایبلری دها یوکسک ، یارا تیجی قدر تری دها فعال ، مساعیلرینک محصله سی دها مهمدر .

بو مصاحبده هیچ او نوتامه کزی رجا ایده جکم نقطه شودر :
غطر اینک صنعتی ، روشن عملک صنعتی . بوکا دوقتور (پیق) ک شو سوزی خی ده علاوه ایده میم : « یکی بر شیئی حفظ ایتمک و یا ایتدیرمکه صرف ایده جکمز امک ، بو شیئی ذهن مزد کیلو و یا باشقه سنک ذهن کده کیله قایناشیدیرمغه صرف ایدیله جک امکدن داعما دها آز او مالیدر ». دوقتور ک قایناشیدیرمغه دیدیک شی دوشونمکدر . بناءً علیه کرک کندیمزی و کرک باشقه لری خافطلقدن زیاده دوشونمک آلیشیدیرمالی یز . بونی تأمین ایتدیکمز کون حافظه یه اک بیویک خدمتی پاپشن او لورز . ایی دوشونلشن بشی اک ایی از برلنخ دیمکدر .

شیمی اکتساب معلومات و تیره‌سنجی و سیرانتقالی تدقیق ایدم .
انتقال اولادجیه نه تجربه‌لردن استفاده ، نه فکرلر مزی قونتول ایتمک ،
نمده یک و دها مکمل تلقیله مظهر اولق قابلدر .

اووه او مهبي مسامبه

ا کتساب افکار

تجربه‌ملزمک ذهنده‌کی ارتسام و خیال‌لری یا بصری ، یا کلامی ،
نامهیم ، یا واضح ، یا مجرد ویا مشخص اوولور . بونلر بهمه‌حال
و بالضروره تام معناسیله خاطره‌لر یعنی فلان یerde و فلان تایخه‌ده
واقع اولش شیلرک بر خاطره‌سی اولاچق دکلاردر . صور ذهنیه
تعمیر دیکرله خیال‌لر مزک بر قسمی مفهومات صرفه ویا برشیئک جنسه
نوع ویا فصیله‌سی کوسترن بر طاقم تصورات ذهنیه اولابیلر . ایشته
بو چشید صور ذهنیه‌یه مجردات ویا مفهومات تسمیه ایدیسورز . بوایکی
تعمیری دهاییصه اولق اوزره تک بر تعمیر له یعنی «تصور» ویا «فکر» لهده
افاده ایده‌بیلریز . بورادمه عملی قاله‌جمدمن اووزون اوزادیه نظریاته
کیریشیمه جکم . فکر ، تصور ، مجردات ویامفهومات ده ینجه بو تعمیرلرده
«کونش» کبی اسم جنسلر ، «ژول سهزار» کبی اسم خاصله ، «موالید
حیوانیه» کبی اسم مرکلر ، «ملیت» کبی مجردات هپ داخلدر .

با قیلیرسه تربیه‌نک نتیجه‌سی متعدد تجربه‌لر سایه‌سنده ذهنی یا واش
یا واش بر جوق فکر لره تفریش ایتکدر . اوقدیغمسز صرف ایله
منطقک یا پدیغی شی مکتب فکر لری تصنیف و بونلر آراسنده کی مناسبتلرک
قانونلریخی تییندن عبارت‌نفر . ذهنده صیره‌سیله حک ایدلش اولان
بو مناسبتلر دها مجرد ودها یوکسک صنفدن بر طاقم فکر لردر . ذهنیز

منطق مناسبتلر داڑه سنده تشکل ایمه سه یدی قیاس، استدلال، محاکمه کی شیلری یا پامازدق.

شوحالده تربیه یی کنیش معنایله: «فکرو یا مفهوملرک اکتسابیدر» دییه تعریف ایده بیلیرز. بو مفهوملرک اک زنگین اولان، احوال و ایجاباتک هر درلو تحالفلرینه قارشی قویا بیلان بر قفا ای تشکل ایتش بر مفکرەدر. تربیه دن محرومیت بو مفهوملردن هیچ بئینه صاحب اولاماق و دھرك انقلاب و تحولاتی قارشی سنده چا بوجق شاشیرو ب قملقدر.

اکتساب افکاری معین بر یول تعقب ایتمک مجبور ایدن سوق طبیعیلردر. مثلا فلان چاغده فلان شیلرلە علاقه دار اولقى، دیکر بر چاغده باشقە فکر و مفهوملره يو كسلمك ولادى سوق طبیعیلر مزك اداره سنده در. ذهن يىدى، سکن ياشنە قادار اشیانك خواص محسوسەلریله علاقەداردر. سوق طبیعیلر مز ایچىنده ياخیلەق انسیاق اک فعال اولانىدر. بو ياشلرده چىكىچ، تىزە قوللۇنمك، بىك كىدير و بىنۇمىق، ياپوب بوزمۇق ايلە اک جوق علاقەدار اولان جوجق بو حرکەتلریله يالكىز عضله لېنىڭ آهنك حرکاتى ادمان ایش اوئماز؛ بىرده مادى عالم حقنەدەكى بىلکىلىك اساسى اولا جوق بر جوق فکرلر طوپلار. مكتىبلرەدەكى اشيا درسلىلە أىل ايشلری جوجغلەك بو قىيىل مكتىباتنى آرتىدیرە جق واسطەلرک اک اىيلرنىدر. أىل ايشلرنە تختە، چامور و معدنلرلە اوينايىرق چالىشان چو جفلر سوق طبیعیلریله تأمین ايتىكلەرى ايلك طبیعت آشنالغى بو صورتە تکمل ايتىدىرلرلە. كىرڭىمۇنى و كىرڭى عملى حياتىدە هر دىرلۇ ظھورانە كوكس كرمېلە جىڭ بر قابلىتىدە اولمانك نەقادار مەم اولدىغىنى اىضا حاجت يوقدر. بو

قابلیت دها کوچوك ياشلرده مادى اشىا يه قارشى انسىت مبارزه لىرلە
اكتساب اولونور . مثلا جوجقىن بىر چىتلەكده بويومەنك ، بىر
مارانغۇز ويا دميرجى دكانىندا اوينامەنك ، بىكىرە بىنەتك ، قايىق
چىكمەنك ، تەنڭ قوللۇغۇمەنك تربىيەدە افادە ايتدىكى معنا: « كىنجىلەك
پاك مەم بىر قىسىم افكارىنىن اساس تشىكىل ايدە جىك بعض قابلىتلەر اكتساب
ايمكىن » باشقە بىرىشى دىكلەر . بلوغدن صوڭرا آرتق بويله شىيلە
علاقەدار اوچقىن پاك كۈچدر . چۈنکە بونلەر سائق اولان سوق طېيىلەر
سوڭش ، يىكى اعتىادلار اكتسابى كۈچلىشىشىدەر .

شىمىدى يە قادر چوچق روحياتى تدقىقلەرنىن تربىيە اىچون چىقان
اڭ كۆزىل نتىجە شودۇر : « چوچقىدە صىرەسىلە ئاظاھر وانكشاف ايدىن
سوق طېيىلەرنىن وقت و زمانىندا و اطرافييە احاطە ايدىلەن بىر فىكر
تربىيى داڭرىسىندا استفادە ايمك لازىمەر ». نما حالىندا بولۇنان چوچنى
اولا بىلەمك و صوڭرە صىرەسىلە اويانان سوق طېيىلەرنىن فعالىيتنە
تىخىرى زەمىنلىرى حاضرلامق چوچق روحياتىنە مستند بىر تربىيەنىڭ عمومى
بىر دستورىدەر . واقعا تربىيەنىڭ يالكىز كتاب و سوزلە يايپلايىلە جىكىنە
ايانانلار اىچون بويله بىر تربىيەدىن معناسىز بىرىشى يوقۇر . فقط بونلار
وارسین بىلدۈلەرى سوپەتلىرى . سزك وظىفە ئىز كىندى ئىناعتلىكىزلى
يۈنكىزە دوام ايمكىندر .

بلوغىدىن اول بى تىخىرىنىڭ مجرد وجهلىنى ، اشيانىڭ كىزلى مشابەت
و مبایتلىرىنى و بالخاصە عىلىت مناسبتلىرىنى قالۇرامق چوچقلىرى اىچون ممکن
دىكلەر . رياضيات ، مىخانىك ، كىميا و حياتيات كى معلومات عقلىيە
آنچىق بلوغىدىن صوڭرا ويرىلەپلىرى . ايشتە تربىيە فىكرىيەنىڭ اىكىنچى
صفحەسى بومفهوملىك اكتسابىدەر . دها صوڭرا انسانلىرى يىكىدېكىرىنە

ربط ایدن معنوی و مجرد مناسبتره دقت ایده ببلعک استعدادی حاصل اولور که اجتماعیات و فلسفه نک صیراسی بوراده در . نیته کیم پروغرامله اوته دنبی جاری اولان عننه ده بو ترتیب او زرمه در . ملکه لرده کورولن بو تدیجی انکشاف، علمی تربیه نک عمومی اساسلرندن اولدینی ایچون اهیته بناءً تکرار ایدیاشدر .

یاش ایلر یله دیگه تفکر دها چوق کله لره اولور . واقعاً فیزیک و اجتماعیات تقیلری ده ابتدائیلرده یا پیلدیجی کی حواسه ربط او لنه بیلر سده بو کامطلقاً لزوم یوقدر . چونکه بلوغدن صوکره دوغرودن دوغر ویه اشیا ایله تماس ضروری دکلدر . بو چاغده کله لر، مفهوملر واسطه سیله افهام مرام قابلدر . حتی علوم طبیعیه نک تصویری اولایوب ایضاحی اولان یعنی علل و اسبابدن بحث ایدن قسمنده دخی بو صوک واسطه یه مراجعت کافی کله بیلر . کله لر، تعییرلر، اصطلاحلر و بولنلر ک دلالت ایتدیکی مفهوملر صحنه او کرمه نیلدیکی تقدیرده از بر لنه لرنده بر محدود یوقدر . ذاتاً آذربجیلک مردو دیتی اساسنده دکل طرزنده در . بر مکتب زیارتنده بولنان دوستلر مدن برینه معلم افندی چو جقلره جفرافیادن بشی صورمه سنی رجا ایدر . بوزات درس پروغرامی کوزدن کھید کدن صوکرا : « فرض ایدیکن که یوز لر جه متنه درینلکنده بر قویو آجدیکز . شیمی بوقویونک آغاز می یو قسه دیمی دها صیحاقدر؟ » دیمه صوردار . کیمسه جواب ویره مه نجه معلم افندی : « افندم ، بیلیور لر اما سؤال بر آز غریب دوشدی . بنده کزه مساعده ایدیکز » دیمه رک کتابی آلیر و « ارضک مرکزی ناصیلدر؟ » دیر دیغز صنفك همان پاریسی بلبل کسیلیرو هپ بر آغاز دن : « افندم ، مرکز ارض نار مذاب حالتنده در » دیمه با غیر مغه باشلار لر .

چو جو قلری بوله پاپاغان یا پقدنسه جفرافیایی ده اشیا در سلری کې
کو سترمک بیک قات خیرلیدر. مع مافیه عیانی اصولك یاننده شفاهی و کلامی
تدریساتک مهارت و فطانت دا ئرمونده منج ایدیله سی بهمه حال لازم در.
حتی بلوغدن صوکرا کی تدریساتنه بو ایکنجي قسم غالب او مالايدر.
زمانزک صلاحیتدار تربیه جیلری اثرلرینی مجرد کوچوك چو جو قلرک
تربیه سنه انحصار ایتدیرد کلاری ایچون بلوغدن یکرمی یاشنه قدر دوام
ایدن تربیه چاغنی اصلاً موضوع بحث ایتمه مشردر. حال بوکه بونلرده
کندی حالت روحیه لرینه کوره علمی بر اصول تدریسه محتاجدرلر.
نرده قالدی که ذهنی تجسس و مجرد کلمه‌لری آکلامق آرزوسی کوچوک‌لرده
بیله کورولیور. ذاتاً اشیا واسطه سیله یا پیلان عیانی تدریساتدن غایه
چو جقلره بالذات اشیایی طائیتمق صورتیه او لا مشخص حاده‌لرمه
وبالآخره بونلره استناداً دها واسع مجرد فکرلره چیقارتمق دکلیدر؟
مشهور بعض تربیه جیلرک فکرلرینه باقیلیرسه جفرافیا مکتب
حوالیستنده ویا جوارده کی بر پتده باشلا رو بوراده بیتر. فیزیک ده وزنلر
ومقياسات تجربه‌لرینک دائمی و مزعزعج بر تکرارندن عبارتند. حال بوکه
بوراده بسیط بر قاج مثال مخیله‌لره مطلوب استقامق ویرمک و ذهنلرده
دها سریع، دها عمومی و دها مجرد مفهوملر حصوله کتیرمک کافیدر.
مادامک برى بر کون بکا: « قیزی آنا مکتبرندن بینه ویردم
اوقادار آچیق بر ذکاسی وارمش که لحظه‌ده هرشیئی قاورادی . »
دیبوردی . فی الحقیقه چو جقلرک چونغی مریبلرک مساعیلرینی تسهیل
وتدریس خصوصنده کی علاقه‌لرینی تزید ایده جاڭ قابلیتده درلر. سویه
فکریه‌لریه متناسب اولق شرطیله چو جقلر مجرداتی ده سوه بیلیرلر.
بونک ایچون خاییده منظومه و حکایه‌لری چو جو قرو حنک یکانه غدامی

صایوب ده احتیاجات عقلیه لرینی دوشونه مک پاک عادی بر تربیه فکریه دره.
تربیه نک هر خصوصنده اولدینی کبی بوراده ده چوق و آز مسئله سی
موضوع بحث او لا بیلرسده صوک رهبر ینه مرینه که درایتی او لا جقدر.
مجرد کلهار قولانیادینی زمان اک مشکل جهت چو جو قلارک بو ذله نه
معنالر ویردکلرینی بیلمکدر . بونلرک کلهاری یرلی یرنده قولانه لرینه
آلدانامیلیدر . بیلدکلرینی ظن ایتدیککنز بو کلهار چو جو قلارک ذهنلرنده
بهمسا اویله غریب معنالرده یراشمشدرکه حیرت ایتمک قابل دکلدر .
بونک ایچون هر کله بر چوق مثاللرله تکرار ایدله دجه حقیق معنالرینک
آکلاشیدمش اولدینه امین او لماق لازمدر . هله منظومه لردکی مجازلی ،
استعاره لی ، کنایه لی سوزلر چو جو قلاره متنوع مثاللرله توضیح ایدیلز سه
پاک غریب تلقیله او غرایه بیلرلر . الحاصل مجرد کلهارک موضوع بحث
اولدینی یرده یکانه چاره سلامت اُلدن کلديکی قادر مثاللری تنواع
ایتدیرمک وعینی زمانده چو جو قلارک بو خصوصده کی تصور وتلقیلرینی
صیق صیق یوقلامقدر .

اوونه در درجی مصامه

[۱] انتقال

انتقال بحثی یکی په داغوژیده مهم بر موقع اشغال ایمشد. تربیه جیلر یو کلدن بر فکر ک ذهن طرفندن هضم و تمثیل معناستی قصد ایتدکارینه نظرآ اطلاع [۲] ایله انتقال آراسنده فرق کوزه تمکده درلر . انتقال بر جوق تداعی^۱ افکارک بر مصلحت سیدر . بومفهوم روحياتک قولایجه واژکچه بیله جکی بر تعییر اولسه بیله تربیه ایچون چوق مهم و فائده لیدر . بوراده حل ایدیله جک اساس مسئله شودر :

هانکی حاسه دن کلیرسه کاسین خارجدن کلن هر انطباع همان ساحة شعوره داخل اولماز . جمله^۲ عصییه پ داخل اولان انطباعلر مرکز عصییده بر مانعه یه تصادف ایتمد کجه معین بر دوری متعاقب نتیجه ده بهم^۳ حال بر عکس العمل تولید ایدرلر . فقط انطباعاتک کافه سی بر طرز ده بوشالما یوب چویی مرکز عصی یه واصل اوونو نجه در حال عکس العمله کیتمزدن اول ماضینک تجربه هارینه تصادفله تداعی^۴ افکاره بادی اولورلر . مثلا بندن (ا ، ب ، پ) حرفلرینی ابشيتمه کزی متعاقب بو انطباعات ذهنکزده (ت ، ث ، ج) حرفلرینی تداعی ایتدیرر . شو حالده خارجدن کلن هر یکی انطباع ذهنده او لجه تداعی ایتدیکی فکر لری او یاندیریسید . تعییر دیگرله مرکز عصی یه واصل اولان بر انطباعک

« Aperception » مقابله دار و احاطه لی برادرانک معناستی متضمندر .

« perception » [۲]

قارشیسته هر شیدن اول کندیسته او جله مجاور بولونمش اولان فکرلر چیقیور . بوسیدن (ا، ب) حرفلرینی ایشیدن بر ذهن تداعی افکار قانونلری موجبنجه الفبانک دیکر حرفلرینه انتقال ایدیسور . متراکم خاطرلر ، فکرلر و علاقه لره دلو اولان ذهنه داخل اولان هر انطباع بهمه حال بونلر طرفندن قارشیلانه جقدر . بالخاصه تحصیل و تربیه کورمش کیمسه لرده بوتون یکی انطباع و تجربه لر تداعی قانوننه تبعاً مجاور ویا مشابه تجربه لری خاطر لایبلر . یکی اطلاع علری مهیتیدن قورتاره رق قابل هضم وادراک برحاله کتیرن حافظه نک سرمایه سیدر . هر روحک آیری و خصوصی محفوظاتی اولدیغنه کوره انسانلر انطباعاتدن آیری آیری متأثردرلر وبوتاً ژلرینک شمول ووسعی مکتسپاتلرینه تابعدر . ایشته روحک ، دها دوغر وسی حافظه نک انطباع و تجربه لر او زرینه اولان بو وضع یدینه « انتقال » تسمیه اولونیور . انتقال حاصل اولونجه شعورده در حال بر تحول باش کوستر . بناءً عليه تحولات روحیه سبب اولان عاملک بر قسمی تأثیرات خارجیه ایسه دیکر قسمی اسکی مکتبات یعنی حافظه در . شعور ، ضیاسنی بالکنز طلم خارجیدن دکل عینی زمانده حافظه دن ده آلیر . حق حافظه زنکینلشدیگه آلينان بو پیا قوتلنمکده در .

دیمک که انتقال و تیره سی ده تداعی افکارک برنتیجه سیدر . بالذات انتقال بیله یکی انطباعلرک اسکیلرله امتراجنک برمحصولیدر . بالکنز بومحصولده هانکیلرینک اسکی او لدیغی تفریق ایمک قابل دکلدر . مثلاً بر قونفرانس دیکلیور ویا برشی او قویور سکنر . بو ائاده ایشیدوب کور دیکنکزی ظن ایتدیکنکز شیلدن چوغنی حافظه کردن آلدینکنکز حالده بوندن بی خبر سکنر . مصحح لرک بر چوق خطالری دوغر و

کورمه‌لری ده حافظه‌لرینک تأثیر بله در . سویله‌نیلن سوزلردن حقیقت
حالده نه قدار آز بر قسمی ایشیدیکمزره قانع اولق ایسترسه کزاجنبی
برتیاتروده بولونمالیسکن . بوراده فهم و انتقالی کوچلشدیرن سبب
آ کلایه‌مامق دکل ، تلفظ ایدیلن کلمه‌لری تماماً ایشیده‌مه مکدر . بوکا
مقابل کندی ملی تیاترو مزدده بر چوق کلمه‌لری ایشیده‌مه مکله برابر
قولایجه آ کلام‌قلمز ایشیده‌مه مکمز کلمه‌لری تداعیلری پک زنکین اولان
آن لسانیزک حافظه‌سی سایه‌سنده تمام‌لامه‌مزدن ایلری کلمکده‌در.

بوتون انتقال عملیه‌لرینه حاکم اولان « سی اقل قانونی » در. یکی
بر تجربه‌ی هضم و تمیل ایمک ایسته‌دیکمز زمان بونی بوتون روح‌زله
اوولدینی کی آ کلام‌مه صاوشه‌جه‌نمزه انسیاق بر تبلکله اسکی تجربه‌لر مزه
ارجاعه میل ایده‌رز . تام معنا‌سیله یکی اولان ، هنوز اسمی قوئیه‌مش
بولونان ویا پیکی بر تعبیر بولون‌هنسی اقضا ایتدیرن شیلدند نفرت‌ز
هپ سی اقل تمايلنک برنتیجه‌سیدر . بویله یرلرده اکثریته « شی »
« فلاان » کی بکلک تعبیرلره اکتفا ایده‌ر ، تام مقابللری آرایوب
بولق ایچون لازم کلن جهد ذهنیدن قاچارز . بوجال چوچفلرده دها
بهرزدرا . مثلا یاغان قار پارچه‌لرخی ایلک دفعه کورمن بر جوچق بوکا یا
شکر ویا بیاض کله بکلر دیمه‌جکدر . کورديکی ایلک یلکن کیسنسی
پاتاق چارشاف ؟ یومورطه‌ی کوزل برپاتانس ؟ پورتقالی ده طوب تسمیه
ایدین چوچفلر پک جوقدر .

ذهنک بوسی اقل تمايلی یاش ایلر بله دکجه دها شایان دقت اوکور .
آرتق اعتیاد و معلوماتیزک ترتیبینی دکیشیدیره جک بوتون یکی فکرلری
فهامن قبول ایمزر بر حاله کلیر . مکرکه ماهرانه بر صورتده تبدیل شکل
مايتدیرلش ویا مکتب فکرلر مزله هم آهنهک او لاچق بر طرزده ترتیب

ایدلش اولسونلر . هر کس تجربه ایتمشدیر : یاش-لی کیمسه‌لرله یکی بر فکر اطرافنده ساعت‌ترجه مناقشه ایتدکدن صوکرا الزام و اقنانع ایتدیککنزر ظن ایتدیککنزر حالده بونلارک بر هفته صوکرا ینه اسکی فکرلرینه عودت ایتدکلرینی کوروردسکنر . بویله‌لرینه کنجلر آراسنده‌ده تصادف اولونماز دکلدر . حتی جسارت ایده‌رک دییه‌بیلیرم که انسانلارک چوغى یکرمی بشن یاشندن صوکرا یکی بر فکری، یکی بر نظریه‌ی هضم ایده‌من بر حالده‌درلر .

بعضی اثرلارده انتقالک مشتق شکلداری و بر جوق اقسائی حقنده صحيفه‌لر یازیلشدیر . خاطرمده قالدیفنه کوره او قودیم بوقیبل اثرلاردن برنده یکدیکرندن فرقی اون آلتی انتقال انمودجی کوست‌لشدیر . مثلاً تداعی ایله‌انتقال، تمثیل ایله‌انتقال، حدس ایله‌انتقال... الخ کې . فقط معلمراه ویریله‌جك اثرلاری بویله‌مجرد و مصنوع تغیرلاره بوغمق همز و مسز هم‌ده تأسف اولونه‌حق شيلردر . طاشقین و سیال حیات روچیه‌ی معناسز بر طاقم ادعالرله قالپلاره دوکمک هیچ بر حقیقته ترجان اولق دکلدر . انتقال انمودجلاری تصنیف ایدیله‌جکسه يوزبیکلره قادر چیقمق ممکن ایکن ندن اون آلتتجیده دورولیور ؟ حقیقت حالده انتقال انمودجلاری تعین ایدیله‌من . چونکه یکی احوال و ایجابات نسبتندم انتقلالار واردر . باقیکن برمثال کوست‌زمیم . برکون یدی یاشنده‌کی بر چوجوغۇنى نياغارا شلالەسنى دوكولوشنى سىرە كوتورمىش بىن مادامك مسافرى بولۇنیوردم . اوغلانىڭ شلالەيى درىن برسكوت ايلە تماشا ايمەسى منظرەنك احتشامىدىن متولد بىيى و يافلسقى برسكوت ئلن ايدىن والدە چوجقنه : «أى باقلام ، نەدوشوندك ؟» دىمەسىنى اوزرىنە چۈچق ، غايىت طبىي بىر لسان ايلە : «آنە ، طبق او بىنجا قىلمىدە كىد

فیلسیه به بکزیور « جوابی ویرمه سینمی ؟ ! تصنیف‌جیلره قالسه بو چوچوق انتقالنده غریب براسم بولق کوچ برشی اولما یه حق !... فقط نه قدار دوشونسلر بعض روحيات‌تھیلر ک اثرلرند ک عجائب تھیلردن دها غریبلرینی بولامازلر ظن ایدیورم .

صباوت روحياتی حقنده یازدینی اثرلردن برندہ چوچقلر ک طرز انتقاللرینه داڑ (پدره ز) ک کوزل برمتالی واردہ : سوت نه سنک قوچاغنده یانغین علولرینی مسرا تله سیرایدنه چوچق اطفائیه نک چالک بوروسسلرینی دوینجه فنا حالده اور کیور . شیمیدی بواسطه ایله بردہ عینی منظره وسلر فارشیستنده ک ابوبنک انتقاللرینی بردوشونه ملی !

حتی تک برشخص بیله دوشونجھلرینه و مستعد ارلدینی هیجانلرہ کوره مختلف زمانلرده مختلف صور تارده انتقاللرده بولونور . برحداده نک تفسیرینی مناقشه ایدن کیمسه لرده کوروں نهایتسز چکیشمہ نک سبی علی الاکثر او حداده یه کندی تصنیفلرندہ یر بولاماش وبالنتیجه براسم ویرمه مش اولمالرندندر . هرایکی طرف حداده یی کندی ذهنیتته او بدور معه صاو اشدینی ایچجون طبیعتیه ائلاف ایده منز لر . بوضعیتده هرایکی طرف ایچجون پاپلاجق یکانه شی موضوع بحث حداده یی بحق توسم و بر تصنیفه ادخالنی تامین ایده جلک بر تھیلری بولونجه یه قادر صرف ذهن ایتمکدر . و نک برمتالی حیاتیاتده کورولدی . معلوم درکه و حیدا الحجره عضویتلر ک حیوانی یوقسے نباتی اولدقلری مناقشه سی سنه لوجه سوردی . نهایت آلان طبیعتیات‌تھیلرندن (هدقکل) کلمک بونلر (Protistes) تھیلرینی بولقله اختلاف هان کسیلیویردی . کذا دلیلک ایله عقللیق آراسنده هنوز بر او چنجی تھیل بولونعادیفندن عکمیه یه دوشنلر یا عقللیدر دیه جزا کورولیور و با دلیلر دیه غیر مسئول اولیور . حال بوكه

عینی برمظنوں قارشیسندہ دلیلک و عقللیق خصوصنده تام بر اختلاف
حالنده قالاچق برہیئت حاکمہ بولونه بیلیر . هیچ شبہ یوق که طبیعت
بزم دوقتورارمن و علمی تصنیفلر مزدن چوق دها حساس و اینجدر .
حتی بر او طنه نک ضیاسی بیله نه تماماماً آیدینلق ، نده تمامآقارا کلق اولمازدہ
مختلف درجه لرده لوش بولنه بیلیر . بو او طده برساعتیجی چالیشه ماسه ده
پک اعلا یمک یینیر واویون اوینانه بیلیر . طبق بونک کبی بر آدام ده
بر جهندن دلی او لورده بر چوق جهتلرده عقلالی بولونه بیلیر . مثلا
کندیسنسی حبسه طیقدیر مایه حق قادر عقلالی اولوب ده ژروتی اداره
ایده میه جک قادر دلی او لانلر آزمیدر ؟ نیته کیم طبابت عقلیه نک
استعمال ایندیکی موازنہ سز ، ارٹاً متودی ، سیکریٹی تعمیر لرینک حکمیتی
ھپ عقلالی ایله دلی آراسنده موجود اولان انہو ذجری افاده اینک
اچھوندر .

بیلیور سکز کے علمر حادثاندہ یکی کشف ایدیلن جهتلری
کو سترهن یکی تعمیر لرک ایجاد و وضع ایدیلہ سیله ترقی ایدیشور ولسان ده
بو صورتله زنگینہ شیور .

اسکی فکر لر لے پکیلک متقابلاً چار پیشمه لری نتیجه سندہ بالکنز
اسکی فکر لر طرفدن هضم اولونه بیلن یکی فکر لر توضیح و تعین اینز
عینی زماندہ بوتون اسکی فکر لرده یکی فکر لر قارشیسندہ دیکشمک مجبور
اولور . بوراده آلمانیاده قلاسیک اولمش برمثالی ذکر ایده جکم .
بالفرض بوتون ماصملری صربع اولان ررأوده بو یومش اولان بر چو جوق
ماصہ تعمیر ندن آنچق درت کوشلی برشیته انتقال ایده بیلیر . فقط
بو چو جو جوق بوتون ماصملری یووارلاق اولان دیکر ررأوه کوتورو لسہ
واوراده بونلر ده ماصہ دیندیکنی ایشتنسے ماصہ حقنده کی فکری

در حال ده گیشیر . ایشته بزم بوتون فکر و تلقیل منزک د گیشمه سی بوطرزده در . برشی حقنده ایدیندیکمز بر فکر بزم ایچون او درجه مطلقدره که بونک برده با شقه درلو اولا بیله جکی اصلا خاطر منزه کلن . چونکه فکر منزی تعديل ایده جک ویا بوکا مخالف دوش هجک فکر لر بزجه غیرقابل تصور کورونور . فقط یکی کشفلر ، یکی حقیقتلر یووارلاق ماصه لری کوره ن چو جق کبی بزم ده فکر لر منزی هم ده گیشديرر ، هم ده کنیشه تیر . بروتقلر بالینه بالغیله دوهیه عینی نوعدن حیوانلر در دینسه یدی عصیان ایمهین قالمازدی . حتی دها یاقین بزمانده جمعیتی « عضویت » ه بکزه نه نلره نهر سویله نهدی .

فکر و تلقیل من حفایقه تماماً مطابق اولاسون اولاسین ، چوق ویا آز بولونسون هر حالده بزبونلره یاشیور و بونلره ایش کورویورز . واقعه وحدات لر قارشیسته کی خط حرکتلر من بونلری تلقیل منه کوره در . خط حرکتلر منه بر اسم و بر موقع تعین ایمهدن هیچ برایش یا پامایز . بر انسانک موجودات حقنده کی فکر لری نقادار زنکین اولورسه خط حرکتلری ده اونسبتده احواله مطابق دو شر . اراده یی تدقیق ایده جکمز زمان کوره جکز که بوتون قرار لره تقدم ایدن مسامی ذهنیه نک غایی سی ترجیح خط حرکتنک اسم صحیح و موقع حقیقی سی بولقدره . حتی مناقشه ده بیله بر چو جق فکر لره و بونلره تقابل ایده جک کله لره صاحب اولایان بر آدام چا بوجق مغلوب اولور . اسلرک هر بریسی بر تلقیی ویا فکری طاشید قلرینه کوره بونلر معروف ضقاله جغمز مشکلات و مناقشه لری اداره ایمکه وایکی اوچی بریاد کبی کورون مسئله لری حل ایمکه خادم اوله جق بر آتلدرلر .

بر بحقیقتلری برده اک مهم چاغاردده کی اهمال لر منزی دوشونه جلت تربیه مصاحبه لری - ۱۰

اولور سق متأثر اولامق قابل دکلدر. همان اکنیزیزده کله و مفهوم لر
اکتسابی مر اهقلق ایله ایلک کنجلک چاغلنده اولدینی حالده بوزمانلردن
حقیله استفاده ایمکی اهال ایدیسورز. یکرمی بشن یاشندن صوکرا یکی
فکرلرک هضم و تمیلنک امکانسز دینه بیله جک قادر کوچ اولدینی بر آزاد
سویله دیکم زمان احتمال که حکمی پک غریب بولدیکز. فقط ینه اصرار
ایدیورم. بویاشدن صوکرا آنحق او جه او کرمنیلمش وباشلامش شیلرک
رسوخ و مارسه لری تأمین ویا تفصیلات و تفرعاتی اکتساب اولنه بیلیر ؟
فقط یکی برشی اصلا او کرمنیله منز . بوتون معلومات اساسیه آنحق
کنجلک چاغنده قازانیله بیلیر . یکرمی بشندن صوکرا یکی بر علمک
مبدأریخی پک مستثنا ذکالر قاورایه بیلیر . بالفرض دارالفنونه اقتصاد
کورمه دکرسه آرتق بوعلمک افکار اساسیه سنه عمر کز اولدینه یا پانجی
قالمه کز چوق محتملدر . حیاتیات والکتریق علمرنده ده بویله در .
اليوم الیلک چاغلنده بولونان آداملردن عیا یوزده قاچی بر دینامو ویا
الکتریقلی بر ترامو ایک مقانیزمه سنی قاورایه بیلیر ؟ حال بوکه بوکونک
اورته مکتبدرنده کی کنجلر ایچون بونلری آ کلامق پک قولایدر .

کنجلکده هر کس روندنه بیتمز توکنمز برقدرت حس ایده ر .
بو حس ایله استقباله معلق پک پارلاق تصور و نیتلرده بولونور .
اوونه حق بر چوق کتابلر طاسارلار . تحصیل حیاتنده غائب ایدیلن
زمانلرک بالآخره بوش زمانلرده تلافی اولونه جغفی دوشونور . حق
اک جدی اساسات علمیه ی او توز قرق یا شلنده تتبع ایمک قرار ایله
متسلی اولور . فقط بو کوزه ل قرار لرک بالآخره نه درجه یه قادر
طوتوله بیلیکنی برده تجربه سنی یا پانلردن صوروکز . (غلا دستون)

کې معلوماتى دائىما تازەلەين بويوڭ شخصىتىلەر مستىتنا اولق اوزىزه
دېنەپىلىرىكە اصل ملک معنوى او تۈز ياشىنە قادار قازانىلانىلدر . بوندىن
صوڭرايە خاڭۇ اميدلەر اكثىريتە سرابىدر .

اراده بُشنبی مصادمه

اراده

مادام که ذهنیتمنز طبیعتیله برخط حرکته منجر اولیور. شوحالده روحیاتک صوک بخشنده اراده اولماسی ایجاب ایدیور. یالکنزو تغیرک بری کنیش، دیگری دار اولمق اوژره ایکی معناسی وارد. کنیش معناهه اراده، الجائی وفعال بر طرزده یاشامق قابلیتمزی یعنی سوق طبیعیله مزله تکرار نتیجه سنده میخانیکی ونیم مشمور بر حاله کلشن افعالن [اعتبادر] ی احتوا ایدر. دارمعناهه اراده، دقتک اعنهه اولقسرین تحقق ایدهه مین افعالی کوسترر. دار معناهه کی ارادی فعلده اجرادن اول بهمه حال بر استشاره وبونک نتیجه سنده اولسوهه دیملک صورتیله واضح بر فکره استناد ایدن برقرار وارد.

ارادی فعلله اکنزا ترددله مترافق اولدقارینه کوره حس جهدی مستلزمدرلر. ایلک مصاحبه لمده سوق طبیعیله نه اعتبارلدن بحث ایتدیکم ایچون بوراده یالکن دارمعناهه کی اراده دن بحث ایده جکم. بر وقتک ملکه روحیاتجیلرینه نظرآ افعاله اراده ملکسی تسمیه ایدیلن بر ملکه مخصوصه نک اثریدر. بو ملکه اولمایخه اراده امکانسزدر. بونلر فکرلره انطباعلری ماهیه غیرفعال عدایندکلرندن اراده کبی یوکسک بر عاملک مداخله سی اولمادیقه فکرلرمزک فعله اقلاب ایده میه جکی قناعتنه ایدیلر. کپن عصرک باشنده حکمران اولان بوروحیات مذهبی بالآخره «فعل منعكس: Action reflex» لرک

کشفيه فنا حالده ييقيدي . فيزيولوژي لابوراتوارلرنده يابيلان احساسات تجربه‌لري كوستريدي كه محسوس هر انطباع دوغروden دوغرويه يعني باشته هيج بر حاملک مداخله‌سي او لمکسزين بر فعل منعکس حاصل آيده‌بیلیور . ايشه ملکه نظریه‌سی فلاخ بولماز بر انهزامه اوغراتان کشف بودر .

مفکره‌منك محتوا‌سی تشکيل آيدن احساسات ، حسیات و افکارك دوغروden دوغرويه و ماهيتاً حرکي بر بوشاله يعني حرکت تولید ايتدکلري آرتق بر نظریه دکل مجرب برواقعه‌در . يالکز بو بوشاله دائمًا خارجاً کوروله‌بیله‌جلک بر حرکت اولماز . اکنزا قلب چارپینتیسي ه سفس ده کيشیکلاکي وايسیانک قیزاروب صارارمه‌سي کي بر طاقم دوران دم تحول‌لري اولاً بیلير . نه صورته او لورسه او لسوون شعور حال‌لرینه دائمًا بر حرکت ترافق ايتدیکنندن بوکونکي روحياتك اک صوك واک اساسلى تلقیسي شودر : هر شعور و تبیره‌سي ، مرئي و يا غير مرئي بره‌هال هركت هاصل ايده .

اراده‌نك اک بسيط مثالی ذهنك يالکز بر فکره ضبط ايتدلديکي زمانلرده کوروله‌بیلير . بوفکر سوق طبیعیلر مزدن بر يله‌ده مناسب‌دار او لورسه حرکت بلا واسطه در حال حصوله کاير . بوفکر بر حرکت تصوري ايسه حرکت وجوده کاير . جهدی و خصوصی و قراری استلزم ايمهين بوفعله دها معضل اولان فعلردن تفريقاً فکر ياحرکي [۱] فعل تسمیه او لو نمشدر . تربيه‌منك مخصوصی اولان اعتیادي افعال‌زک جوغى بو فعلر زمزمه‌سته داخلدر . مثلاً آچيق بر قاپو کورو نجه بلا اختيار قاپامنه قالقارز . صوفراده

اوکزدە کی طباقده بولنان اوژوملری ھم قو نوشیر، ھم ده بور بور یېر ز
صباحلىن ھنوز ياتاقدەیز، عقلمنزه بىدنىزه قەھوھ آلتە كىچ قالدىغىز
كلىرى، ھان فيرلارز، كىينىمك، صويونمىق، سلاملاشىق كى بىر چوق
اعتىادى فعللىرى ترددىز و عادتا مىخانىكى بىر صورتىدە صادر اولور.
بۇ فعللىر لە مشغۇل اولان شعورمىزك نوھسى اولمايوب محىطىدر. فكىرياً
حركى فعللىرك بىزدىن صدورلىرى اثناسىندە شعورك نوھسى بىسبۇن باشقە
شىرلە مشغۇلدر.

فعللىرىنىڭ دەها معىضىل اولانلىرىنە كەلم. بورادە ذەنى اشغال ايدن
آرتق تىك بىر فكىر دكىل اىكىيدىر. بودە بىسبۇن باشقە بىر فعل يعنى
ايلىك فكىرك حركەتنە مانع اولاچق بىر فعل حاصل اىتىك اىستىر.
روحيانىخىدىك لسانىلە سوپىرسەك بورادە كى اىكىنجى (ب) فكىرى (آ)
فكىرىنىڭ حركى نتىيجەلىرىنە مانع اولور؟ تعبيردىكىرلە بونلىرى نەمە ايدەر.
شو حالدە ارادى فعللىرى دەايى تىۋىر اىتىك اىچۇن اولا نەمى :
L'inhibition حادىئىنى تدقىق اىتىك لازىمدر.

الى سە اولىوركە فرانسە و آمانىيادە بىرلەكىدە اولقى اوزرە
فيزيولوژىدە پك مەم بىر كىشف واقع اولدى. بوكىشە كورە جريان
عصىيەلر يالكىز عضلاتمىزى حركەتكىرىمكە مستعد اولمايوب يعنى زماندە
باشلايان حركەتلە مانع اولىغە ويابونلىرى تەحقىقىدىن منع اىتىكىدە مقتدرلر.
بوكىش اول اىمردە اعصاب محركە و اعصاب مرفقە ناملىكىلە يېكىد.
يىكىرىنە مەزادى اىكى نوع اعصابىمىز بولۇندىنى ذەبابى ويردى. نىتە كىم
عصب رئۇي مەدۇىي تىيە ايدىسۈر سكز قىلىك حركەتى دوروپىور. عصب
احشائىنى تىيە ايدىسۈر ز باغر صاقلىرك حركەتى دوروپىور. بونكە برابر

چوق کچمدن نهی و حرکتلىك آيرى اعصاب ايله تفسير ايديلمەسىنك پك بسيط بر تلق اولدىنى آكلاشدادى. چونكە توقيف حادثىسى او الجه ئىن اولوندىنى قادار آيرى بر اعصابك وجودينه ملۇق او لمايوب جملە عصبيەنك هەمانكى بر قسمى شرائط مخصوصە دايرەسىنده دىكىر اقسام او زرنىدە توئېنىڭ بر تأثير اجرا ايده بىلەكىدەدر . از جملە مرا كز علویەنك مرا كز سفلەي او زرىنە مستمرآ توقيفكار بر تأثير اجرا ايدر كى اولدىنى كورۇنىور. مىلانىصف كرە دماغىيى تىاماً ويا قىماً چىقارىلىش بىر حيوانىدە فعل منعكسلر فوق العادە چو غالىقدەدر. دماغى يىرنىدە او لان بر كوبكى صاغ يانى طيرمالاندىنى زمان عىنى جانبىن او لان آرقە باجاغنى قالدىرەرق طيرمانان يىرى قاشىيدىنى كورولور . حال بوكە نصف كريوات دماغىيى چىقارىلان كوبكىرە اشبو قاشىمق حرکتلىرى درىسىنده توک قالمىيە جق درجه دە مفرط بىر حالە كلا كىدەدر. كىذا داماغلىرى فطرة بوزوق او لان آحقلار دە سفلە سوق طبىعىلەر نىي ايديلمەدىكىندىن آجىنه جق بر طرزىدە حكمىران او لىقدەدرلر . بىرde يو كىك بىر تمايل قارشىسىنده سفلە بىر هيچانك توقيف ايالدىكى چوق كرە واتىدر. مىلا قورقو قارشىسىنده اشتەنانك كىسilmەسى ؟ آنا محبتى قارشىسىنده قورقو نك زائل او لمەسى ؟ قادىن حرمى قارشىسىنده شەوانىتىك صوصەمى ... واحى كى . فضله او لارق روحلرى يىكى بىر مفکورە ايله يانان انسانلار دە او الجە مقبول او لان بر چوق قىمتلىك اعتباردىن دوشدىكى ويرلىنە دها يو كىك يىكى قىمتلىر قاڭ ئىنمەسى اولدىنى معلومدر . دىمك كە مفکورە كى يو كىك بىر تمايل دىكىر كوچوك بر چوق تمايللىرى نىي ايده بىلەر . مىلا قورقاغى جسوردە تنبىلى فعال ، فيھى مستحصل يايىز . الحاصل علوى املىرك سفلەلىرى ،

وکسک هیجانلرک سفل هیجانلری نهی ایمئنسته بوكسله هیماندک
قدرت رفعیه سی تسمیه ایده بیلیرز .

بوقدرت دفعیه يالکز حسن وهیجانلرده دکل فکرلر آراسنده ده
واردر . مثلا صباح اویش ، حالا ياتاقدمهيم . ضایع اولان زمانی
دوشونمکله برابر اوطنك صفو قلنی قارشیسنده ياتاغلک صیحاقلغى
خاطرلیور و بردرلو قالقاميورم . بوراده ایلک فکرک نتایج حرکیسی
ایکىنجى فکر طرفندن نهی ایدىلشدەر . بوحالدە يارىم ساعت ، بلکىدە
فضلە قالاجم . چونكە ایکى فکر أنامدە هنوز چارپىشىمقدەدر ؟ یعنى
استشارە و تردد حانىدەيم . مشكلک حللى ايله قرارلک ويرىلە بىلەسى
شوايىكى طرزىدن برى صورتىنە او لاپىلير :

۱ — يا بر آن ايجون درجه حرارت فکرخى او نوتەجم ، بوحالدە
قالقىقى فکرى سربىست قالاجق و فعلمە منقلب او لا جقدر . ياخود :

۲ — صفوغۇھ قارشى شۇورمى تاماً مخافظه ايمىكلە برابر وظيفە
حسى قوتىنەرک صفوغۇڭ نېيەن رغماً ياتا غىدىن قالاجم . يالکز بونى
پاپە بىلەك ايجون اخلاقى برجىد حسىلە خط حرکتى فضىلت عد
ايەكلەكم لازىمدر .

شىمدى بورىكتىردىن هانكىسىنى يابار سەم يابەيم تام معناسىلە ارادى
برحرکتىدە بولۇمش او لا جم . چونكە هر ايکىسىنده ترجىح واستشارەم
واردر . دىمەك كە تام معناسىلە ارادە آنچىق بىرلىيە چارپىشان فکرلرک
اولدىنى يerde موجوددر . بناءً عليه شۇورمىن بىسيط برحالدە قالدىقە تام
معناسىلە ارادە يوقدر . ارادەنك موجودىتى شۇورىك مغضلىتىلە توأمدر .
بو سىيدىن ارادى حرکتىردى كورولن نهی و تىرىه سنك تزاكتى قىدم

شایان بر عملیه در. کاه او لورک شمورک نومسنده بولو نان قدر تل بر فکر محبر ک محیط شعورده کی غیر عحسوس بر فکر مخالف ایله مفلوج بر حاله کتیریلیر. مثلاً کوزلر بی قاپیور والمده تیکی چکیلمک او زره بر طبانجه طوتیدیمی تصور ایدیسیورم. فقط بوتون آرزومه رغماً تیکی چکه میور؛ بالعکس پار ماغمک تیکیه بی رک بوزولیدیکنی حس ایدیسیورم. سبب؟ پک بسیط : شعورمک نومسنه تیکی چکمک فکری حاکم اولماسته و ایسته دیکمی پاپدیره جق شرائٹک موجودیته رغماً فعلک حصوله کله مه مسی محیط شعورمده بونعلک هیچ بر حکمی اولمادیفنه دادر غیر عحسوس بر فکر مخالفت بولنه سندن و بالنتیجه شعورمده کی فکرک حرکتنی تو قیف ایله مه سندندر. دیمک که محیط شعورده هیچ بر جهد و دقی استلزم ایمهین بر فکرده اراده ده عامل او لا بیلیور.

ایشته دماغزدن کچن بونجه فکر لدن پک آزینک حرکته منجر اولمه سی محیط شعورک بو غیر عحسوس مانع تلنرندندر. اکر عقل و خیال زدن کچن هرشی بزی عمله سور و کله سیدی حیات چکیلمز بر عذاب او لوردی. «عملیسز هیچ بر فکر بیقدره» قضیه سی مجرد او لارق دوغرو بر قانوندر. مشخص او لارق ده دوغرو اولماسی توالی ایدن شعور دالله لرینک معضلیتندن یعنی نوه شعورک فعالیته محیط شعورک اکثریته مانع اولماستندندر.

بو تحلیل کوستییور که ارادی فعل، فکر لرک وجود و عدم وجود ینک نتیجه سی اولدینی کبی فعللر ایله حرکتلر آراسنده ملکه نظر یا تحلیل ینک آکلا دقلری طرزده بر «اراده ملکه سی» نهده هیچ بر لزوم یو قدره. ماده جیلرله «فآتا لیست» دینلن قدر جیلرک اراده خصوصنده کی مذهب

فلسفیلری عرض ایتدیکم بوتقلیلردن چیقمشے بکزیبور دییه جکسے کز حکمکزی بر لحظه تأخیر ایمه کزی رجا ایده رم . چونکه بوموضع اوزرنده سویلیه جکلار می هنوز پیتیرمه دم : بو خصوصده کی جوابی صوکه برافقه رق اولاً عضویت روحیه نک میخانیکی تلقیسی قبول ایدرسه ک شرده کی اراده سز لکی تصور ایمه نک قولایلاشدیغئی کوره جکز . زیرا بونظرله باقینجه بر آدامک بوتون خط حرکتلاری ساحه شعورده تصادف اولونه حق آرزو و نهیلرک برنتیجه صرفه وبسیطه سی کی کورونور . مثلاً برشی موجودیتیله بزی حرکت ایتدیرر . دیگر برشی ایسه منع ایده ر . تعیر دیکرله اشیانک تلقین ایتدیکی فکر و حسلر بزی بو و يا شوجه نه سور و کله ر . هیجانلار مزده نهی تأثیرات متقابله رلایه دها معضل حرکتلار وجوده کتیرر . یوکسک هیجانلار سفلی هیجانلاری طرد ایده ر . بوتلقیله کوره انسان ، بوتون بو و تیرملر یعنی میخانیکی عملیه روحیه لره تدبیر کار واخلاقی اولیور . تعیر دیکرله حیات پیه سنک پسیقولوژیک آقتورلاری بالذات فکرلار اولیور و بو فکرلارک منظومه کلیه سنه «روح» ، «سجیه» ، «ویاه اراده» ، تسمیه ایدیلیور . روحک بو طرزه کی کوروشنى (هیوم) ، شو وجیزافاده ایله خلاصه ایتشدی : « فکرلار عینی زمانده هم آقتور ، هم تماشا کر ، هم صحنه ، هم تیاترو ، هم ده پیه سدرلر ». فعالیت روحیه نک میخانیکیتی قبول ایدن تداعی جیلرک تصور ایتدکلری روحیاتک اک بسیط افاده سی ایشته بودر . معلومدرکه قولایجه آ کلاشیلان و وھا ئە معقول کورون بوتون فکر و تلقیلر سهولتلە قبول اولونور . نیته کیم حیاتیللە الفتی اولان روحیاتچیلار دخی تداعی جیلرک بومیخانیکی تلقیلرینى علمک صوک سوزی کبی قبول ایتمکده هیچ تردد ایتمه دیلر . بوكونکی روحیات حقنده تام و صحیح بر فکر ایدینه بیلمک ایچون تداعی جیلرک

و تلقیلریخی بوتون قوت و ساده‌لکیله بر دفعه اولسون قاورامش بولونق بهم‌حال لازمدر . بو تلقی بی اکوجیز بردستورله شویله افاده آیده‌بیلیرز :

ارادی فعل هر لحظه‌ده اطا و نهیلد مرد مخنچ قوتبرنله بـ نتیجه سیدر .
بو نقطه نظره کوره ایکی اراده انوذجی واردر . برنده الجالر، دیکرنده نهیلر غالیدر . تعییر دیکرله بری سریع ، دیکری بطی اولق اوزره ایکی اراده انوذجی واردر . برنجی اراده‌نک اک باز مثالی مانیاقلرک اراده‌سیدر . بونلرده فیکرلر پاک چابوق حرکته منقلب اولور . تداعیلری او قادر شدید و غریبدر که نهیلرک مداخله‌سنے وقت بیله قالماز . مانیاقلر قفالرندن کچن هرشیئی بر آن بیله تردد ایتمدن سویله‌یوب یاپانلردر .

بونلرک طبان طبانه ضدی ملانقو لیکلردر . بونلرک روح‌حری قورقو و یا قدر تسلیک کبی ثابت بر هیجانه صاپلانمشدر . یکانه دوشونجهری حیاتک چکیلر بر درد اولمادیغیدر . بو سیندن کندیلرنده تمام معنا سیله بر قدره اراده موجوددر . و هیچ بر شی یا پمغه مقندر دکلر در . حتی یرلریخی و یا محاوره‌ی دکیشیدیرمک ، اک بسیط بر امری یوینه کتیرمک بیله بونلر ایچون قابل دکلدر .

بالنظریه باقیلیرسه اراده‌نک اک یوکسک انوذجنک صفت کاشفه‌سی اک اینجه شبهه و نهیلره مترافق بولونق ایحاب ایده‌جکدر . بالکنز بونوع اراده‌لرده ملانقو لیکلرده اولدیغی کبی مفلوجیت اراده دکل بالعکس کرک مشکلاتی یکمکده و کرک مانعلره مقاومت ایمکده شدتی بر عنزم واردر . اراده‌نک بو اک یوکسک شکننده شعورک آقیشی پاک مغضادر . اراده‌نک بو نوعه صاحب . اولاند فعل و حرکته مساعد اسبابی

کورمکه برابر مساعد اولمايانلري ده کورورلر . فضله او لارق متخالف تامللر ايچنده اراده سرزلكه دوشە جىكلىنه شعورلىينك بوتون محتوياتى حساب ايتدىكدىن سوکرا حرکت ايدىلر . ايشه كنجىلە من دە يېشىمە سنه جهد ايده جىكمىزاكىيوكسەك اراده انۇذجى بواولماالىدەر . سوکنى دوشۇنگىسىزىن سادە جە الجاڭلە حرکت ايچك پىق قولايدەر . نىته كىم اراده انۇذجىلىنىڭ اڭ آشاغىسىنى بونلر تېشىل ايدەر . طاسە سىزلاق سوک درجه يى بولقدەن سوکرا هەركس قدرت كۆستەرىلىرى . مىلا پاڭ قابلىقلى اولماسى ضرورى او لمادىن دە شرقلى بر مستبد ذەتىنە طاسارلا دىنى يولى كېقى حرکتلىرىلە بر مدت تعقىب ايده بىللىرى . فقط بىچاق كىكە دايىنچە بوتون ياپدەقلەرىنى كەھسىلە او دە مىكەن كېيىكمىز . حال بوكە برفنانلى سوک درجه سنه كىتىرمەكدىن صاقىنە بىللىك ويرچوق موانعه رغما عن مكارانە حرکت ايدە بىللىك البتە دە نادر و دە جەدىلى برا رادەدر . بو قىراطىدە برا رادە صاحى او لان ايتاليا رجل دولتى مشھور (قاورور) ، (۱۸۵۹) دە كىندىسىندەن طلب ايدىلىن ادارە عريفە قانونە قارشى : « بىواسطە ايلە كىم او لىسە اجرای حکومت ايدەر . بن ايسە مشر و طېتىجى قالاجىم » دېيەرك ايتاليانك اڭ بىر انلى و تارىخى بىر دۈرىنە كەل موققىتىلە ادارە ايتدى . كىدا بىر (لە تقولن) بىر (غلا دىستون) بى طرزىدە اڭ مىن انسانلىرى دەرلر . جونكە بونلر اڭ نازك وقارىشىق زمانلار دە موققىت قازانمىشلەردر . بىنچى (ناپوليون) قدرت ارادەنک اڭ خارق العادە بى حادىسى كىي كۆستەرىلىپور سەددە بى روحياتىجى كوزىلە باقىلەنچە ناپوليونك (غلا دىستون) دەن دە فضله برا رادە كۆستەدىكىنى ادعا ايچك بى آز كۆچىر . جونكە ناپوليون حسابە قاتىلمەسى لازم و معتاد او لان نېيلرى استخفاپ ايدەن

برآدامدی . حال بونکه غلادستون ، محترص مزاجنه رغماً ایجاب ایدن
یرلرده ضبط نفس ایتمه سنی پك ای بیلردى .

اخلاق قانونلر و نظام اجتماعی اخلاق ایمک اندیشه‌لری ایچنده
یاشائمش دورلرده لسانك پك پارلاق و نکته‌لی برحال آلاماسی روحلرک
مذکوراندیشه‌لره باغلى اولماسندندر . اشیواندیشه‌لرک اک چوق کوشدیکی
بردور اولان اون سکزنجی عصر فرانسه‌سنده لسان اماثال‌سیز بر رونق
و حرارت قازانشدر . بو دوردن قالان خاطراتی او قورسەکز کورم .
جىكسىز كە بىز آنغلوساقسو نلرده کى اخلاقى و اجتماعى برچوق اینجە احتزار
و اندیشەلر اون سکزنجى عصر فرانسه‌سنده حس ايدىلەمشدر [۱] .
معاملەر صنفلرنده بعضاً « طاصى ارادەلی » کورونن طبىي براراراده
انمودجنه تصادف ايدىلر . بعض چوجقلر برشىئى ايلك حملەدە يابىماينجە
آرتق اونى هيچ يابايماجىلىرىنە اينانير و قصورك نزەدن كلدىكىنى دە
بىلە منزىل . بو طوتوقلىق كىندى حالتە براقيلنجه دوام ايدەجى قادار
ايدەر . فقط بو زواللىلر عمومىتىلە قباحتلى صايىلير وجزاً کورورلۇ .
ياخود معلمە بونلرله عنادە كېرىشەرك اولا طلبەنك ارادەسنى قىرمىق
اىستر . واقما (جون و مسلەت) : « چوجىشكىز برباد اولماسى
اىستەمپورسەكز ارادەسنى قىركز . بونى قونۇشمە باشلار باشلاماز
و حتى دها اول يايىكز . اون دفعە دوكمك ایحاب اىتسە بىلە كوزە
آلوب امىلىيكتىزى بهەحال يابىدىرىكز . چوجق روحنىڭ ياشامەسنى
اىستىورسەكز ارادەسنى قىركز . » دىيورسەدە بواسول هر ايکى طرفده
بهالى يە او طورور . فضله اولارق بوقىيل ارادە متىلىھلری دائماً مظفر
اولامادىدىن ماعدا حىيطلىرنەدە پك ناخوش تائىيرلر براقيلر .

[۱] بىزدە « نىم دوري » نىدە اولدىيە كېي .

اعصابی کریلهن و بر توحش و یاقور قوایله اراده‌لری طوتولان بومقوله
جو جقلری اخلاقی مجرملر عد اینکدن ایسه مرضی بر حاله طوتولش
قبول اینک دها دوغرودر . چونکه نهی، روحده حکمران اولدینی
مدتبه چو جفك بومانی یگمه‌سی ممکن دکلدر . بوراده ایلک وظیفه
معلمه دوشر . هر شیدن اول پاپه‌جني شی آزارلامق ویاعناده کیریشمک
اومایوب چو جفك اراده‌سی توقيف ایدن مشکلی کندیسنه اونو تدیر مقدر .
بونک ایچون ده چو جق بر مدت کندی حالته بر اقیله رق اور کدیکی شیدن
دقتنک او زا قلا شدیر بله سنه باقیلیر . ندن صوکر بر یولیله وهیچ حس
ایتدیر بله دن ینه عینی نقطه‌یه کتیر بله رک ایکنجی بر جله پاپدیر بله . بو جله ده
طوتوقلک چوزوله رک مانعک قولایجه آتلاتیلمه‌سی چوق محتملدر .
هانی دیک باشلی واور دک بر طاقم آتل وارد . بونلری قور قدیفی .
نقطه‌ده قی باچله ایلری یه سورمه قولای دک بلکه تهلکه لیدر . حیوان .
روحنی بیلنلر بولیله دقیقه‌لرده هیچ‌ده شدت وحدت کوست مزلر . او لا
دقی او صوجه داغیتمق ایچون حیوانک قولایی ، باشی ، یوزی .
طاتلیلکه او قشانیر . توحش بوصو رله تعديل ویا زاله ایدل‌کدن صوکرا
خفیف بر چو رمه حرکتیله حیوان یوله دواه ایتدیر بله . اساساً
حقیق مریلر بوقیل حللره میدان بیله ویر مزلر . فقط واقع اولونجده .
هیچ اولماز سه بولیله حرکت اینک لازم در .

اراده خصوصنده معلمک عمومی و مجرد وظیفه‌سی چو جقلری بر جوق .
فکر لره صاحب اینکدر . بوفکر لرك هربوی نهی او لا بیلیر . یالکنز
بال فعل دقت ایدیله جک جهت بونهیارک اعتیاد ویا اراده فلنجی حصوله .
کتیر مه‌لرینه میدان ویر میه رک چو جقلرک قدرت فعاله‌لرینی داها جانلی
بر حالده یاشامقدر . ایشته ینه کورو یور سکن که روحیات اراده .

مسئله سندده آنچه مجرد تعبیردن عبارت بردستور ویره بیلیور . عملی حلق چاره لری خی تصویری ایمکدن ماجز بولونیور . شو حالده بوراده ده یا به جغکنر شی نظری فکر لرک اساسی لری خی آملق و تطبیقانی ایچون لازم کلن جهدی صرف ایمکدر . بوندن صوکرا موقفيت و یا عدم موقيتك خارجی سیلردن زیاده چوجفتک ولادی مزاج روحیسته تابع اولدینه آرتق امین او لا بیلیرسکز . بعض کیمسه لرده وارد رکه فکر لری خی نوه شعوره کو چلکه کتیر بیلیرلر . بو کیلرده نهیلر دها قدرتی اولدینه اراده لری طبیعتیله کوشکدر .

آرتق موضوع عمزک دها درینه لریته کیده رک اراده تربیه سندن بحث ایده بیلیرز . اراده تربیه سی دیمک چو جقلرک سجیه لری خی باعشق دیمکدر . سجیه ده نیجه ده عکس العمل لرک متضو و اعتیادی بر ترتیب آلتنه آلینه سی آ کلاشیلر . بو ، ناصل او لاجق ؟ معلوم درکه سجیه لی بر آدام صایله بیلمک ایچون مختلف فکر لر قارشیسنده کندیزه مخصوص صفت کاشق هری حائز فعل و نهیلر کو ستر مکلکم لازم در .

شو حالده سجیه من یعنی اداره منک اعتیاد لری او لا فکر لر منک کیتنه ، ثانیاً بو فکر لرک حرکتلر و عدم حرکتلره او لاجق مقابل تداعی لرینک طرز اعتیادینه تابع در . بر ترجیح قارشیسنده بولوندی غمز و وظیفه من هنوز قرار لشدیر بیمهش اولدینه زمان لرده ناصلی بر حال کپیدیکمزی دوشونم . او لا تردد ایده ره ، صوکرا استشاره بیه باش لارز . بواسشاره نه او لا بیلیر ؟ او لسه او لسه معروض قالدی غمز مسئله بی ختلف جهتلر ندن دوشونوب طار تمق و بونلر آراسنده اک مناسب او لاتق ترجیح ایمکدر . شاید ترجیح ایتدیکمز فکر ، مثبت بر حرکت

داخل اوپیورسه ترددمن زائل اولارق درحال حرکته سکرز .
بویله اولایوبده عکسی اولورسه فکر بلا تردد رد اوئنور ؟ و برشی
پاپیلماز . شوحالدە استشارەنگ غایبیسى حق و مثبت اولان فکرى
بولقدر . بوفکرک بولونھى بعضاً كونلار و حتى هفتلەر سورەر .

حق اولان فکر بردفعه بولوندقدن صوکره فعل آرتق قولايىر .
فقط هر وقت بویله اوماز . اخلاقى ويامعنوى حرکتىلرده اویله مشکلەرە
تصادف اوئونورك بونلارى دها دريندن تدقيق ايمك لازمەر .

بعضاً وضعىتمىزى تعىن ايمك ، حق و حقيقى بولق كوجلهشىر ؟
ياخود هيچ اعتىاد ايمدىكىز بروضىت و پاپىلمىسى مشكل و تەلەكلى
كورونن فکر قارشىسىنده قالىز ؟ و ياخود پاپىلمەجق ايش حسپات
والجالارمنه قارشى بارد ومنق كىير . بوبوضىتلرده كرك تفكىر و تأمل
و كرك ارادە كوجلهشىر . هله حسپات و انسياقلەمىزك اوافق برتشويقى
بىزى چارچابوق چايدىرر . جونكە فعلە منقلب اولاجق فكىر دقت سرکزى
اولان نوە شعوردن بىحيط شعورە قاچقە باشلامش و قاجدىنى نسبتىدەدە
ارادەمن كوشەمشدر . عنزمىزى اماده و ارادەمنه حاكى اولق اىچون
بوقىيل فكىرلارى اوزون مدت دقتە تأمل اىدە بىلەجك برجىدە
محتاجز . حسپاتىزە مخالف دوشىن بىشىنى ياپە بىلەك اىچون نە قادر
كوجلەك چىكىلدىكىن تىخرى بىغەين يوقدر .

مع ما فيه تأملاه موفق اولورسەق مغقول اولان فکر ايركىسيچ غلبە
ايدەر . جونكە شعورى اوزون مدت مشغول ايدن برفکرک حرکتە
استحالاسى بىنە عصىيەمىزك بىضرورتىدەر . بالكز اكىزبا حس
والجالارمند . فداكارلىنى استلزم ايتىدىرن اخلاقى حرکتىلر تحقق

مناسب و حق اولان فکری شعور مزده جهد و متناله یاشامنی اتفضا
ایتدیریور .

«اخلاقی عمل اک ساده افاده سیله نیه متوقفدر ؟ » دیه صورو لسه
«روحک انسیاق تایلریله شعوردن چابوق قوغوله بیله جلک بر فکری
صیم صیق طوتان بردقت جهیدیر » دیه جواب ویره بیلیرز . حافظه نک
اولدینی کبی اراده نکده سری تفکرده در .

محکمه لرده چوچ کره ایشیدلشدیر . جرم‌لری بداهه ثابت اولان
 مجرملرده اک صیق کورولن معذرت «بیله مدم افندم» ویا خود «یا پدیغمشیئک
بوقدار فنا اولدینی دوشونه مدم افندم » دن عبارتدر . بونلره مقابله
حاکملرک : « نه یه دوشونه دک ؟ انسان اولورده دوشونه دن ایش یا پارمی ؟ »
جواب‌لری ده شایان دقتدر . بونی سویلهین حاکملر خبرلری اولمادن مجرملره
ملاحظه سز لغک عربتی ، دها دوغرو سی سالم تأمملات اراده ده کی اهمیتی
کوسترش اولیورلر .

تأمل واستشاره ده موقیت وبالنتیجه مؤثریت حاصل ایچون
اختیار ویا اجتناب ایدلک ایسته ن فعلک تام و حقیقی اسم و ماهیتی
بولق لازمر . مثلا عیاش لغه وورمش بر آدام بالکز ایچمیه جکم دیمکله
ایچمه مک اراده سنی فازاناماز . چونکه راقی شیشه سی بوسطحی قراردن
چوچ دها جاذبدر . بوله‌لری قرار ویرکدن صکره تکلیف ایدیلن بر
قدح قارشیسته : آدام سنه شیشه دن چیقمش دوکولمزیا ! هم ده
آرقداشلر مقارشی نزاکت سر زلک اولماز می ؟ بو تکی آتهیم ده بردها آغزیمه
قویمام ؛ دیه ترددلر ده دوشرسه بیتدیکی کوندر . بوله‌لرینک قرار لرینی
دکیشدر مک ایچون دوشوند کلری شو فکر لرک نه قدار صاحجه اولد قدری
میدانده در . هزیتلرینک سبی ده ترجیح ایتدکلری بوصاچه فکر لرده در .

فقط عیاشلقلرینی او تشايان بويا كلش تلئيلر بىرىنە حقيق و ضعيتى دوشۇنارك تام معناسىلە بىدەست بىر بىرى او لىقلرینى سوپاپىه بىلىسەلر سلامت يولى طۇتە جىلار و بوسالم فىكىر كىندىلىرىنى قورتارە جىقدەر .

بومثالىردىن ارادە تربىيەسى ايجون نە يايلا بىلە جىكتە ئانقاڭ ايدە بىلىرىسکىز . طلبە اول امرەدە فىكىلار لە تجهيز ايدىلە جىك، صوڭ رادە ناخوش اولسە بىلە دوغۇرۇ فىكىلر اوستىنە ارادى بىر دەن صرف ايدە بىلە جىك رحالە كىتىريلە جىكلەر، ونهایت بوحالىك كىندىلىرنىدە انتىاد حالىنە چۈمە سەنە چالىشىلە جىقدەر .

كورولىوركە ارادە تربىيە سىنە ئاك مەم نىقطە ارادى دەن قدرتىنە تېمىھىسىدە . بىمانى يوهلا دە استناد نىقطەسى ئايىسە قدر اخلاقىمىزە ارادى دقتىدە او در ؟ تعبيردىكىرلە قدر اخلاقىمىز ارادى دقتىمىزە مستىندر . يوقارىدە ارادى دىتىن بىحىت اىدرىكىن بونك قىصە دواملى و بوتۇن بىر حىياتىنە صرف ايدىلىن مقدارىنىڭ پك جۈزى ئاولدىغىنى سوپاپەمش و يالكىز ارادى دقتىك اھىمىتى كېتىنە آرا ئىوب كېفيتىنە كورمك لازىم كىدىكىنى علاوه موایجانىنە بوجىشە تىكرار عودت ايدە جىكمى وعد ايمش ايدم . ايشتە صىرەسى كىلدى . ارادى دقتىك اصل اھىتى . او زون و باقىصە سورمه سىنە او مىا ئىوب عضویت روھىيەدە اشغال ايتىدىكى مۇقىددەدر . بىلەلى كە ارادى دىتىلە صادر او لان افعالىز قىصە لق و ندرتىنە رغماً حىاتى براھىتى حاڙىزدىلر . چونكە قدرىمىزى تعىين ايدىن بوافعالىر . بناءً علەيھ ارادى دقت ملکكىسىنە ممارسە و تېمىھ ايدىلەسى تربىيەنىڭ قىسم اساسىسى صايىلمەلىدەر . بومارسە آنجىق هىچ او موڭمادق و باشقەلر ئىنگ بولما يەجىنى يىلدە ماھر انە علاقەلر او ياندېر مقالە او لوركە بومو فقيت يو كىشك معلملىردىن بىكەن يېر .

مصاحبەلرمە روحىك مىخانىسى و حتى مادە جى بر تاقىيىنى عرض

ایمکله اتهام ایدیلدم. چونکه روحی، برعضویت یاخودبرما کنه تسمیه ایتمد. روحک تشکلندہ محیطک تأثیرینی اساسی برشی کبی کوستردم. محیطی، ضمناً و یا علنًا منظومة عصیه نک بر مهاری یا پدم. شو حالده عجیباً حقیقته ماده جیمیم؟

بومصاحبه لرده عملی و مفید اولنقدن باشقة بر غایه تعقیب ایمه دیکمی ییلیورسکر. ینه ییلیورسکر که فلسفی نظر لره ذهنلری تشویش ایمکدن اندن کادیکن قادر صافیندم. بونکله برابر کیمسه بی فکر لرم قارشیستنده متعدد و شبھه لی برافق ایسته م. هر درلو سوه تفهمک اوکنی آملق ایچون سویله م که بن نه ماده جی، نده تدرجیم [۱]. چونکه شعور، یاخور «أدراك أنا» کبی بر شیئک میخانیکیت عصیه ایله ناصیل حصول بولا بیله جکنی آ کلامقدن عاجزم. بوکا مقابل شاید فکرلر تعبیر دیکرله تصویرلر میخانیکیت عصیه ایله متافق بولونیورلر سه بوزارک آراسنده کی موازاتی پک اعلا آ کلای ییلیورم. وینه تسليم ایدیورم که اعتیاد حالنه کچمش فکر و عمللر من میخانیکیله قابل ادرا کدرلر. بو تقدیرده بر انسانک روحنک مختلف فکرلر آراسنده بالاراده ترجیح ایمکه مجبور او لاجنی فکرلر آنچق دماغک ولادی و مکتب انتدارلرینه تابع او لاجقدر. روحک بوتون انتدارلری بوناردن عبارتسه اراده جزئی قبول ایمه سترک تلقیلرینی یعنی فکرلر مزک حرکات دماغیه ایله قابل تعیین اولدیغی و بوحر کتلرکده منحصر آ میخانیکی قانونلره منقاد اولد فلرینی قبول ایمک بن ایچون ده ممکندر. فقط بکا اویله کلیور که ارادی دقتله افعالنر او زرینه اجرا ایتدیکمز تأثیرلر حر بر اراده و غیر میخانیکی ماهیته سبیلرک موجودیته

[۱] اراده جزئی قبول ایمه بن برمذهب فاسفیدر.

ایناندیره حق بریر برافیور . چونکه ارادی دتک کرک کیفیت و کرک کمیتی غیر معین کورونیور . حریت فعلیه منزی تزید و یا تقیص ایتدیکمزی و بحر کتلر مزله هم کندیمزک ، همده باشقه لرینک قدرلرینه مؤثر اولدینه زی هر کون حس ایدیبورز . ایشته بوتون اراده جزئیه مسئله سی بوظاهری غیر معینیتک . بروهم اولوب اولمادیغنده در . بوکونکی علمی یعنی آفاق معرفت و وسائل نشانه بومسئله نک حلنه امکان اولمادینی معلومدر . شو حالده افسی بر عمله اکتفا ایتمک ضروریدر . اراده جزئیه طرفدارلری بوکورونشک برشائیت اولدینه ، معینیتچیلر ایسه بروهم اولدینه قانعدرلر . بن کندی حسابه برنجیلرک صیره سندهيم . بوطرف اختیار ایتمکلکم ماده جیلرک نظریه سفی و بوندگی معقولیتی واضحها ادراک ایده هم مکلکمدن دلادر . هیچ شببه یوق که اراده جزئیه بداعت حالت م وجود اولسے یدی بوکا اینامق واياندیرمق ایچون تکلیفه بیله حاجت قلامازدی . اصل شبھلی اولماسی و موجودکی حس ایدیله سیدر که اووزرینه تفکر و اهمیتی جلب ایتمکده در . موجودات حق الانصف شویله بر دریندن ملاحظه ایدیلیرسه بوراده میخانیکیدن زیاده حریته مفظور عارف بر اراده نک ایلک فعلی کوریله جلک و حریته اینامق دو شونجھسی غالب کله جکدر . بوسبیدن بن ده اراده جزئیه کور کورینه و ادرا کمز دکل ، بالعکس کمال حریته اینایورم . حتی اظهار ایده بیلکم ارادی دقت جهدينک آفاق یعنی مادی بردلیل ایله قابل اثبات اولمادینی بیلمکله برابر اراده جزئیه اولان اعتقادمک کائناته قارشی اک ای برشور علمیدن چیقدیغی ادعا ایده بیلیم . باخصوص بوباده کی مثبت فیزیولوژی و روحیات نظریه لری هیچ بر آدامی نه قدر بجزی نده ماده بجزی اولدینه اعلانه بالضروره جبر ایتمیور . بناءً علیه بنمله همفکر اولوب اولماقده تماماً سربستسکن .

صوک او لارق بر قاج سوز دها علاوه ایمه مه و بوصور تله هم بومهم .
بنخنی ، هم ده مصاحبه لرمی برنتیجه یه با غلام مه مساعده ایمه کزی رجا
ایده رم .

ایکی اراده انمودجی اولدینی کبی ایکی ده نهی انمودجی وارد ر .
برنجی نهی انمودجنه تضییق وبا انکار ایله نهی ، دیکرینه ده اقامه صور تله
نهی تسمیه ایده بیلریز . بوایکی نهیک آرالرنده کی فرق برنجیسنده
نهی ایده فکر له نهی ایمبلن فکر شعور ده یان یانه قلمقده وبالنتیجه
ایچ صیقینتیسی تولید ایتمکده در ل . ایکنچیسنده ایسه نهی ایدیلن فکر
تماماً ترک سلطنت ایتدیریلهر کیرینه نهی ایدن فکر قائم او لمقده در .
مثالاً طلبه کز سوقاً دن کان بر کورو تویی دیکلیور و بوصور تله
دقتریخی در سدن با شقه بر طرفه ویرمشلر . بو حالته قارشی سوقاغه
قولاق ویرمه یوب کتاب و درسلرینه باقه لرنی اخطار ایده بیلریسکز .
بو اخطار متيقط اولدینگکز مد تجه مسموع او لا بیلر . فقط بویله بر
موفیقت هم ضرولی ، هم ده سطحیدر . چونکه کوز کزی طلبه
او زرندن آیردینگکز دقیقه تجسس لرنی دعوت ایدن شی همان حاکم
او لارق یکیدن سوقاً له مشغول او لاجقدر در . بویله پامایوب ده سوقاً
کورو تویی هیچ ایشیته مزلک دن کایر ، یکی بر مصاحبه وبا چوق علاقه
بنخن بر حرکت بولق صور تله فائق بر علاقه تأمین ایدرسه کز ایستادیککز
او لیویر . بالخاصه هیچ او نو تما یکنکز که بر چوق علاقه لر ساده جه انکار
ویانه ایله حو ایدیله مزلر . مثلاً بر عاشق ، اراده سنک او لانجه جهد لرنی
صرف ایته احتراصی قو پاروب آتاماز . بونک ایچون یکانه چاره
یکی بر محبت بیلریزینک دو غمه سیدر .

شوحالده مکن او لان یرلدده اقامه صور تله نهی اصولی دامنا مرجح

اولمایدر . یالانی فنا بیلهرک دوغر و اولق باشقه دوغرولنی سوهرک
دوغر و اولق باشقه در . برنجی شقده انسان آنچق فنا تمایلریله دامما
چارپشمچ سورتیله اخلاقی برآدام اولمه زورلائیز . حال بوکایکنجی
شقده ایلک شوقیله اخلاقی اولونور .

نیته کیم (سینوزا) بوفرق « هُتیک = اخلاق » نامنده کی اثرنده
کوستره رک دیبورگه : « انسان ، برشیئک فنالغی دوشونک سورتیله
فنالقدن اجتناب ایده بیلدیکی کی ای برشیئی دوشونه رکدن ده اجتناب
ایده بیلیر ». بوبویوک فیلسوف فنالق قورقوسنک بویوندوروغی آلتنده
حرکت ایمکی اعتیاد ایدنلره « کوله » ، اعتیادی ساھلری ایلک فکری
اولانلرده « حر » تسمیه ایدیبور . سزدن صوک رجام شوک طبله کزی
ممکن اولدینی قادر ایلک فدلریله حرکت ایمکد آلیشمیش حر آداملریا پعنه
باقیکن . بونلرک حقیقتپور اولمه لینی بدخواهله ویلانجیلاغک کوتولکلرینی
کوسترمکله دکل حقیقت وحیثیتی سومک آلیشدیر مقله تأمین ایدپکن .
حیوانلره قارشی ده تبلرده کی ارثی خشوتی سوکرک یرینه حقیقت
محبی ایکن . مسکراتک تخریبکار نتیجه لینی آ کلاترکن بونلرک
معده ، باغیرصاق واعصاب اوزرنده آجدینی جریمه و تولید ایتدیکی
اجتماعی سفالتلر اوزرنده توقف ایمکدن زیاده کنجلک الاستیقیتی
محافظه ایدن بروجودک کوزللاکلرنده ، دامارلرده دولاشاجق صاف
و تمیز برقالک روحه ویره جکی انشراحده اصرار ایدپکن .

ایشته مصاحبہ لم بوراده بینیور . سویله دکارم بر چوقلرکن
مبتدل و خاییده کلدیسه برآز صبر ایدوب سنەلرک اوزرکزدن کچمه سنی
بکله بیکن . تربیه حیاتی آ کلایشکزدہ مصاحبہ لمی خاطرلا یهجه کن
کونلرکله جکدر . طبله کزی حس والجاء تداعی افکار و عکس العملارنده

قسماً ضرورت وقسىماً حریته تابع بىر عضويت كى دوشونورسەكز
تربيه كىزە برافقىلەش چوچقلرى دها اي آكلايەجىفەكىزە قانۇم . الحالىل
چوچغۇچىك فوقالعادە نازك بىر عضويت اولدىيغەنە ئيانكىز و اوکا دامۇما
بۈكۈزلە باقكىز . هله اونى اىيلك قاتاتلىرى آلتىنده بولندورەپىلىر
وبوتون قلىكىزلا سۆپىلىرسە كىز اڭ اي بىر معلم اولىق ايجون ھېيچ بىر
اكسىككىزك قالمادىيغەنە امین اولاپىلىرسكىز .

نوط

لابوراتوار روحیاتنک جهانده تولید ایتدیکی «یک روحیات». امیدلری حقنده اک مقنع معلومات هیچ شبهه یوق بو وادیده اوتوز سنه‌دنبری چالیشان بویوک آلان روحیاتخیسی مدرس (ووند) دن آلینه‌بیلیر. بو خصوصده کی بیاناتی عیناً شویله در:

«لابوراتوار روحیاتنک، تعبیر دیگرله تحریجی روحیاتک بزم. ایده‌بیلیدیکی خدمت، تفحص درونیزی تکمل ایتدیرمکدر. بکا قالیرسه دها ایلری ده کیده جکم. فکر مجھ تفحص درونی یی ممکن قیلا جقیکانه چاره، تحریب اصولیدر. بومعناوه آکلا دیغیم تفحص درونی یعنی تحریب اصولیله قونترول ایدیلیش بر تفحص درونی شیمیدی یه قادر مهم برشی ویردیمی دییه صور ارسه کز عمومی هیچ برجواب ویره میه جکم. چونکه علممذک هنوز ناتمام اولان بوکونکی حالتده بالخاصه تحریجی تحریات ساحه‌سنده کی روحیاتمذک عمومیتله قبول ایدلش هیچ برمذہب روحي یه واصل اولاً مادینی محقققدر.

بوتون علملرک ایلک انکشافلرنده غایت طبیعی اولارق موجود اولان. شورش آرایچنده بنم کبی مشاهد بر فردیکی اصولار حقنده آنجق شخصی کوروش و شخصی حد سنی سویله بیلیر. روحیاتنکی تحریبی مشاهده نک قیمتی و بوکونکی مو قیتی بکا صور ارجقسه کز دییه جکم که بویکی مشاهده درونی و تیزه لرک ماهیت و مناسبتلری حقنده بکا بستون یکی فکرلر ویردی. اولاً باصره حاسه سنت مکمل الشمشمی ذهنک یاراً تیجی ترکیب

قابلیتىك نزەدن كىلدىكىنى قاوراتىدی ... ئانيا زمان و بونك ايجنده كى مناسبتلر حقندە كى تحقيقاتم حس ، فکر ، اراده كى صنى و تجربىدى تصنيفلرلەك معناسىلەنى و بوتون روھى افعولەلرلەك اساسدە كى بىلكلەرنى كۆستىرىدى . دها سوڭرا حيات ذهينەنك بوتون صفحەلەرنە تجزى قبول ايمەمزىك كوردم . تداعى و تيرەلىرىنى قرونومتە ايلە تدقىقىمدا بىربرىندن آيرى او لارق تصور ايدىكىمىز ذهنى « خىال : لرلەك بىر افسانەدن باشقە بىرىشى او ماداقلىرىنى كوردم . « فکر : idée » دىدىكىمىز شى بعدما نظرىمدا ثابت بىرىشى دكى ، بالمكس بىر حس ، بىر عمل ارادى كى متوج و سىالدر . بومشاهدە بىك تداعىيچىلەك تداعى « افكار حقندە كى مذهبلىرىنىك آرتق دايابىلە جىك بىرمسىنى قالمادىنى كۆستىرىدى ...

تجربى مشاهىدە بونىردىن باشقە شعورك وبعسى و تىرە روھىلەك سرعت سىرىنى كۆستىرىكى كى پسيقوفيزىكىك دوغرو ادعا ايدىكى مساحە ارقامنىك ياكىلىش او لەقلەرنى آكلاتىدی ... والخ . فقط بوتون بونىچەلەرنىز قارىن دويورە جق كى او مايىوب خېف چۈزلى ماهىيىنەدرلەر . »

(Philosophische Studien X. 121 — 124)

كورولىور كە تجربى روھياتك اك صلاحىتدار بىر جىلنىك شعورك ماهىتى حقندە كى يكى مطالعەلەرى دەراسىكى مانۇئەلرلەك ملکە و افعولە تلقىلىزىندن او زاقلاشەرق شعورك آقىشى تلقىسىنە واصل او لىور .

فهرست

م. مل

- (جهیس) ک حیات و شخصیتی - (جهیس) ک روحیاتی -
(جهیس) ک پdagوژیسی ۳۲ - ۳۰

سنجی مصاہب

روحیات و تربیه صنعتی

- اصحابلرک مقصد و غاییسی - یئی روحیاتدن بوكونىي مىبىلر
نەلر قازانىشلر و نەلر اميد ايدەبىللىر ؟ - تربیه علمی ايلە تربیه صنعتىدە
« خدسى » ک اهمىتى - مىبىلر روحیات ايلە نەدرجە يە قادر مشغۇل
اولمايدىرلر ؟ ۳۳ - ۳۹

ابىنجى مصاہب

شعر

- شۇور، ناصل بىشىدر ؟ - شۇورك تحوللىرى ناصل
اولىيور ؟ ۴۳ - ۳۹

ارمنی مصامه

چوچق، حرکتده عضویت

· شعورك اصل وظیفسی - انسانی هر شیدن اول فعال برخلوق
اولادق قبول اینهندك عملی فائدەلری ۴۸ - ۴۴

دوردنجی مصامه

تربيه و خط حرکت

تربيه ندر؟ - مختلف ملکتىلرده قيمت بولان تربيه مفکورەلرى
۵۱ - ۴۹

بُشنبی مصامه

عکس العملرلک لزوی

روح، ناصل ايشلیور؟ - أَلْ ايشلینك روحده يابدینى انقلاب -
أڭايى أَلْ ايشلرى هانكىسىدیر؟ - نوط، مكافات و مجازات، درجه
ومكتب جزدانلى ويرمك اصوللرینك قىمتىرى ۵۲ - ۵۵

آلتىپى مصامه

فطرى عکس العملر واكتسابي عکس العملر

تربيه اولق نه دىمکدر؟ - مىزىلرلک موقىتلرى نيه وابستەدر؟
٦١ - ٥٦

بىزىچى مصايمە
انسياق ئىكس ئىملار

توررقق ، سومك ، تجسس ، تقليد ، غبطه ، رقابت ، قاواغاجيلق
عنىت نفس ، تملك ، يايچيلق سوق طبيعىلىرى - بوسوق طبيعىلىك
تحوللىرى قانونى ٦٢ - ٧٤

سەنگىچى مصايمە
اعتياد قانونلىرى

معايمىز كېيى فضىلتار مىزدە بىر اعيتىادر . - اعيتىادك فلسفەسى -
تربييەدە اڭ بويوك هىزىنەدر ؟ - كوتۇ اعيتىادلاره قارشى ناصىل مجادله
و ظفر تأمين ايدىلىرى ؟ - حياتك بىر چوق ذوق و قابلىتلەرنى ناصىل
اولدورۇ يورز ؟ - (داروون) ناك بىر خصوصىدە كى ندامت و تائمى -
كىنجلەتكەكى حس و اميدلەرنى و بونلىك عاقبتىرى - مسامعىسىن اعيتىاد
حالىنە قويىش انسانلىك فرقلىرى - روحك اعيتىادلارندە هيچ انقلاب
اولمازمى ؟ ناصىل چالىشىرسەق أملەرنى نائىل اولورز ؟ ٨٥-٧٥

دوقۇز بىزى مەھمەممە
تداعىء افكار

حس و تفکىرلەرنى كىنيش بىر ساحده اعيتىاد قانونلىرىنە تابىعىدى -

دائماً آقان شعور منك قانون تلری - مربینک بوسا ساحده کی وظیفه سی - ۹۳ - ۸۶

اوٹھی مصاہبہ

١٣

ولادی واکتسابی علاقه‌لر - علاقه‌لر مزک جان داماری نوهد در؟
چو جقلری علاقه‌دار ایده بیلیمک ایچون یکانه طرز حرکت نهدر؟
رشیدلرک علاقه‌سی ۹۴ ۱۰۰

اورہ سمجھی مصائب

دقت

بنفسه دقت، ارادی دقت - داھیلر دم لردہ کی دقت، ایش آدام لرنڈہ کی
دقت - دقت ناصیل دعوت و ادارہ ایدیلہلی؟ - برشیئہ دقت ایڈہ بیلمک
ایچون اول باول نہ لازم در؟ - جھدک ضرورتی - دفت انموذج لری -
قوتلی و دوامی بردقت نہ رائیست؟ - تحریجی روحيات لا بورا تو رلرنڈہ کی
دقت مساحہ لرینک قیمتی نہ در؟ ۱۰۱ ۱۱۲

اورہ ایکٹوی مصاہمہ

حافظه

«حافظه ملکه‌سی» دیهه برشی وارمیدر؟ - ولادی یعنی عضوی، حافظه دکشه‌بلرمی؟ - آیا قلی کتبخانه دیدیکمنز کیمسه‌لرده حافظه

قوته مقابله اکثریته نهار اکسیدر ؟ - حافظه يالکمز باشنه بويوك
برقيمت فكريه تشکيل ايدرمی ؟ - ضعيف حافظه ليدر بسبتون مأيوس
اوله ليديدلر ؟ - عضوى حافظه نك ضعف ناصيل تعديل ايديلر ؟ -
فلسفى وياعلمى برفکر تربیه سنك حافظه يه خدمتى - آتالردن قالمه صنعنى
حفظ اصوللرى وبونلرك قيمتلرى - على العاده ادمان وتکرار لره
حافظه قوته نيرمى ؟ - ازبرجهلک - ازبرله مك تماماً اهال اوونه بيليرمى ؟ -
تجريي روحيات حافظه حقدنه کي معلوماتمزره نهار علاوه ايديسور ؟ -
بونلرك تربیوی قيمتلرى - حافظه انماذجلى - غيرمشعور قالان
حافظه وبونك سجيھ ، شخصيت وتفکرلرمن اووزرنده کي تأثيرى -
بوتون بيلدکلر مزى خاطرلابه بيليرمى يز ؟ - مطلوب صورتده جواب
ويرمهين چوچقلر بهمه حال قباختليمى درلر ؟ - أىي وقولاي تخطر
ايده بيلمك ايجون ناصيل ازبرله ملى ! ۱۱۳ - ۱۳۲

اوره او هنگىي مصامبه اكتساب افكار

تربیه نك فکر ساحه سنه نتيجه سى - کنيش معناسىيە تربیه
نەدر ؟ - فکرلرك اكتسابي اداره ايدن سوق طبيعيلردر . بوسوق
طبيعيلرى طانيمايان ويا بونلردن استفاده ايده مهين برمى بى
اولور ؟ - چوچق روحياتى تدقىقلرندن چيقان اڭكۈزل نئيجه نەدر ؟ -
بلغدن اولىكى وصوکرا كى تربية فكريه - كلمەركى تفكىرده کي رولى -
تقرير اصولنك زمانى واهميي ۱۳۳ - ۱۳۸

اراده در دنی و مصالبه

انتقال

انتقال ندر ؟ - تربیه ده کی اهمیتی - شعور ضیاسنی بالکنر جام خارجیدنی آلیور ؟ - انتقالده « سعی اقل قانونی » چو جقدرده انتقال ناص او لیور ؟ - فکر و تلقیلر من ناصل ده کیشیور ؟ - کنجلک اهمیتی - یکرمی بشندن صوکرا نه پایله بیلیر ؟ ۱۳۹ - ۱۴۷

اراده بسنجی مصالبه

اراده

کنیش و دار معنالرده اراده - فیزیولو. یده فعل منکسلرک کشی اراده مسئله سنه ناصیل بر تحول یا پدی ؟ - اراده نک اک بسیط مثالی - نهی حاده سی ندر ؟ - یوکسک هیجانلرک قدرت دفعیه لری - تام معناسبیله ارادی حرکت - دماغزدن چکن هر فکر نه ایچون حرکت منجر او لیور ؟ - روحی فعالیتده میخانیکیتی قبول ایدن تداعی چیلرک اراده یی تصویر و تلقیلری - مانیا قلرک اراده سی - مهانقو لیکلرک اراده سی - اک یوکسک اراده انوذجی - عاصی اراده لیلر وارمیدر ؟ - اراده تربیه سنه غاییسی نه در ؟ - اراده ناصیل قولایلاشیر ؟ - اخلاقی حرکت نیه متوقفدر ؟ - اراده تربیه سنه اک مهم نقطه ندر ؟ - نهی انوذجدری - سینیوزایه کوره « کوله » و « حر » کیملدر ؟ ۱۳۹ - ۱۶۷

تجزیج روایاتک اهمیت و ثمره لری حقنده مشهور آلان روحیات تجیسی (ووند) ک مطالعه سی ۱۶۸ - ۱۶۹

خطا و صواب

با کایش	مجموعی	دوغرو	صحیفه	سطر
		عمومی	۳	۱۰
أَمِيل بُورُو	أَمِيل بُورُو	أَمِيل بوترو	۴ حاشیه	۷
أَدِيَانُك وِيرْدَكْلَرِي	أَدِيَانُك وِيرْدَكْلَرِي	أَدِيَانُك خبر وِيرْدَكْلَرِي	۵	۷
دُولَسْلِيَّنَه		درسلر	۸	۵
قُورْتُولَا بِيلِمش		قورتولاماش	۱۵	۱۴
تَدَاعِيْجِيلِرَه		تَدَاعِيْجِيلِرَه	۱۶	۱۵
اَيْنَدَكْلَرِيَّه		اَيْنَدَكْلَرِيَّه	۱۶	۱۷
فِيزِلَك		فِيزِلَك	۱۸	۱۱
اِيدِيُور و بُوسَاحَهَه		اِيدِيُور کی کی	۱۹	۳
نَظَرِيَّه لِيَّنَه بِرْجَهْتَنْ پَك اَعْلا		نَظَرِيَّه لِيَّنَه بِرْجَهْتَنْ پَك اَعْلا	۱۹	۴
يَكْدِيَّكَرْنَدَنْ تَعَامَآ آيْرِيْلِيش		يَكْدِيَّكَرْنَدَنْ تَعَامَآ آيْرِيْلِيش	۲۰	۱۰
فِيزِلَك حَالِيه		فِيزِلَك حَالِيه	۲۰	۱۱
قَلْمَق شَرْطِيه		اوْکا مَعْلُق قَلْمَق شَرْطِيه	۲۰	۱۲
و سَقِي بُوسَاهَه		بُويَّاهِه روحيات	۲۰	۱۳
اوْلَانَدِينَيِّه		اوْلَانَدِينَيِّه	۲۸	۴
تَجْبِيَّه		تجَبِيَّه	۳۳	۱۳
سَپَرْسِيَّتو آليست		سَپَرْسِيَّتو آليست	۴۰	۲۲
و بُو		بو	۷۵	۱

سطر	صحیفه	دوغرو	باکلاش
۱۹	۷۹	اراده	ارادی
۱۸	۷۹	صنی	مصنع
۱۳	۸۵	وظیفه‌لرینه	روحیله وظیفه‌لرینه
۳	۸۶	احتساساتک ده	احساتک ده
۱۳	۹۲	محتملدر ۰	محتمدر
۱	۹۸	مناسبتدار	مناسبتده
۵	۱۱۱	تجربی	تجربی
۱۴	۱۱۳	تخطر	تخز
۱۶	۱۳۱	تخطر	نخطر

مترجمك انتشار ايتمش اولان ديکر اثرلى

كولمك نهدر ؟
برغسون .

انتشار ايده جك اولان ترجمهلر

ملخص روحيات (ئېبىنۇغاۋار)
حسيات روحياتى (رىبو)
يارا تىجى خىلە (رىبو)

